

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

## عربی، زبان قرآن (۱)

رشته های علوم تجربی، ریاضی و فیزیک - شاخه های فنی و حرفه ای و کار دانش

دوره دوم متوسطه

۱۳۹۶

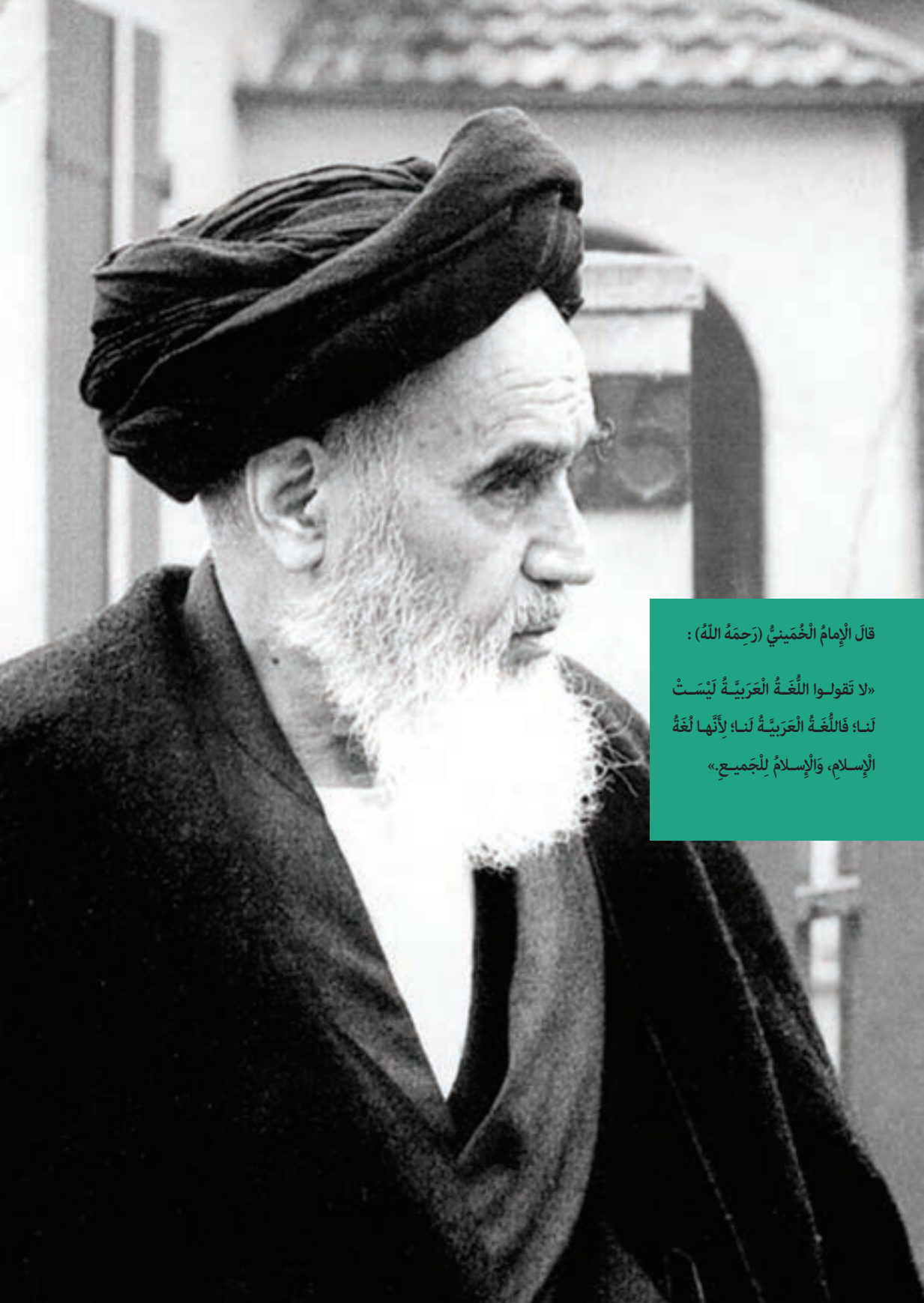


## وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

- نام کتاب: عربی، زبان قرآن (۱) - دوره دوم متوسطه - ۱۱۰۲۰۶
- پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
- مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
- شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: حبیب تقوایی، علی‌جان بزرگی، حسن حیدری، سیدمحمد دلبری، سیدمهدی سیف و فاطمه یوسف‌نژاد (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
- مدیریت آماده‌سازی هنری: اباذر عباچی، علی چراغی، محی‌الدین بهرام محمدیان و عادل اشکبوس (اعضای گروه تألیف) - عادل اشکبوس (سرگروه تألیف) - سیداکبر میرجعفری (ویراستار)
- شناسه افزوده آماده‌سازی: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
- نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)  
تلفن: ۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹  
وبگاه: [www.irtextbook.ir](http://www.irtextbook.ir) و [www.chap.sch.ir](http://www.chap.sch.ir)
- ناشر: لیدان نیک‌روش (مدیر امور فنی و چاپ) - محمد مهدی ذبیحی فرد (طراحی جلد و صفحه‌آرایی) - مراد فتاحی (تصویرگر) - علی نجمی، سیف‌الله بیگ محمد دیونند، فاطمه پزشکی، سپیده ملک‌ایزدی، ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی)
- چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
- سال انتشار و نوبت چاپ: کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹  
چاپ دوم ۱۳۹۶

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۴۹۹-۲

ISBN: 978-964-05-2499-2



قال الإمام الخميني (رحمته الله) :

«لا تقولوا اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ تَبَسَّتْ

تَنَا؛ فَاللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ تَنَا؛ لِأَنَّهَا لُغَةُ

الإسلام، وَالْإِسْلَامُ لِلْجَمِيعِ.»

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

# أَلْفِهْرِس

■ بيشگفتار ..... الف |

■ أَلَدَّرْسُ الْأَوَّلُ ..... ١ |

ذَاكَ هُوَ اللَّهُ + التَّعَارُفُ-----

■ أَلَدَّرْسُ الثَّانِي ..... ٩ |

أَلْمَوَاعِظُ الْعَدَدِيَّةُ + الْأَعْدَادُ مِنْ وَاحِدٍ إِلَى مِئَةٍ + فِي مَطَارِ النَّجْفِ-----

■ أَلَدَّرْسُ الثَّلَاثُ ..... ٢١ |

مَطَرُ السَّمَكَ + أَشْكَالُ الْأَفْعَالِ (١) + فِي قِسْمِ الْجَوَازَاتِ-----

■ أَلَدَّرْسُ الرَّابِعُ ..... ٣٣ |

التَّعَابُثُ السَّلْمِيُّ + أَشْكَالُ الْأَفْعَالِ (٢) + فِي صَالَةِ التَّفْتِيْشِ-----

■ أَلَدَّرْسُ الْخَامِسُ ..... ٤٥ |

«هَذَا خَلَقَ اللَّهُ» + الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ وَالْإِسْمِيَّةُ + مَعَ سَائِقِ سِيَارَةِ الْأَجْرَةِ-----

■ أَلَدَّرْسُ السَّادِسُ ..... ٥٩ |

ذَوَالْقَرْنَيْنِ + أَلْفِعْلُ الْمَجْهُولُ + مَعَ مَسْؤُولِ اسْتِجْبَالِ الْفُنْدُقِ-----

■ أَلَدَّرْسُ السَّابِعُ ..... ٧١ |

يَا مَنْ فِي الْبِحَارِ عَجَائِبُهُ + أَلْجَارُ وَالْمَجْرورُ وَ نونُ الْوَقَايَةِ + مَعَ مُشْرِفِ

خَدَمَاتِ الْفُنْدُقِ-----

■ أَلَدَّرْسُ الثَّامِنُ ..... ٨٧ |

صِنَاعَةُ التَّلْمِيْعِ فِي الْأَدَبِ الْفَارِسِيِّ + إِسْمُ الْفَاعِلِ وَ إِسْمُ الْمَفْعُولِ وَ إِسْمُ الْمُبَالِغَةِ +

شَرَاءُ شَرِيْحَةِ الْهَاتِفِ الْجَوَالِ-----

■ أَلْمُعْجَمُ ..... ١٠١ |

## پیشگفتار

### سخنی با دبیران، گروه‌های آموزشی، مدیران مدارس و اولیای دانش‌آموزان

شایسته است که دبیر عربی برای تدریس این کتاب:

۱. کتاب‌های عربی پایه‌های هفتم تا نهم را تدریس یا به‌دقت مطالعه کرده باشد؛
۲. دوره آموزشی توجیهی ضمن خدمت این کتاب را گذرانده باشد؛
۳. کتاب معلّم و نرم‌افزار «بر فراز آسمان» ویژه آموزش معلّمان را با دقت کافی بررسی کرده باشد.

خدای را سپاسگزاریم که به ما توفیق داد تا با نگارش نخستین کتاب «عربی، زبان قرآن (۱)» ویژه پایه دهم رشته‌های غیر «ادبیات و علوم انسانی» به جوانان کشور عزیزمان خدمتی فرهنگی ارائه کنیم.

رویکرد برنامه درسی عربی بر اساس برنامه درسی ملی این است:

«پرورش مهارت‌های زبانی به منظور تقویت فهم قرآن و متون دینی و کمک به زبان و ادبیات فارسی»

شیوه تألیف کتاب‌های عربی هفتم تا دهم متن محوری است. انتظار می‌رود دانش‌آموز پایه دهم بتواند در پایان سال تحصیلی متون و عبارات ساده قرآنی را در حد ساختارهای خوانده‌شده، درست بخواند و معنای آنها را بفهمد و ترجمه کند.

این کتاب با توجه به مصوّبات اسناد بالادستی «قانون اساسی»، «برنامه درسی ملی» و «راهنمای برنامه درسی» نوشته شده است. برنامه درسی ملی، مهم‌ترین سند تألیف کتب درسی است. راهنمای برنامه درسی عربی نیز نقشه راه تألیف تمام کتاب‌های درسی عربی است.

کلمات کتاب‌های عربی هفتم تا دهم، پرکاربردترین واژگان زبان عربی است که در قرآن، حدیث، روایات و زبان و ادبیات فارسی بسیار به کار رفته است. در این کتاب ۳۶۳ کلمه پرکاربرد به کار رفته و افزون بر آن نزدیک به ۸۵۰ واژه کتاب‌های عربی هفتم، هشتم و نهم نیز در کتاب دهم تکرار شده است؛ پس در واقع هدف، آموزش حدود ۱۲۰۰ واژه پربسامد زبان عربی است. ۵۵۲ واژه از ۸۵۰ واژه سه کتاب دوره اول متوسطه کاربرد قرآنی داشتند. در سه کتاب دوره دوم متوسطه نیز چنین خواهد شد.

هدف اصلی، فهم متن به‌ویژه فهم قرآن کریم و نیز متون دینی همانند احادیث، دعاها و متون ادب فارسی آمیخته با واژگان عربی است.

از آنجا که یکی از چهار مهارت زبانی «سخن گفتن» است و به استناد برنامه درسی ملی؛ مکالمات کوتاهی در کتاب گنجانده شده؛ مکالمه بستری مناسب برای آموزش هر زبانی است و کلاس درس را جذاب، شاداب، پرتحرک و فعال می‌سازد؛ ولی هدف اصلی برنامه درسی عربی نیست.

#### مهم‌ترین تأکیدات درباره شیوه تدریس و ارزشیابی کتاب:

(رعایت این تأکیدات در کنکور و مسابقات علمی، امتحان نوبت اول و دوم و کتاب‌های کمک آموزشی الزامی است. این نوشته به منزله بخشنامه رسمی است.)

۱. کتاب عربی پایه دهم در هشت درس تنظیم شده است. هر درس را می‌توان در سه جلسه آموزشی تدریس کرد. این مقدار زمان در مجموع برای تدریس کل کتاب در طول سال کفایت می‌کند.

۲. دانش آموز پایه دهم تاکنون با این ساختارها آشنا شده است:

فعل‌های ماضی، مضارع، امر، نهی، نفی، مستقبل، معادل ماضی استمراری، ترکیب اضافی و وصفی برای ترجمه صفت مؤخر در ترکیب‌هایی مانند «أَخُوکِنَّ الصَّغِيرُ»، وزن و ریشه کلمات، اسم اشاره، کلمات پرسشی، و ساعت خوانی.

هدف از آموزش ترکیب وصفی و اضافی در عربی پایه نهم این است که دانش آموز بتواند ترکیب‌هایی مانند «أخي العزیز» را داخل جمله (نه بیرون از جمله) ترجمه کند.

در بخش وزن و حروف اصلی نیز با چند وزن معروف آشنا شده است. در ساعت خوانی فقط ساعت کامل، ربع و نیم آموزش داده شده؛ مثلاً «چهار و بیست و پنج دقیقه» آموزش داده نشده است.

۳. درس اول دوره آموخته‌های پیشین است و در هفت درس دیگر نیز این مرور انجام شده است.

۴. در درس دوم عددها آموزش داده می‌شود. در دوره اول متوسطه عددهای اصلی و ترتیبی تا دوازده آموزش داده شده است. در این کتاب عددهای اصلی از یک تا صد و عددهای ترتیبی از یکم تا بیستم آموزش داده خواهد شد. مباحث مطابقت عدد و معدود و ویژگی‌های معدود جزء اهداف آموزشی کتاب نیست.

۵. دانش‌آموزان در دورهٔ اوّل متوسطه با فعل‌های مجرّد و مزید در کتاب درسی آشنا شده‌اند و در تمرینات فقط با صرف فعل‌های ثلاثی مجرّد صحیح و سالم رو به رو شده‌اند؛ اما فعل‌های مزید، مهموز، مضاعف و معتل نیز در کتاب به کار رفته است؛ مانند اَمَنَ، اِبْتَسَمَ، اَتَى، اَجَابَ، اَحَبَّ، اِحْتَرَقَ، اِشْتَرَى، اَصَابَ، اَعْطَى، تَخَرَّجَ، حَاوَلَ، حَذَرَ، زَادَ و ... هدف آموزشی درس سوم و چهارم این است که با استفاده از آموخته‌های سه سال اوّل با فعل‌هایی آشنا شوند که «ماضی سوم شخص مفرد» آنها بیش از سه حرف است. ذکر اصطلاحات ثلاثی مجرّد و مزید و تشخیص ثلاثی مجرّد و مزید و ذکر نوع باب و صیغهٔ فعل از اهداف آموزشی نیست. **فعل‌های معتل، مهموز، مضاعف و هر گونه فعلی که تغییرات پیچیدهٔ صرفی دارد از اهداف کتاب نیست؛ مثلاً در کتاب فعل «استفاد» به کار رفته و فعل استفعال نیز آموزش داده شده است؛ از فعل اِسْتَفَدَ سؤال طرح نمی‌شود؛ ولی اگر معنای اِسْتَفَادَتَ را در جمله بخواهیم، اشکالی ندارد؛ چون تغییراتی در مقایسه با اِسْتَفَادَ ندارد.** در بخش واژه‌نامه در انتهای کتاب مضارع و مصدر فعل‌های ماضی ثلاثی مزید نوشته شده است تا دانش‌آموز کم این فعل‌ها را بشناسد.

۶. در درس پنجم جملهٔ اسمیه و فعلیه تدریس می‌شود. هدف شناخت اجزای جمله یعنی فعل، فاعل، مفعول به، مبتدا و خبر است؛ اما قرار دادن اِعراب کلمات هدف نیست. کتاب کاملاً حرکت‌گذاری شده است تا دانش‌آموز با خواندن متون و عبارات ذوق پیدا کند و به تدریج با اِعراب کلمات آشنا شود.

۷. در درس ششم فعل مجهول تدریس می‌شود. هدف این است که دانش‌آموز جمله‌های دارای فعل مجهول را درست معنا کند؛ تبدیل جملهٔ دارای فعل معلوم به مجهول و برعکس هدف نیست.

۸. در درس هفتم معانی حروف جر آموزش داده می‌شود. دانش‌آموز باید بتواند حروف جر و جار و مجرور را در جمله درست تشخیص داده و ترجمه کند.

۹. در درس هشتم مهم‌ترین وزن‌های اسم‌های مشتق تدریس می‌شود. فقط شناخت نوع آنها و دانستن معنایشان مطلوب است. تشخیص جامد از مشتق و ساختن اسم مشتق از فعل ارائه شده هدف کتاب نیست.

۱۰. نیازی به ارائهٔ جزوهٔ مکمل قواعد به دانش‌آموز نیست. هرچه لازم بوده در کتاب آمده است یا در سال‌های بعد خواهد آمد.

۱۱. پژوهش‌های هر درس، نمایش، سرود، ترجمهٔ تصویری و داستان‌نویسی، کار عملی در درس عربی محسوب می‌شود.

۱۲. تحلیل صرفی و اِعراب، تعریب، تشکیل و اِعراب‌گذاری از اهداف کتاب درسی نیست.



۱۳. آموزش فعل و ضمیر در کتاب‌های متوسطهٔ اوّل بومی‌سازی شده و بر اساس «من، تو، او، ما، شما، ایشان» است. سبک پیشین این گونه بود: «هَوَ، هُمَا، هُم، هِيَ، هُمَا، هُنَّ، أَنْتَ، أَنْتُمَا، أَنْتُمْ، أَنْتِ، أَنْتُمَا، أَنْتُنَّ، أَنَا، نَحْنُ».

شیوهٔ نوین در تدریس آزمایشی کاملاً موفق بود و دانش‌آموزان درس را بهتر آموختند.

۱۴. تبدیل «مذکر به مؤنث» یا «مخاطب به غیر مخاطب» یا «جمع به غیر جمع» و موارد مشابه از اهداف کتاب نیست.

۱۵. معنای کلمات در امتحان در جمله خواسته می‌شود.

۱۶. در بخش أنوار القرآن فقط معنای کلماتی مدّ نظر است که به شکل «جای خالی»، «زیرخط‌دار» یا «دو گزینه‌ای» طراحی شده است. به عبارت دیگر معنای سایر کلمات، هدف نیست. ضمناً این بخش برای کار در منزل است و دبیر فقط در صورت داشتن وقت می‌تواند در کلاس کار کند؛ اما در هر حال در امتحان از آن سؤال طرح می‌شود.

۱۷. روخوانی‌های دانش‌آموز و فعالیت‌های او در بخش مکالمه در طول سال نمرهٔ شفاهی دانش‌آموز را تشکیل می‌دهد.

۱۸. در کتاب جای کافی برای نوشتن ترجمه و حلّ تمرین در نظر گرفته شده است تا به دفتر تمرین نیازی نباشد.

۱۹. از طریق وبگاه دفتر تألیف می‌توان با نحوهٔ تهیهٔ کتاب معلم، نرم افزار پر فراز آسمان، بارم‌بندی و نمونه سؤال استاندارد آشنا شد. همچنین در شبکه ملی مدارس (رشد) اطلاعات سودمند بسیاری را می‌توان به دست آورد.

۲۰. از همکاران ارجمند درخواست داریم تا با رویکرد دفتر تألیف همگام شوند؛ زیرا دانش‌آموزان با این شیوه از دورهٔ اوّل متوسطه به دورهٔ دوم متوسطه آمده‌اند.

نشانی وبگاه گروه عربی: [www.arabic-dept.talif.sch.ir](http://www.arabic-dept.talif.sch.ir)

## سخنی با دانش آموز

عربی را می‌آموزیم؛ زیرا زبان قرآن، حدیث و دعاست؛ زبان رسمی بسیاری از کشورهای مسلمان است؛ زبان و ادبیات فارسی با آن درآمیخته و برای فهم بهتر زبان فارسی آشنایی با زبان عربی لازم است؛ یکی از شش زبان رسمی سازمان ملل متحد است؛ زبانی کامل، پرمعنا و قوی است؛ ادبیات آن غنی است و ...

این کتاب ادامهٔ سه کتاب پیشین است. هرآنچه در سه سال گذشته آموخته‌اید در متون، عبارات و تمرین‌های این کتاب تکرار شده است. ترجمهٔ متون و عبارات کتاب بر عهدهٔ شماست و دبیر نقش راهنما دارد. شما به راحتی می‌توانید متون را ترجمه کنید؛ به همین منظور در انتهای کتاب همهٔ واژگان سه کتاب عربی دورهٔ اول متوسطه در کنار واژگان جدید متن درس قرار داده شده است. استفاده از کتاب کار توصیه نمی‌شود. برای یادگیری هر زبانی باید بسیار تکرار و تمرین کرد. اگر می‌خواهید در درس عربی موفق‌تر باشید، پیش مطالعه کنید.

**هدف این کتاب فهم متن است.** اگر شما بتوانید متون عربی را خوب بخوانید و درست بفهمید و ترجمه کنید، خود به خود می‌توانید از فارسی به عربی نیز ترجمه کنید و حتی سخن بگویید؛ از آیات و احادیث کتاب‌های درسی عربی می‌توانید در انشا و مقاله‌نویسی و به هنگام سخنرانی استفاده کنید.

«کتاب گویا» نیز برای پایهٔ تحصیلی تهیه شده است تا با تلفظ درست متون آشنا شوید. ترجمهٔ متون و عبارات کتاب و حل تمرین‌ها در کلاس به صورت گروهی است.



## الدَّرْسُ الْأَوَّلُ



﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ

وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾ الأنعام: ١

ستایش از آن خدایی است که آسمانها و زمین را آفرید و

تاریکیها و روشنائی را بنهاد.

ذَاكَ هُوَ اللَّهُ

أَنْظُرُ لِيَتْلِكَ الشَّجَرَهُ  
 ذَاتِ الْعُصُونِ النَّضِرَهُ  
 كَيْفَ نَمَتَ مِنْ حَبَّةٍ  
 وَ كَيْفَ صَارَتْ شَجَرَهُ  
 فَأَبْحَثُ وَ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي  
 يُخْرِجُ مِنْهَا الثَّمَرَ



وَ أَنْظُرْ إِلَى الشَّمْسِ الَّتِي  
 جَذَوْتَهَا مُسْتَعِرَهُ  
 فِيهَا ضِيَاءٌ وَ بِهَا  
 حَرَارَةٌ مُنْتَشِرَهُ  
 مَنْ ذَا الَّذِي أَوْجَدَهَا  
 فِي الْجَوِّ مِثْلَ الشَّرَرَهُ



ذَاكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي  
 أَنْعَمَهُ مِنْهُمْ مَرَهُ  
 ذُو حِكْمَةٍ بِالِغَةِ  
 وَ قُدْرَةٍ مُقْتَدِرَهُ

١- الشَّاعِرُ: مَعْرُوفُ الرِّضَايِيِّ، شَاعِرٌ عِرَاقِيٌّ مِنْ أَبِي كُرْدَيْي النَّسَبِ وَ أُمُّ تُرْكَمَانِيَّةٍ، لَهُ آثَارٌ كَثِيرَةٌ فِي النَّثْرِ وَ الشَّعْرِ.



أُنْظِرْ إِلَى اللَّيْلِ فَمَنْ  
وَزَانَهُ بِأَنْجُمٍ  
أَوْجَدَ فِيهِ قَمَرَهُ  
كَالدَّرَرِ الْمُنْتَشِرِهِ



وَأَنْظِرْ إِلَى الْعِيمِ فَمَنْ  
أَنْزَلَ مِنْهُ مَطَرَهُ

مُنْهَمِرَةٌ: ریزان

نَضْرَةٌ: تر و تازه

نَمَتْ: رشد کرد «مؤنثِ نَمَا»

يُخْرِجُ: در می آورد

ذات: دارای

ذَلِكَ: آن

زَانَ: زینت داد

شَرَرَةٌ: اخگر (پاره آتش)

ضیاء: روشنایی

عُصُونُ: شاخه‌ها «مفرد: عُصْنُ»

غَيْمٍ: ابر

قُلٌّ: بگو

مُسْتَعْرَةٌ: فروزان

أَنْجُمٌ: ستارگان «مفرد: نَجْمٌ»

أَنْزَلَ: نازل کرد

أَنْعَمُ: نعمت‌ها

أَوْجَدَ: پدید آورد

بَالِغٌ: کامل

جَدْوَةٌ: پاره آتش

دُرَّرٌ: مرواریدها (مفرد: دُرٌّ)

ذَا: این ← هَذَا

«مَنْ ذَا: این کیست؟»

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

## حوار

(التعارف<sup>۱</sup> في مطار النجف الأشرف)

أحدُ الموظَّفينَ في قاعةِ المطارِ <sup>۲</sup>	زائرُ مرقدِ أميرالمؤمنين عليّ <small>عليه السلام</small>
وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ.
صَبَاحَ النَّوْرِ وَالسُّرُورِ.	صَبَاحَ الْخَيْرِ يَا أَخِي.
أَنَا بِخَيْرٍ، وَكَيْفَ أَنْتَ؟	كَيْفَ حَالُكَ؟
عَفْوًا، مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟	بِخَيْرٍ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ.
مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟	أَنَا مِنَ الْجُمْهُورِيَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ الْإِيرَانِيَّةِ.
إِسْمِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ.	إِسْمِي حُسَيْنٌ وَ مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟
لا؛ مَعَ الْأَسْفِ. لَكِنِّي أَحِبُّ أَنْ أُسَافِرَ.	هَلْ سَافَرْتَ إِلَى إِيرَانَ حَتَّى الْآنَ؟
إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ إِلَى اللَّقَاءِ؛ مَعَ السَّلَامَةِ.	إِنْ شَاءَ اللَّهُ تُسَافِرُ إِلَى إِيرَانَ!
فِي أَمَانِ اللَّهِ وَ حِفْظِهِ، يَا حَبِيبِي.	فِي أَمَانِ اللَّهِ.



۱- تعارف: آشنایی ۲- قاعة: سالن ۳- مطار: فرودگاه ۴- مَعَ الْأَسْفِ: متأسفانه ۵- أَنْ أُسَافِرَ: که سفر کنم

التَّمرينُ الأوَّلُ: تَرْجِمُ هَذِهِ الْجُمَلِ، وَاكْتُبْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ.

..... .....	لا تَكْتُبُ عَلَى الْجِدَارِ:	..... .....	اَكْتُبْ رِسَالَتَكَ:
..... .....	هُنَّ لَا يَكْتُبْنَ بِسُرْعَةٍ:	..... .....	اَكْتُبُوا وَاجِبَاتِكُمْ:
..... .....	إِنَّا سَوْفَ نَكْتُبُ أَبْحَاثًا:	..... .....	سَأَكْتُبُ دَرَسِي:
..... .....	كَانُوا يَكْتُبُونَ بِدِقَّةٍ:	..... .....	مَا كَتَبْتُمْ تَمَارِينَكُمْ:



١- تَرْجِمُ: تَرْجِمُهُ كُن

التَّمرينُ الثَّاني: صَعِّ في الدَّائِرَةِ العَدَدَ المُناسِبِ. «كَلِمَةٌ واحِدَةٌ زائِدَةٌ.»

- ١- الشَّرَرَةُ ○ مَنِ الأَحجارِ الجَمِيلَةِ العَالِيَةِ ذاتِ اللَوْنِ الأَبْيَضِ.
- ٢- الشَّمْسُ ○ جَذَوْتُها مُسْتَعِرَّةً، فيها ضياءٌ وَ بِها حَرارَةٌ مُنْتَشِرَةٌ.
- ٣- الأَقْمَرُ ○ كَوَكَبٌ يَدُورُ حَولَ الأَرْضِ؛ ضياؤُهُ مِنَ الشَّمْسِ.
- ٤- الأَنْعُمُ ○ بُخارٌ مُتراكِمٌ في السَّماءِ يَنْزِلُ مِنْهُ المَطَرُ.
- ٥- العَيْمُ ○ مِنَ المَلابِسِ النِّسائِيَّةِ ذاتِ الأَلوانِ المُخْتَلِفَةِ.
- ٦- الأَفْستانُ ○ قِطْعَةٌ مِنَ النِّارِ.
- ٧- الأَدْرُرُ

التَّمرينُ الثَّالثُ: صَعِّ هَذِهِ الجُمَلِ وَ التَّراكيبِ في مَكانِها المُناسِبِ.

هُوْلَءِ فائِزاتُ / هَذانِ الدَّيْلانِ / تَلِكِ البَطَّارِيَّةِ / أُولئِكَ الصَّالِحونَ / هُوْلَءِ الأَصْدِقاءِ / هاتانِ زُجَاجَتانِ

مفرد مؤنث	مثنى مذكر	مثنى مؤنث
جمع مذكر سالم	جمع مؤنث سالم	جمع مكسر



## التَّمْرِينُ الرَّابِعُ : أَكْتُبْ وَزْنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ وَ حُرُوفَهَا الْأَصْلِيَّةَ.

١- ناصِر، مَنْصُور، أَنْصَار:

٢- صَبَّار، صَبُور، صَابِر:

## التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: صَعِّحِ الْمُتَرَادِفَاتِ وَ الْمُتَضَادَاتِ فِي الْفَرَاغِ الْمُنَاسِبِ. = ≠

ضياءَ / نامَ / ناجِحَ / مسرورَ / قَريبَ / جَميلَ / نِهايَةَ / يَمينَ / غاليَةَ / شِراءَ / مَسْموحَ / مُجِدِّ

..... ≠ يَسَارٌ	..... ≠ راسِبٌ	..... ≠ رَخِيصَةٌ
..... ≠ بَعِيدٌ	..... ≠ بَدَايَةٌ	..... ≠ بَيْعٌ
..... = نورٌ	..... ≠ قَبِيحٌ	..... = رَقَدَ
..... ≠ مَمْنوعٌ	..... = مُجْتَهِدٌ	..... ≠ حَزِينٌ

## التَّمْرِينُ السَّادِسُ: أَرْسُمِ عَقَارِبَ السَّاعَاتِ.



التَّاسِعَةُ إِلَّا رُبْعًا



الثَّامِنَةُ وَ النِّصْفُ



الْخَامِسَةُ وَ الرَّبْعُ

١- فراغ: جای خالی

## ﴿ اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ ﴾

ابْحَثْ فِي الْاِنْتَرْنِتِ اَوْ الْمَكْتَبَةِ عَنْ نَصِّ قَصِيْرٍ اَوْ جَمَلٍ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ عَظْمَةِ  
مَخْلُوْقَاتِ اللّٰهِ، ثُمَّ تَرْجِمْهُ اِلَى الْفَارْسِيَّةِ مُسْتَعِيْنًا بِمُعْجَمٍ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ.

جبال كيركوه في مدينة بدره بمحافظة ايلام



﴿ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا ﴾

آل عمران: ١٩١

## الدَّرْسُ الثَّانِي



قال رسول الله ﷺ :

تَفَكَّرُ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةٍ سَبْعِينَ سَنَةً.

ساعتي اندیشیدن بهتر از عبادت هفتاد سال است.

أَلْمَوَاعِظُ الْعَدَدِيَّةُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

﴿ سَبْعٌ يَجْرِي لِلْعَبْدِ أَجْرُهُنَّ وَهُوَ فِي قَبْرِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ: مَنْ عَلَّمَ عِلْمًا، أَوْ أَجْرَى نَهْرًا، أَوْ حَفَرَ بَيْرًا، أَوْ غَرَسَ نَخْلًا، أَوْ بَنَى مَسْجِدًا، أَوْ وَرَثَ مُصْحَفًا، أَوْ تَرَكَ وُلْدًا يَسْتَغْفِرُ لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ. ﴾

﴿ جَعَلَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِئَةَ جُزْءٍ، فَأَمْسَكَ عِنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ جُزْءًا وَأَنْزَلَ فِي الْأَرْضِ جُزْءًا وَاحِدًا، فَمِنْ ذَلِكَ الْجُزْءِ يَتَرَاخُمُ الْخَلْقُ. ﴾

﴿ إِنَّ طَعَامَ الْوَاحِدِ يَكْفِي الْإِثْنَيْنِ، وَطَعَامَ الْإِثْنَيْنِ يَكْفِي الثَّلَاثَةَ وَالْأَرْبَعَةَ، كُلُوا جَمِيعًا وَلَا تَفْرَقُوا، فَإِنَّ الْبَرَكَةَ مَعَ الْجَمَاعَةِ. ﴾

﴿ إِثْنَانِ خَيْرٌ مِنْ وَاحِدٍ وَثَلَاثَةٌ خَيْرٌ مِنْ اثْنَيْنِ وَأَرْبَعَةٌ خَيْرٌ مِنْ ثَلَاثَةٍ؛ فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ. ﴾

﴿ مَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ. ﴾

﴿ أَرْبَعَةٌ قَلِيلٌ كَثِيرٌ: الْفَقْرُ وَالْوَجْعُ وَالْعَدَاوَةُ وَالنَّارُ. ﴾

﴿ الْعِبَادَةُ عَشْرَةُ أَجْزَاءٍ، تِسْعَةٌ أَجْزَاءٍ فِي طَلَبِ الْحَلَالِ. ﴾

﴿ إِذَا كَانَ اثْنَانِ يَتَنَاجِيَانِ فَلَا تَدْخُلْ بَيْنَهُمَا. ﴾

أَجْرِي: جاری کرد

أَخْلَصَ: مُخْلِصٌ شَد

أَمْسَكَ: به دست گرفت و نگه داشت

بَنَى: ساخت

عَلَّمَ: یاد داد

عَرَسَ: کاشت

كَلُوا: بخورید

لَا تَفَرَّقُوا: پراکنده نشوید

مِنَّة: صد

وَرَّثَ: به ارث گذاشت

يَتَرَاكَمُ الْخَلْقُ: آفریدگان به هم

مهربانی می کنند

يَتَنَاجِيَانِ: با هم راز می گویند

يَجْرِي: جاری است ، جاری می شود

يَسْتَغْفِرُ: آمرزش می خواهد

يَكْفِي: بس است

يَكْفِي الْإِثْنَيْنِ: برای دو نفر

بس است

يُنَابِعُ: جوی های پر آب، چشمه ها

«مفرد: يَنْبُوع»

x ✓

### عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

١- يَجْرِي أَجْرٌ حَفْرُ الْبَيْرِ لِلْعَبْدِ وَ هُوَ فِي قَبْرِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ.

٢- أَنْزَلَ اللَّهُ تِسْعَةً وَ تِسْعِينَ جُزْءًا مِنَ الرَّحْمَةِ لِلْخَلْقِ.

٣- يَجْرِي أَجْرٌ اسْتِغْفَارِ الْوَالِدِ لِلْوَالِدَيْنِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا.

٤- إِنَّ طَعَامَ الْإِثْنَيْنِ لَا يَكْفِي الثَّلَاثَةَ.

٥- يَغْفِرُ اللَّهُ الشُّرْكَ لِأَنَّهُ ظَلَمٌ صَغِيرٌ.

## اعلموا الأعداد من واحد إلى مئة

الأعداد الأصليَّة (واحد إلى عشرين)		الأعداد الترتيبية (الأول إلى العشرين)	
واحد ١	أحد عشر ١١	الأول ١م	أحدادي عشر ١١م
إثنان ٢	إثنا عشر ١٢	الثاني ٢م	الثاني عشر ١٢م
ثلاثة ٣	ثلاثة عشر ١٣	الثالث ٣م	الثالث عشر ١٣م
أربعة ٤	أربعة عشر ١٤	الرابع ٤م	الرابع عشر ١٤م
خمسة ٥	خمسة عشر ١٥	الخامس ٥م	الخامس عشر ١٥م
ستة ٦	ستة عشر ١٦	السادس ٦م	السادس عشر ١٦م
سبعة ٧	سبعة عشر ١٧	السابع ٧م	السابع عشر ١٧م
ثمانية ٨	ثمانية عشر ١٨	الثامن ٨م	الثامن عشر ١٨م
تسعة ٩	تسعة عشر ١٩	التاسع ٩م	التاسع عشر ١٩م
عشرة ١٠	عشرون ٢٠	العاشر ١٠م	العشرون ٢٠م

- ١- به کلمات «رجال» و «گوکبأ» در «خمسة رجال» و «أحد عشر گوكبأ» معدود گفته می شود.
- ٢- گاهی عددهای ثلاثة تا عشرة بدون «ة» می آیند؛ مثال: ثلاث و ثلاثة؛ أربع و أربعة.
- ٣- «مئة» به معنای «صد» به صورت «مائة» نیز نوشته می شود.
- ٤- عددهای عشرون، ثلاثون، أربعون ... و تسعون به صورت عشرين، ثلاثين، أربعين ... و تسعين نیز می آیند.
- ٥- در زبان عربی یکان پیش از دهگان می آید؛ مثال: خمسة و عشرون یعنی بیست و پنج.

١- دانستن قواعد معدود از اهداف کتاب نیست.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرَجِّمْ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ.

ثَلَاثِينَ لَيْلَةً ﴿الأعراف: ١٤٢﴾

سَبْعِينَ رَجُلًا ﴿الأعراف: ١٥٥﴾

سَبْعَةُ أَبْوَابٍ ﴿الحجر: ٤٤﴾

سِتِّينَ مَسْكِينًا ﴿المجادلة: ٤﴾

سِتَّةَ أَيَّامٍ ﴿ق: ٣٨﴾

مِئَةَ حَبَّةٍ ﴿البقرة: ٢٦١﴾



در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

## حوار (في مطار النجف الأشرف)

سائح من الكويت	سائح <sup>۱</sup> من إيران
وَ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ.	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ.
مَسَاءَ النُّورِ يَا عَزِيزِي.	مَسَاءَ الْخَيْرِ يَا حَبِيبِي.
لا؛ أَنَا مِنَ الْكُوَيْتِ. أَ أَنْتَ مِنَ بَاكِسْتَانِ؟	هَلْ حَضَرْتِكَ مِنَ الْعِرَاقِ؟
جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الْأُولَى؛ وَ كَمْ مَرَّةً جِئْتُ أَنْتَ؟	لا؛ أَنَا إِيرَانِيٌّ. كَمْ مَرَّةً جِئْتُ لِلزِّيَارَةِ؟
كَمْ عُمْرِكَ؟	أَنَا جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ.
مِنْ أَيِّ مَدِينَةٍ أَنْتَ؟	عُمُرِي سِتَّةَ عَشَرَ عَامًا.
مَا أَجْمَلُ <sup>۲</sup> غَابَاتِ مازندران وَ طَبِيعَتِهَا!	أَنَا مِنْ مَدِينَةِ جُوِيَارِ فِي مُحَافَظَةِ مازندران.
نَعَمْ؛ ذَهَبْتُ لِزِيَارَةِ الْإِمَامِ الرُّضَا، ثَامِنِ أُمَّتِنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ.	هَلْ ذَهَبْتَ إِلَى إِيرَانَ مِنْ قَبْلِ؟!
إِنَّ إِيرَانَ بِلَادٌ جَمِيلَةٌ جِدًّا، وَ الشَّعْبُ <sup>۳</sup> الْإِيرَانِيَّ شَعْبٌ مِضْيَافٌ <sup>۴</sup> .	كَيْفَ وَجَدْتَ إِيرَانَ؟



۱- سائح: گردشگر ۲- ما أجمل: چه زیباست! ۳- شعب: ملت ۴- مضياف: مهمان‌دوست



التَّمرينُ الأوَّلُ: اُكْتُبِ العَمَلِيَّاتِ الحِسابِيَّةَ التَّالِيَةَ كَالْمِثَالِ.

(+ زائدٌ) <sup>١</sup> (- ناقصٌ) <sup>٢</sup> (÷ تقسيمٌ على) (× ضربٌ في)

١- عَشْرَةٌ فِي ثَلَاثَةِ يُساوي <sup>٣</sup> ثَلَاثِينَ.  $10 \times 3 = 30$

٢- تِسْعُونَ ناقصٌ عَشْرَةَ يُساوي ثَمَانِينَ.

٣- مِئَةٌ تقسيمٌ على خَمْسَةَ يُساوي عِشْرِينَ.

٤- سِتَّةٌ فِي أَحَدَ عَشَرَ يُساوي سِتَّةً وَ سِتِّينَ.

٥- خَمْسَةٌ وَ سَبْعُونَ زائدٌ خَمْسَةَ وَ عِشْرِينَ يُساوي مِئَةً.

٦- اِثْنانِ وَ ثَمَانُونَ تقسيمٌ على اِثْنينِ يُساوي واحِداً وَ اَرْبَعينَ.

التَّمرينُ الثَّاني: اُكْتُبِ فِي الفَرَاغِ عَدَداً تَرْتِيباً مُناسِباً.

١- اَلْيَوْمُ ال ..... مِنْ اَيَّامِ الِاسْبوعِ يَوْمُ الِاحَدِ.

٢- اَلْيَوْمُ ال ..... مِنْ اَيَّامِ الِاسْبوعِ يَوْمُ الخَمِيسِ.

٣- اَلْفَصْلُ ال ..... فِي السَّنَةِ الْاِيرانِيَّةِ فَصْلُ الشِّتاءِ.

٤- اَلْفَصْلُ ال ..... فِي السَّنَةِ الْاِيرانِيَّةِ فَصْلُ الخَرِيفِ.

٥- يَأْخُذُ الفَائِزُ الْاَوَّلُ جَازِةً دَهَبِيَّةً وَ الفَائِزُ ال ..... جَازِةً فَضِيَّةً.

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: اُكْتُبْ فِي الْفَرَاغَاتِ أَعْدَاداً مُنَاسِبَةً.

مِنْ وَاحِدٍ إِلَى ثَلَاثِينَ				
.....	أَرْبَعَةٌ	ثَلَاثَةٌ	.....	وَاحِدٌ
عَشْرَةٌ	تِسْعَةٌ	.....	سَبْعَةٌ	.....
.....	أَرْبَعَةَ عَشَرَ	ثَلَاثَةَ عَشَرَ	.....	أَحَدَ عَشَرَ
عِشْرُونَ	.....	ثَمَانِيَةَ عَشَرَ	سَبْعَةَ عَشَرَ	.....
.....	أَرْبَعَةَ وَعِشْرُونَ	.....	إِثْنَانِ وَعِشْرُونَ	وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ
ثَلَاثُونَ	.....	ثَمَانِيَةَ وَعِشْرُونَ	.....	سِتَّةً وَعِشْرُونَ

مِنْ عِشْرِينَ إِلَى تِسْعِينَ			
خَمْسُونَ	أَرْبَعُونَ	.....	عِشْرُونَ
تِسْعُونَ	.....	سَبْعُونَ	.....



التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: ضَعُ فِي الْفَرَاغِ عَدَدًا مُنَاسِبًا مِنَ الْأَعْدَادِ التَّالِيَةِ ثُمَّ تَرَجِّمِ الْجَمَلَ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ».

عَشْرٌ / مِئَةٌ / خَمْسٌ / عِشْرِينَ / خَمْسِينَ / ثَلَاثَةٌ

١- ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا<sup>١</sup> نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ<sup>٢</sup> فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا ..... عَامًا﴾ الْعَنْكَبُوتُ: ١٤

٢- ﴿مَنْ جَاءَ<sup>٣</sup> بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ ..... أَثْمَالِهَا﴾ الْأَنْعَامُ: ١٦٠

٣- الصَّبْرُ ..... صَبْرٌ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ، وَصَبْرٌ عَلَى الطَّاعَةِ وَصَبْرٌ عَنِ الْمُعْصِيَةِ.  
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٤- عِلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ ..... الْوَرَعُ فِي الْخَلْوَةِ، وَالصَّدَقَةُ فِي الْقِلَّةِ وَالصَّبْرُ عِنْدَ  
الْمُصِيبَةِ، وَالْحِلْمُ<sup>٤</sup> عِنْدَ الْعُصْبِ وَالصَّدْقُ عِنْدَ الْخَوْفِ. الْإِمَامُ السَّجَّادُ زَيْنُ الْعَابِدِينَ ؑ

١- أَرْسَلْنَا: فرستاديم ٢- لَبِثَ: درنگ كرد ٣- جَاءَ بِ: آورد ٤- حِلْمٌ: بردباری



## التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْعِبْرَاتِ الثَّالِيَةَ. هَلْ تَعْلَمُ أَنْ ...

- ١- ... الْكَلْبَ يَقْدِرُ عَلَى سَمَاعِ<sup>١</sup> صَوْتِ السَّاعَةِ مِنْ مَسَافَةٍ أَرْبَعِينَ قَدَمًا؟
- ٢- ... النَّمْلَةَ<sup>٢</sup> تَقْدِرُ عَلَى حَمْلِ شَيْءٍ يَفُوقُ<sup>٣</sup> وَزْنَهَا خَمْسِينَ مَرَّةً؟
- ٣- ... الْعُرَابُ يَعِيشُ ثَلَاثِينَ سَنَةً أَوْ أَكْثَرَ؟
- ٤- ... ثَمَانِينَ فِي الْمِئَةِ مِنْ مَوْجُودَاتِ الْعَالَمِ حَشْرَاتٌ؟
- ٥- ... طُولُ قَامَةِ الزَّرَافَةِ سِتُّهُ أَمْتَارًا؟ (أمتار: جمع متر)



## التَّمْرِينُ السَّادِسُ: اكْتُبِ السَّاعَةَ بِالْأَرْقَامِ.

- ١- أَحَادِيَّةَ عَشْرَةَ إِلَّا عَشْرَ دَقَائِقَ.
- ٢- أَلْسَابِعَهُ وَ عِشْرُونَ دَقِيقَةً.
- ٣- الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ تَمَامًا.
- ٤- أَلْسَادِسَهُ إِلَّا رُبْعًا.
- ٥- الْخَامِسَةَ وَ النُّصْفَ.

١- سَمَاعٌ: سَمِعْتُ      ٢- نَمْلَةٌ: مَوْجِعَةٌ      ٣- يَفُوقُ: بَالِغٌ

كَمَلِ الْفَرَاعَاتِ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارِسیَّةِ.

۱- ﴿رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَ يَسِّرْ لِي أَمْرِي وَ احْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي  
يَفْقَهُوا قَوْلِي﴾ طه: ۲۵ إلى ۲۸

پروردگارا ..... را برایم بگشای و کارم را ..... آسان گردان و  
گره از ..... بگشا [تا] سخنم را بفهمند.

۲- ﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾  
البقرة: ۲۰۱

پروردگارا، در دنیا به ما نیکی و ..... [نیز] نیکی بده و ما را از عذابِ  
..... نگاه دار.

۳- ﴿وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ مَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ  
عِنْدَ اللَّهِ﴾ البقرة: ۱۱۰

و ..... را برای دارید و زکات بدهید و هرچه را از کار نیک برای  
..... پیش بفرستید، ..... خدا می یابید.

۴- ﴿رَبَّنَا أفرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَ ثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَ انصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ  
الْكَافِرِينَ﴾ البقرة: ۲۵۰

پروردگارا ..... صبر عطا کن و ..... استوار کن و ما را بر  
گروه کافر ..... .



## ﴿ أَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ ﴾

إِنِحْتُ عَنُ آيَةٍ وَاحِدَةٍ فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ وَ حَدِيثٍ وَاحِدٍ فِي نَهْجِ الْفَصَاحَةِ فِيهِمَا  
عَدَدٌ عَلَى حَسَبِ ذَوْقِكَ.



﴿ فَافْرَوْوَا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ﴾

الْمُرْمَل: ٢٠

## الدَّرْسُ الثَّالِثُ



﴿اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَاباً فَيَبْسُطُهُ فِي

السَّمَاءِ...﴾ الرُّوم: ٤٨

خدا همان کسی است که بادها را می فرستد و ابری را برمی انگیزد

و آن را در آسمان می گستراند.

مَطَرُ السَّمَكِ

هَلْ تُصَدِّقُ أَنْ تَرَى فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ أَسْمَاكَ تَتَساقَطُ مِنَ السَّمَاءِ؟! إِنَّ نَزُولَ الْمَطَرِ وَ النَّلْجِ مِنَ السَّمَاءِ شَيْءٌ طَبِيعِيٌّ؛ وَلَكِنْ أَيْمِنُ أَنْ نَرَى مَطَرَ السَّمَكِ؟! هَلْ تَظُنُّ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ الْمَطَرُ حَقِيقَةً وَ لَيْسَ فِلْمًا خَيَالِيًّا؟! حَسَنًا فَاَنْظُرْ إِلَى هَذِهِ الصُّورِ حَتَّى تُصَدِّقَ.



أَنْظُرْ بِدِقَّةٍ؛ أَنْتِ تُشَاهِدُ سُقُوطَ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ؛ كَأَنَّ السَّمَاءَ تُمَطِرُ أَسْمَاكَ. يُسَمِّي النَّاسُ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ الطَّبِيعِيَّةَ «مَطَرَ السَّمَكِ». حَيَّرَتْ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ النَّاسَ سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً فَمَا وَجَدُوا لَهَا جَوَابًا. يَحْدُثُ «مَطَرُ السَّمَكِ» سَنَوِيًّا فِي جُمْهُورِيَّةِ الْهِنْدُورَاسِ فِي أَمْرِيكَا الْوُسْطَى.





تَحَدَّثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ مَرَّتَيْنِ فِي السَّنَةِ أحيانًا. فَيَلْحِظُ النَّاسُ غَيْمَةً سَوْدَاءَ عَظِيمَةً  
وَرَعْدًا وَ بَرَقًا وَ رِيحًا قَوِيَّةً وَ مَطَرًا شَدِيدًا لِمُدَّةٍ سَاعَتَيْنِ أَوْ أَكْثَرَ ثُمَّ تُصْبِحُ الأَرْضُ  
مَفْرُوشَةً بِالأَسْمَاكِ، فَيَأْخُذُهَا النَّاسُ لِطَبْخِهَا وَ تَنَاوُلِهَا.



حَاوَلَ العُلَمَاءُ مَعْرِفَةَ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ العَجِيبَةِ؛ فَأَرْسَلُوا فَرِيقًا لِزِيَارَةِ المَكَانِ وَ  
التَّعَرُّفِ عَلَى الأَسْمَاكِ الَّتِي تَتَساقَطُ عَلَى الأَرْضِ بَعْدَ هَذِهِ الأَمْطَارِ الشَّدِيدَةِ، فَوَجَدُوا أَنَّ  
أَكْثَرَ الأَسْمَاكِ المُنْتَشِرَةِ عَلَى الأَرْضِ مِنْ نَوْعٍ وَاحِدٍ، وَلَكِنَّ العَرِيبَ فِي الأَمْرِ أَنَّ الأَسْمَاكِ  
لَيْسَتْ مُتَعَلِّقَةً بِالمِيَاهِ المُجَاوِرَةِ بَلْ بِمِيَاهِ المُحِيطِ الأَطْلَسِيِّ الَّذِي يَبْعُدُ مَسَافَةَ مِائَتَيْ  
كِيلُومِترٍ عَن مَحَلِّ سُقُوطِ الأَسْمَاكِ. مَا هُوَ سَبَبُ تَشْكِيلِ هَذِهِ الظَّاهِرَةِ؟! يَحْدُثُ إِعْصَارٌ  
شَدِيدٌ فَيَسْحَبُ الأَسْمَاكِ إِلَى السَّمَاءِ بِقُوَّةٍ وَ يَأْخُذُهَا إِلَى مَكَانٍ بَعِيدٍ وَ عِنْدَمَا يَفْقِدُ  
سُرْعَتَهُ تَتَساقَطُ عَلَى الأَرْضِ.

يَحْتَفِلُ النَّاسُ فِي الهِنْدُوراسِ بِهَذَا اليَوْمِ سَنَوِيًّا وَ يُسَمُّونَهُ «مِهْرَجَانَ مَطَرِ السَّمَكِ».

ظَاهِرَةٌ: پدیده «جمع: طَوَاهِر»	التَّعَرُّفُ عَلَيَّ: شناختن	أَثَارٌ: برانگیخت
فِلمٌ: فیلم «جمع: أَفلام»	تَلْجٌ: برف، یخ «جمع: تُلُوج»	إِحْتَفَلٌ: جشن گرفت
لَا حَظَّ: ملاحظه کرد	حَسَنًا: بسیار خوب	أَصْبَحَ: شد
الْمُحِيطُ الْأَطْلَسِيُّ: اقیانوس اطلس	حَيْرٌ: حیران کرد	إِعْصَارٌ: گردباد
مَفْرُوشٌ: پوشیده، فرش شده	سَحَبٌ: کشید	أَمْرِيكَا الْوُسطَى: آمریکای مرکزی
مِهْرَجَانٌ: جشنواره	سَمَى: نامید	أَمْطَرَ: باران بارید
نُزُولٌ: پایین آمدن، بارش	سَوْدَاءٌ: سیاه (مؤنثِ أَسْوَد)	بَسَطَ: گستراند
	سَنَوِيٌّ: سالانه	بَعُدَ: دور شد
	صَدَّقَ: باور کرد	تَرَى: می بینی، ببینی
	حَتَّى تُصَدِّقَ: تا باور کنی	تَسَاقَطَ: پی در پی افتاد

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- يَحْتَفِلُ أَهَالِي الْهُندُوراس بِهَذَا الْيَوْمِ شَهْرِيًّا وَ يُسَمُّونَهُ «مِهْرَجَانِ الْبَحْرِ».
- ۲- عِنْدَمَا يَفْقِدُ الْإِعْصَارُ سُرْعَتَهُ، تَتَسَاقَطُ الْأَسْمَاكُ عَلَى الْأَرْضِ.
- ۳- يَأْتِي الْعُلَمَاءُ مِنْ مَعْرِفَةِ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيبَةِ.
- ۴- إِنَّ نُزُولَ الْمَطَرِ وَ التَّلْجِ مِنَ السَّمَاءِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ.
- ۵- تَحَدَّثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ عَشْرَ مَرَّاتٍ فِي السَّنَةِ.

## إِعْلَمُوا

### أَشْكَالُ الْأَفْعَالِ (١)

فعلها در زبان عربی بر اساس شکل «سوم شخص مفرد در فارسی» به دو گروه تقسیم می‌شود.

**گروه اول:** فعل‌هایی که فقط از حروف اصلی تشکیل می‌شود.

**گروه دوم:** فعل‌هایی که علاوه برحروف اصلی، حروف زائد دارد.

بیشتر فعل‌های «ماضی سوم شخص مفرد» که در متوسطه اول با آن آشنا شدید از سه حرف اصلی تشکیل می‌شد؛ مانند خَرَجَ، عَرَفَ، قَطَعَ و شَكَرَ.

«ماضی سوم شخص مفرد» برخی فعل‌ها نیز بیشتر از سه حرف است؛ مانند اِسْتَخْرَجَ، اِعْتَرَفَ، اِنْقَطَعَ و تَشَكَرَ؛ در کتاب‌های عربی متوسطه اول تا حدودی با چنین فعل‌هایی آشنا شده بودید.

اکنون با فعل‌هایی که «سوم شخص مفرد ماضی» آنها بیش از سه حرف است، بیشتر آشنا شوید.

المَصَدَر	الأَمْر	المُضَارِع	الْمَاضِي
اِسْتِرْجَاع: پس گرفتن	اِسْتَرْجِعْ: پس بگیر	يَسْتَرْجِعُ: پس می‌گیرد	اِسْتَرْجَعَ: پس گرفت
اِسْتِغَال: کار کردن	اِسْتَعِلْ: کار کن	يَسْتَعِلُ: کار می‌کند	اِسْتَعَلَ: کار کرد
اِنْفِتَاح: باز شدن	اِنْفَتِحْ: باز شو	يَنْفَتِحُ: باز می‌شود	اِنْفَتَحَ: باز شد
تَخْرُجْ: دانش‌آموخته شدن	تَخَرَّجْ: دانش‌آموخته شو	يَتَخَرَّجُ: دانش‌آموخته می‌شود	تَخَرَّجَ: دانش‌آموخته شد

اِحْتَبِرْ نَفْسَكَ:

تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ التَّالِيَةَ.

يَسْتَغْفِرُ:	اِسْتَعْفَرَ:	مضارع	ماضی
اِسْتَعْفَارُ: آمرزش خواستن	اِسْتَعْفِرُ:	مصدر	امر

يَعْتَذِرُ:	اِعْتَذَرَ:	مضارع	ماضی
اِعْتِذَارُ: پوزش خواستن	اِعْتَذِرُ:	مصدر	امر

يَنْقَطِعُ:	اِنْقَطَعَ:	مضارع	ماضی
اِنْقِطَاعُ: بُریده شدن	اِنْقَطِعُ:	مصدر	امر

يَتَكَلَّمُ:	تَكَلَّمَ:	مضارع	ماضی
تَكَلُّمُ: سخن گفتن	تَكَلَّمُ:	مصدر	امر



در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

## حوار

(في قِسمِ الْجَوَازَاتِ<sup>١</sup> فِي الْمَطَارِ)

شُرطِي إِدَارَةِ الْجَوَازَاتِ	الْمُسَافِرُ الْإِيرَانِيُّ
أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُمْ. مِنْ أَيِّ بَلَدٍ أَنْتُمْ؟	نَحْنُ مِنْ إِيرَانٍ وَ مِنْ مَدِينَةِ زَابُل.
مَرَحَبًا بِكُمْ <sup>٢</sup> . شَرَفْتُمُونَا <sup>٣</sup> .	أَشْكُرُكَ يَا سَيِّدِي.
مَا شَاءَ اللَّهُ! تَتَكَلَّمُ بِالْعَرَبِيَّةِ جَيِّدًا!	أَحِبُّ هَذِهِ اللُّغَةَ. الْعَرَبِيَّةُ جَمِيلَةٌ.
كَمْ عَدَدُ الْمُرَافِقِينَ <sup>٤</sup> ؟	سِتَّةٌ: وَالِدَايَ وَ أُخْتَايَ وَ أَحْوَايَ <sup>٥</sup> .
أَهْلًا بِالضُّيُوفِ. هَلْ عِنْدَكُمْ بَطَاقَاتُ <sup>٦</sup> الدُّخُولِ؟	نَعَمْ؛ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِطَاقَتُهُ بِيَدِهِ.
الرِّجَالُ عَلَى الْيَمِينِ وَ النِّسَاءُ عَلَى الْيَسَارِ لِتَلْتَفِتِيْشِ <sup>٧</sup> .	عَلَى عَيْنِي.
رَجَاءً؛ إِجْعَلُوا جَوَازَاتِكُمْ فِي أَيْدِيكُمْ.	نَحْنُ جَاهِزُونَ <sup>٨</sup> .



١- جواز: گذرنامه ٢- مرحباً بكم: خوش آمدید ٣- شرفتم: مشرف فرمودید ٤- مرافق: همراه ٥- والدای و  
 أختای و أخوای: پدر و مادر، دو خواهرم و دو برادرم ٦- بطاقة: بلیت ٧- تفتیش: بازرسی ٨- جاهز: آماده

التَّمرِينُ الْأَوَّلُ: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَغَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَالْوَاقِعِ. ✓ x

- ١- الْمَهْرَجَانُ اخْتِفَالٌ بِمُنَاسَبَةٍ جَمِيلَةٍ، كَمَهْرَجَانِ الْأَزْهَارِ وَ مَهْرَجَانِ الْأَفْلامِ. ....
- ٢- الثَّلْجُ نَوْعٌ مِنْ أَنْواعِ نَزولِ الْماءِ مِنَ السَّمَاءِ يَنْزِلُ عَلى الْجِبالِ فَقط. ....
- ٣- يَحْتَفِلُ الْإيرانيونَ بِالتَّوروزِ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ السَّنَةِ الشَّمْسيَّةِ. ....
- ٤- تَعيشُ الْأَسماكُ فِي النَهْرِ وَ الْبَحْرِ وَ لَهَا أَنْواعٌ مُخْتَلِفَةٌ. ....
- ٥- الْأَعْصارُ رِيحٌ شَدِيدَةٌ لا تَنْتَقِلُ مِنْ مَكانٍ إِلى مَكانٍ آخَرَ. ....

التَّمرِينُ الثَّانِي: عَيِّنِ الْجَوابَ الصَّحِيحَ.

- ١- الْمَاضِي مِنْ «يَنْقَطِعُ»:  انْقَطَعَ  قَطَعَ  تَقَطَّعَ
- ٢- الْمُضارعُ مِنْ «اسْتَرْجَعَ»:  يُرَاجِعُ  يَرْجِعُ  يَسْتَرْجِعُ
- ٣- الْمَصْدَرُ مِنْ «تَعَلَّمَ»:  اسْتِعْلَامٌ  تَعَلَّمَ  تَعْلِيمٌ
- ٤- الْأَمْرُ مِنْ «تَسْتَمِعُ»:  اسْتَمِعْ  تَسْمَعْ  اسْمَعْ
- ٥- النَّهْيُ مِنْ «تَحْتَفِلُ»:  ما احْتَفَلْ  لا تَحْتَفِلْ  لا تَحْتَفِلْ
- ٦- الْمُسْتَقْبَلُ مِنْ «يَبْتَسِمُ»:  سَيَبْتَسِمُ  ابْتَسامٌ  ابْتَسِمْ

الْتَمْرِينُ الثَّلَاثُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَ الْحَدِيثَيْنِ، ثُمَّ عَيِّنْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ.

١- ﴿فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ إِلَّا اللَّهُ﴾ آل عمران: ١٣٥

٢- ﴿فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾ يونس: ٢٠

٣- ﴿وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ...﴾ الْمَزْمَل: ١٠

٤- النَّاسُ نِيَامٌ<sup>١</sup>؛ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهَوْا<sup>٢</sup>. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٥- إِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّىٰ عَنِ الْبِقَاعِ<sup>٣</sup> وَالْبَهَائِمِ<sup>٤</sup>. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ



سنگ قبر بانو دکتر آنه ماری شیمیل اسلام پژوه، خاورشناس و مولوی شناس آلمانی

آراسته به حدیث پیامبر اسلام ﷺ

١- نیام: خفتگان ٢- انْتَبَهَوْا: بیدار شدند (بیدار شوند) ٣- بِقَاع: زمین ها ٤- بَهَائِم: چارپایان

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: صَعِّ فِي الدَّائِرَةِ العَدَدَ المُنَاسِبِ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ».

- |               |                       |   |
|---------------|-----------------------|---|
| 1- المَسْجِدُ | <input type="radio"/> | يَدْرُسُ فِيهِ الطُّلَابُ.  |
| 2- المِشْمِشُ | <input type="radio"/> | عَيْنُ المَاءِ وَ نَهْرٌ كَثِيرُ المَاءِ.                             |
| 3- الينبوعُ   | <input type="radio"/> | فَاكِهَةٌ يَأْكُلُهَا النَّاسُ مُجَفَّفَةً أَيضاً.                    |
| 4- المَوْتُ   | <input type="radio"/> | بَيْتٌ مُقَدَّسٌ لِأداءِ الصَّلَاةِ عِنْدَ المُسْلِمِينَ.             |
| 5- اللَّيْلُ  | <input type="radio"/> | الْوَقْتُ المُمْتَدُّ مِنْ مَغْرِبِ الشَّمْسِ إِلَى طُلُوعِ الفَجْرِ. |
| 6- الصَّفُّ   |                       |   |

التَّمْرِينُ الخَامِسُ: عَيِّنِ الكَلِمَاتِ المُتْرَادِفَةَ وَالمُتَضَادَّةَ. = ≠

أَنْزَلَ / أَصْبَحَ / حَفَلَةَ / رَفَعَ / صُعُودَ / صَارَ / مِهْرَجَانَ / نَزَلَ

/ ..... / ..... / ..... / .....

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: صَعِّ فِي الفُرَاغِ فِعْلاً مُنَاسِباً.

- |                       |                       |  |
|-----------------------|-----------------------|--|
| <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | 1- ﴿فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ ..... لِذَنبِكَ﴾ غافر: ٥٥            |
| <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | 2- إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَسَوْفَ ..... كُنَّا مِنَ المَدْرَسَةِ بَعْدَ سَنَتَيْنِ. |
| <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | 3- إلهي قَدْ ..... رَجَائِي عَنِ الخَلْقِ وَ أَنْتَ رَجَائِي.                    |
| <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | 4- كَانَ صَدِيقِي ..... وَالِدَهُ لِلرُّجُوعِ إِلَى البَيْتِ.                    |
| <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | 5- أَنَا وَ زَمِيلِي ..... رَسَائِلَ عَبْرٍ <sup>١</sup> الإِنْتِرِنْتِ.         |



إِنْتِخِبِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارْسِيَّةِ.

۱- ﴿وَلَا تَيَاسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَبِئْسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ﴾ يوسف: ۸۷

و از رحمت خدا ناامید نشوید  نشدند  ؛ زیرا جز گروه کافران کسی از رحمت خدا ناامید نشده است  نمی‌شود  .

۲- ﴿أُدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ النحل: ۱۲۵

با دانش و فرمان  اندرز  نیکو به راه پروردگارت فرا بخوان و با آنان به [شیوه‌ای] که خوب  بهتر  است گفت‌وگو کن.

۳- ﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَ اشْكُرُوا لِي﴾ البقرة: ۱۵۲

پس ما را  مرا  یاد کنید؛ تا شما را یاد کنم و از من سپاس‌گزاری کنید  شکرگزاری کنید  .

۴- ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

خدا به کسی جز به اندازه توانش  درخواستش  تکلیف نمی‌دهد؛ لها ما كَسَبَتْ وَ عَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ﴾ البقرة: ۲۸۶

هرکس آنچه را که [از خوبی‌ها] کسب کرده، به سودش  زیانش  است، و آنچه را [نیز که از بدی‌ها] کسب کرده، به سودش  زیانش  است،



## الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَن قِصَّةِ فُرْأْنِيَّةِ فَصِيرَةٍ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي الْإِنْتَرْنِتِ أَوْ مَجَلَّةٍ أَوْ كِتَابٍ وَ  
تَرَجِّمْهَا إِلَى الْفَارْسِيَّةِ، مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيِّ.



## الدَّرْسُ الرَّابِعُ



﴿ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُون ﴾ الْأَنْبِيَاءُ : ٩٢  
بی گمان این امت شماست؛ امتی یگانه و من پروردگارتان هستم، پس  
مرا بپرستید.

لَقَدْ كَانَتْ رِسَالَةُ الْإِسْلَامِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ قَائِمَةً عَلَى أَسَاسِ الْمَنْطِقِ وَ اجْتِنَابِ الْإِسَاءَةِ؛  
فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ:

﴿وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ  
عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾<sup>١</sup> فَصَّلَتْ: ٣٤

إِنَّ الْقُرْآنَ يَأْمُرُ الْمُسْلِمِينَ أَلَّا يَسْبُوا مَعْبُودَاتِ الْمُشْرِكِينَ وَ الْكُفَّارِ فَهَوَ يَقُولُ:

﴿وَلَا تَسْبُوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسْبُوا اللَّهَ...﴾<sup>٢</sup> الْأَنْعَامُ: ١٠٨

الْإِسْلَامُ يَحْتَرِمُ الْأَدْيَانَ الْإِلَهِيَّةَ؛ ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ  
أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَ لَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئاً﴾ آلْ عِمْرَانَ: ٦٤

يُؤَكِّدُ الْقُرْآنُ عَلَى حُرِّيَّةِ الْعَقِيدَةِ: ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ...﴾ الْبَقَرَةَ: ٢٥٦

لَا يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَ عَلَى الْعُدْوَانِ، لِأَنَّهُ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ أَحَدٌ؛ وَ عَلَى كُلِّ النَّاسِ  
أَنْ يَتَعَايَشُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشاً سَلْمِيّاً، مَعَ اخْتِنَافِ كُلِّ مِنْهُمْ بِعَقَائِدِهِ؛ لِأَنَّهُ  
﴿كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾ الرَّؤْمِ: ٣٢

الْبِلَادُ الْإِسْلَامِيَّةُ مَجْمُوعَةٌ مِنَ الشُّعُوبِ الْكَثِيرَةِ، تَخْتَلِفُ فِي لُغَاتِهَا وَ أَلْوَانِهَا.  
قَالَ اللَّهُ تَعَالَى:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوباً وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ  
أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ﴾ الْحُجُرَاتِ: ١٣

١- و نیکی و بدی برابر نیستند؛ [بدی را] به گونه‌ای که بهتر است دفع کن که آنگاه کسی که میان تو و او دشمنی  
هست، گویی دوستی صمیمی می‌شود.

٢- کسانی را که به جای خدا فرا می‌خوانند، دشنام ندهید که به خداوند دشنام دهند ...

يَأْمُرْنَا الْقُرْآنَ بِالْوَحْدَةِ.

﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا...﴾ آل عمران: ۱۰۳

يَتَجَلَّى اتِّحَادُ الْأُمَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ فِي صُورٍ كَثِيرَةٍ، مِنْهَا اجْتِمَاعُ الْمُسْلِمِينَ فِي مَكَانٍ وَاحِدٍ فِي الْحَجِّ. الْمُسْلِمُونَ خُمُسُ سُكَّانِ الْعَالَمِ، يَعِيشُونَ فِي مِسَاحَةٍ وَسِعَةٍ مِنَ الْأَرْضِ مِنَ الصَّيْنِ إِلَى الْمُحِيطِ الْأَطْلَسِيِّ.

قَالَ الْإِمَامُ الْخُمَيْنِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: ... إِذَا قَالَ أَحَدٌ كَلِمًا يُفَرِّقُ الْمُسْلِمِينَ، فَاعْلَمُوا أَنَّهُ جَاهِلٌ أَوْ عَالِمٌ يُحَاوِلُ إِيجَادَ التَّفْرِيقَةِ بَيْنَ صُفُوفِ الْمُسْلِمِينَ. وَ قَالَ قَائِدُنَا آيَةُ اللَّهِ الْخَامِنِيِّ:

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّفْرِيقَةِ، فَهُوَ عَمِيلُ الْعَدُوِّ.

عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ : در گذر زمان  
عَمِيلُ : مزدور «جمع: عَمَلَاءُ»  
لَدَى : نزد «لَدَيْهِمْ: دارند»  
مَعَ بَعْضٍ : با همدیگر  
مِنْ دُونِ اللَّهِ : به جای خدا، به  
غیر خدا  
يَتَجَلَّى: جلوه گر می شود  
يَجُوزُ : جایز است  
يَسْتَوِي: برابر می شود  
يُؤَكِّدُ : تأکید می کند

حَمِيمٌ : گرم و صمیمی  
خِلَافٌ : اختلاف  
خُمْسٌ : یک پنجم  
دَعَا : فرا خواند، دعا کرد  
«يَدْعُونَ: فرا می خوانند»  
ذَكَرَ : مرد، نر  
فَرِحَ : شاد  
فَرَّقَ : پراکنده ساخت  
قَائِدٌ : رهبر «جمع: قَادَةٌ»  
قَائِمٌ : استوار، ایستاده  
سَبَّ : دشنام داد  
سَلَمِيٌّ : مُسَالَمَتِ آمیز  
«سَلْمٌ: صلح»  
سَوَاءٌ : یکسان

أَتَقَى : پرهیزگارترین  
إِحْتِفَافٌ : نگاه داشتن  
إِسَاءَةٌ : بدی کردن  
أَشْرَكَ : شریک قرار داد  
إِعْتَصَمَ : چنگ زد (با دست  
گرفت)  
أَكْرَمٌ : گرامی ترین  
أُنْثَى : زن، ماده  
أَلَّا : که نه ... أَلَّا نَعْبُدَ : که  
نپرستیم  
تَعَارَفُوا : یکدیگر را شناختند  
تَعَايَشَ : همزیستی داشت  
حَبَلٌ : طناب «جمع: حِبَالٌ»  
حُرِّيَّةٌ : آزادی

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ..... ۱- يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَ الْعُدْوَانِ، لِلدَّفَاعِ عَنِ الْحَقِيقَةِ.
- ..... ۲- رِسَالَةُ الْإِسْلَامِ قَائِمَةٌ عَلَى أَسَاسِ الْمَنْطِقِ وَ اجْتِنَابِ الْإِسَاءَةِ.
- ..... ۳- عَلَى كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعَايَشُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشًا سَلْمِيًّا.
- ..... ۴- لِبَعْضِ الشُّعُوبِ فَضْلٌ عَلَى الْآخَرِينَ بِسَبَبِ اللُّونِ.
- ..... ۵- رُبْعُ سُكَّانِ الْعَالَمِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

اعلموا

أشكال الأفعال (۲)

در درس گذشته با چند فعل، که «سوم شخص مفرد ماضی» آنها بیش از سه حرف است، آشنا شدید. اکنون با چند فعل دیگر آشنا شوید.

ماضی	مضارع	امر	مصدر
تَشَابَهَ: همانند شد	يَتَشَابَهُ: همانند می شود	تَشَابَهْ: همانند شو	تَشَابُه: همانند شدن
فَرَّحَ: شاد کرد	يُفَرِّحُ: شاد می کند	فَرِّحْ: شاد کن	تَفْرِيح: شاد کردن
جَالَسَ: همنشینی کرد	يُجَالِسُ: همنشینی می کند	جَالِسْ: همنشینی کن	مُجَالَسَة: همنشینی کردن
أَخْرَجَ: بیرون آورد	يُخْرِجُ: بیرون می آورد	أَخْرِجْ: بیرون بیاور	إِخْرَاج: بیرون آوردن

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ:

تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ.

يَتَعَامَلُ:	تَعَامَلَ:	مضارع	ماضي
تَعَامَلُ: داد و ستد کردن	تَعَامَلَ:	مصدر	امر

يُعَلِّمُ:	عَلَّمَ:	مضارع	ماضي
تُعَلِّمُ: یاد دادن	عَلَّمَ:	مصدر	امر

يُكَاتِبُ:	كَاتَبَ:	مضارع	ماضي
مُكَاتَبَةٌ: نامه نگاری کردن	كَاتَبَ:	مصدر	امر

يُدْخِلُ:	أَدْخَلَ:	مضارع	ماضي
إِدْخَالُ: داخل کردن	أَدْخَلَ:	مصدر	امر



در گروه‌های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

جِوَارٌ  
(في صَالَةٍ التَّفْتِيشِ بِالْجَمَارِكِ<sup>٢</sup>)

الزَّائِرَةُ	شُرْطِي الْجَمَارِكِ
عَلَى عَيْنِي، يَا أَخِي، وَلَكِنْ مَا هِيَ الْمُسْكَلَةُ؟	إِجْلِبِي هَذِهِ الْحَقِيبَةَ إِلَى هُنَا.
لَا بَأْسَ.	تَفْتِيشٌ بَسِيطٌ.
لِأَسْرَتِي.	عَفْوًا؛ لِمَنْ هَذِهِ الْحَقِيبَةُ؟
تَفَضَّلْ، حَقِيبَتِي مَفْتُوحَةٌ لِلتَّفْتِيشِ.	إِفْتَحِيهَا مِنْ قَضَلِكِ <sup>٣</sup> .
فُرْشَاةُ الْأَسْنَانِ وَالْمَعْجُونُ وَالْمِنْشَقَةُ وَالْمَلَابِيسُ ...	مَاذَا فِي الْحَقِيبَةِ؟
لَيْسَ كِتَابًا؛ بَلْ دَفْتَرُ الذُّكْرِيَّاتِ <sup>٤</sup> .	مَا هَذَا الْكِتَابُ؟
حُبُوبٌ مُهَدَّنَةٌ، عِنْدِي صُدَاعٌ.	مَا هَذِهِ الْحُبُوبُ؟
وَلَكِنْ أَنَا بِحَاجَةٍ إِلَيْهَا جِدًّا.	هَذِهِ، غَيْرُ مَسْمُوحَةٍ.
شُكْرًا.	لَا بَأْسَ.
فِي أَمَانِ اللَّهِ.	إِجْمَعِيهَا وَادْهَبِي.



١- صَالَةٌ: سالن ٢- جَمَارِك: گمرک ٣- مِنْ قَضَلِك: لطفاً ٤- ذُّكْرِيَّات: خاطرات



التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

- ١- رَيْسُ الْبِلَادِ، الَّذِي يَأْمُرُ الْمَسْؤُولِينَ وَ يَنْصَحُهُمْ لِإِدَاءِ وَاجِبَاتِهِمْ. ....
- ٢- تَعَرَّفُ الْبَعْضُ عَلَى الْبَعْضِ الْآخَرِ. ....
- ٣- الَّذِي يَعْمَلُ لِمَصْلَحَةِ الْعَدُوِّ. ....
- ٤- جُزْءٌ وَاحِدٌ مِنْ خَمْسَةٍ. ....

التَّمْرِينُ الثَّانِي: اجْعَلْ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ».

- ١- ذَاكَ  وَجَعُ فِي الرَّأْسِ تَخْتَلِفُ أَنْوَاعُهُ وَ أَسْبَابُهُ.
- ٢- الْفَرْشَاءُ  أَكْبَرُ مِنَ الْبَحْرِ كَثِيرًا.
- ٣- الْبَقَعَةُ  أَدَاةٌ لِنَتْنِظِيفِ الْأَسْنَانِ.
- ٤- الْأَصْدَاعُ  قِطْعَةٌ مِنَ الْأَرْضِ.
- ٥- الْمَحِيطُ

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ»

ذِكْرِيَاتٍ / سَوَاءٍ / الشَّعْبُ / قَائِمَةٌ / لَدَيَّ / مِنْ دُونَ

١- ..... جَوَّالٌ تَفْرُغُ<sup>١</sup> بَطَارِيئُهُ خِلَالَ نِصْفِ يَوْمٍ.

٢- زُمَّلَائِي فِي الدَّرْسِ عَلَى حَدِّ .....

٣- كَتَبْتُ ..... السَّفْرَةَ الْعِلْمِيَّةَ.

٤- لَا تَعْبُدُوا ..... اللَّهَ أَحَدًا.

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمْ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ. (هَلْ تَعْلَمُ أَنْ...)

١- ... الزَّرَافَةَ لَا تَنَامُ فِي الْيَوْمِ الْوَاحِدِ إِلَّا أَقَلَّ مِنْ ثَلَاثِينَ دَقِيقَةً وَعَلَى ثَلَاثِ مَرَاجِلٍ؟

٢- ... مَقْبَرَةَ «وَادِي السَّلَامِ» فِي النَّجْفِ الْأَشْرَفِ مِنْ أَكْبَرِ الْمَقَابِرِ فِي الْعَالَمِ؟

٣- ... الصِّينَ أَوَّلَ دَوْلَةٍ فِي الْعَالَمِ اسْتَحْدَمَتْ نُقُوداً وَرَقِيَّةً؟

٤- ... الْفَرَسَ قَادِرٌ عَلَى النَّوْمِ وَاقْفًا عَلَى أَقْدَامِهِ؟

٥- ... أَكْثَرَ فَيْتَامِينِ C لِلْبُرْتُقَالِ فِي قَشِرِهِ؟



الْتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَ اَكْتُبِ نَوْعَ الْأَفْعَالِ فِيهَا. ۞ نُورُ السَّمَاءِ ۞

١- ﴿وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ﴾ الْبَقَرَةُ: ٢٢

٢- ﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾ الْبَقَرَةُ: ٢٥٧

٣- ﴿فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ﴾ غَافِرٍ: ٥٥

٤- ﴿وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ﴾ الْإِسْرَاءُ: ١٠٥

٥- ﴿قَالَ إِنِّي أَغْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ الْبَقَرَةُ: ٣٠



الْتَمْرِينُ السَّادِسُ: عَيْنِ الْجَوَابِ الصَّحِيحِ.

- ١- الْمَاضِي مِنْ «يُحَاوِلُ»:    تَحَوَّلَ    □    حَوَّلَ    □    حَاوَلَ    □
- ٢- الْمُضَارِعُ مِنْ «حَدَّرَ»:    يُحَادِرُ    □    يَحْدَرُ    □    يُحَدِّرُ    □
- ٣- الْمَصْدَرُ مِنْ «تَقَاعَدَ»:    تَقَاعُدُ    □    تَقْعِيدُ    □    إِقْعَادُ    □
- ٤- الْأَمْرُ مِنْ «تُرْسَلُ»:    أَرْسَلُ    □    أُرْسَلُ    □    أَرْسَلَ    □
- ٥- النَّهْيُ مِنْ «تُقَبَّلُونَ»:    لَا تُقَابِلُوا    □    لَا تَقَبَّلُوا    □    لَا تُقَبَّلُوا    □
- ٦- الْمُضَارِعُ مِنْ «تَعَلَّمَ»:    يُعَلِّمُ    □    يَتَعَلَّمُ    □    يَعْلَمُ    □
- ٧- الْمَصْدَرُ مِنْ «اعْتَرَفَ»:    تَعْرُفُ    □    تَعَارُفُ    □    اعْتِرَافُ    □

عَيْنَ تَرْجَمَةِ الْكَلِمَاتِ الْمُلوَّنةِ فِي الْآيَاتِ.

۱- ﴿وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ

قالوا سَلَامًا﴾ الْفُرْقَان: ۶۳

و بندگان [خدای] بخشاینده کسانی‌اند که روی زمین با آرامش و فروتنی گام برمی‌دارند و هرگاه نادان‌ها ایشان را خطاب کنند، سخن آرام می‌گویند.

۲- ﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهَبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ هود: ۱۱۴

بی‌گمان خوبی‌ها، بدی‌ها را از میان می‌برد.

۳- ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ﴾ الْأَعْرَاف: ۴۳

ستایش از آن خدایی است که ما را به این [نعمت‌ها] رهنمون ساخت؛ و اگر خدا راهنمایی‌مان نکرده بود، [به اینها] راه نمی‌یافتیم.

۴- ﴿رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾ الْقَصَص: ۲۴

پروردگارم، من بی‌گمان به آنچه از خیر برایم فرستادی، نیازمندم.

۵- ﴿أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ الرَّعْد: ۲

آگاه باش که با یادِ خدا دل‌ها آرام می‌گردد.

۶- ﴿أَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ﴾ الْقَصَص: ۷۷

نیکی کن همان‌گونه که خدا به تو نیکی کرده است.



## الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَنْ آيَاتٍ فِي كُلِّ مِنْهَا فِعْلٌ مِنْ هَذِهِ الْأَفْعَالِ. (فِي كُلِّ آيَةٍ فِعْلٌ وَاحِدٌ).  
أَرْسَلْنَا . إِنْتَظِرُوا . اسْتَغْفِرْ . إِنْبَعَثْ . تَفَرَّقْ . تَعَاوَنُوا . عَلَّمْنَا . يُجَاهِدُونَ



## الدَّرْسُ الْخَامِسُ



﴿ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ۗ ثُمَّ الْعَنكَبُوتَ: ٢٠ ﴾  
بگو در زمین بگردید و بنگرید چگونه خداوند آفرینش را آغاز کرد.

﴿هَذَا خَلْقُ اللَّهِ﴾ لقمان ١١

﴿الْغَوَاصُونَ الَّذِينَ ذَهَبُوا إِلَى أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ لَيْلًا، شَاهَدُوا مِثَاتِ الْمَصَابِيحِ الْمُلَوَّنَةِ الَّتِي يَنْبَعُ ضَوْؤُهَا مِنَ الْأَسْمَاكِ الْمُضِيئَةِ، وَ تَحَوَّلَ ظِلَامُ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيٍّ يَسْتَطِيعُ فِيهِ الْغَوَاصُونَ التَّقَاطُ صَوْرٍ فِي أَضْوَاءِ هَذِهِ الْأَسْمَاكِ. اِكْتَشَفَ الْعُلَمَاءُ أَنَّ هَذِهِ الْأَضْوَاءَ تَنْبَعُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ الَّتِي تَعِيشُ تَحْتَ عَيُونِ تِلْكَ الْأَسْمَاكِ. هَلْ يُمَكِّنُ أَنْ يَسْتَفِيدَ الْبَشَرُ يَوْمًا مِنْ تِلْكَ الْمُعْجِزَةِ الْبَحْرِيَّةِ، وَ يَسْتَعِينُ بِالْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ لِإِنَارَةِ الْمُدُنِ؟



رُبَّمَا يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ، لِأَنَّهُ «مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَ جَدَّ وَجَدَ».

﴿إِنَّ لِسَانَ الْقِطِّ سِلَاحٌ طَبِئِيٌّ دَائِمٌ، لِأَنَّهُ مَمْلُوءٌ بِغُدَدٍ تُفْرِزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا، فَيَلْعَقُ الْقِطُّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَنِمَ.

﴿إِنَّ بَعْضَ الطُّيُورِ وَ الْحَيَوَانَاتِ تَعْرِفُ بِغَرِيزَتِهَا

الْأَعْشَابَ الطَّبِئِيَّةَ وَ تَعْلَمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ الْعُشْبَ الْمُنَاسِبَ

لِلوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ؛ وَ قَدْ دَلَّتْ هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ الْإِنْسَانَ عَلَى الْخَوَاصِّ الطَّبِئِيَّةِ لِكَثِيرٍ مِنَ النَّبَاتَاتِ الْبَرِّيَّةِ وَ غَيْرِهَا.

﴿إِنَّ أَغْلَبَ الْحَيَوَانَاتِ إِضَافَةً إِلَى امْتِلَاقِهَا لِلْعَجَّةِ خَاصَّةً بِهَا،

تَمْلِكُ لُغَةً عَامَّةً تَسْتَطِيعُ مِنْ خِلَالِهَا أَنْ تَتَفَاهَمَ مَعَ بَعْضِهَا،

فَلِلْغُرَابِ صَوْتٌ يُحْذِرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ سَرِيعًا

عَنْ مَنطِقَةِ الْخَطَرِ، فَهوَ بِمَنْزِلَةِ جَاسُوسٍ مِنْ جَوَاسِيسِ الْغَابَةِ.







لِلْبَطَّةِ غُدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ بِالْقُرْبِ مِنْ ذَنَبِهَا تَحْتَوِي  
زَيْتًا خَاصًّا تَنْشُرُهُ عَلَى جِسْمِهَا فَلَا يَتَأَثَّرُ جِسْمُهَا بِالْمَاءِ.



تَسْتَطِيعُ الْجِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي  
اتِّجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ رَأْسَهَا وَ هِيَ تَسْتَطِيعُ  
أَنْ تَرَى فِي اتِّجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ.

لَا تَتَحَرَّكُ عَيْنُ الْبُومَةِ، فَإِنَّهَا ثَابِتَةٌ، وَلَكِنَّهَا تَعْوِضُ هَذَا النِّقْصِ بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا  
فِي كُلِّ جِهَةٍ وَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُدِيرَ رَأْسَهَا مِئْتَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جِسْمَهَا.



دَنْبٌ: دُمٌ «جمع: أذنان»	بَرِّيٌّ: خشکی، زمینی	إِبْتَعَدَ: دور شد
زَيْتٌ: روغن «جمع: زُيوت»	بَطَّةٌ، بَطَّةٌ: اردک	«حَتَّى تَبْتَعِدَ: تا دور شود»
سَارٌ: حرکت کرد، به راه افتاد	بَكْتِیرِیَا: باکتری	إِتْجَاهٌ: جهت
سَائِلٌ: مایع	بوم، بومَة: جغد	أَدَارٌ: چرخاند، اداره کرد
ضَوْءٌ: نور «جمع: أضواء»	تَأَثَّرٌ: تحت تأثیر قرار گرفت	«أَنْ تُدِيرَ: که بچرخاند»
ظَلَامٌ: تاریکی	تَحْتَوِي: در بر دارد	أَنْ تَرَى: که ببیند
عَوَّضٌ: جبران کرد	تَحَرَّكَ: حرکت کرد	إِسْتَفَادَ: بهره بُرد
قِطٌّ: گربه	تَنْشُرٌ: پخش می کند	«أَنْ يَسْتَفِيدَ: که بهره ببرد»
لَعِيقٌ: لیسید	جُرْحٌ: زخم	إِضَافَةٌ إِلَى: افزون بر
مُضِيٌّ: نورانی	حَرَكٌ: حرکت داد	أَعْشَابٌ طَبِيبَةٌ: گیاهان دارویی
مُطَهَّرٌ: پاک کننده	حَوَّلَ: تبدیل کرد	«مفرد: عُسْبٌ طَبِيبِيٌّ»
وَقَايَةٌ: پیشگیری	حِرْبَاءٌ: آفتاب پرست	أَفْرَزٌ: ترشح کرد
مَلَكٌ: مالک شد، دارد، فرمانروایی کرد	دَلٌّ: راهنمایی کرد	إِلْتِمَامٌ: بهبود یافت
يَسْتَطِيعُ: می تواند	دُونَ أَنْ: بی آنکه	«أَنْ يَلْتَمِمَ: تا بهبود یابد»
يَسْتَعِينُ بِ: از ... یاری می جوید	«دُونَ أَنْ تُحْرَكَ: بی آنکه حرکت	إِلْتِقَاطٌ صَوْرٍ: عکس گرفتن
يُنَبِّئُ: فرستاده می شود	بدهد»	إِنَارَةٌ: نورانی کردن

عَيْنِ الْجُمْلَةِ الصَّحِيحَةِ وَغَيْرِ الصَّحِيحَةِ حَسَبِ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ. ✓ x

- ..... ۱- لِلزَّرَافَةِ صَوْتُ يُحَدِّثُ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ عَنِ الْخَطَرِ.
- ..... ۲- تُحَوَّلُ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيَّةُ ظَلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيٍّ.
- ..... ۳- تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ.
- ..... ۴- لِسَانُ الْقِطِّ مَمْلُوءٌ بِغَدَدٍ تُفْرِزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا.
- ..... ۵- لَا تَعِيشُ حَيَوَانَاتٌ مَائِيَّةٌ فِي أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ.
- ..... ۶- يَتَحَرَّكُ رَأْسُ الْبُومَةِ فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ.

## اعلموا

### «الْجُمْلَةُ الْفَعْلِيَّةُ» وَ «الْجُمْلَةُ الْأَسْمِيَّةُ»

به جمله «يَغْفِرُ اللَّهُ الذُّنُوبَ.» «جمله فعلیه» گفته می‌شود؛ زیرا با فعل شروع شده است.  
فعل فاعل مفعول

الگوی جمله فعلیه این است:

فعل «يَغْفِرُ» + فاعل «اللَّهُ» + گاهی مفعول «الذُّنُوبُ»

فعل، کلمه‌ای است که بر انجام کاری یا داشتن حالتی در گذشته، حال یا آینده دلالت دارد.  
فاعل، انجام دهنده کار یا دارنده حالت است.

مفعول، اسمی است که در زبان عربی معمولاً پس از فاعل می‌آید و کار بر آن انجام می‌شود.

دو جمله «اللَّهُ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ.» و «اللَّهُ غَافِرُ الذُّنُوبِ.» با اسم شروع شده‌اند. به چنین جمله‌هایی «جمله اسمیه» گفته می‌شود.

الگوی جمله اسمیه این است:

مبتدا «اللَّهُ» + خبر «يَغْفِرُ وَ غَافِرُ».

مبتدا و خبر تقریباً همان نهاد و گزاره در دستور زبان فارسی هستند.

مبتدا، اسمی است که در ابتدای جمله می‌آید و درباره آن خبری گفته می‌شود.

خبر، بخش دوم جمله اسمیه است و درباره مبتدا خبری می‌دهد.

شناخت اجزای جمله در ترجمه به ما کمک می‌کند.



عَيْنِ الْجُمْلَةِ الْفِعْلِيَّةِ وَالْإِسْمِيَّةِ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمَلَوَّنَةِ<sup>١</sup>.

١- ﴿يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ﴾ التَّوْر: ٢٤ خدا برای مردم مثال ها می زند.

٢- إِضَاعَةُ الْفُرْصَةِ غُصَّةً. أميرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَالِيهِ السَّلَامُ از دست دادنِ فرصت اندوه است.

گاهی مبتدا و خبر (نهاد و گزاره) و نیز فاعل و مفعول، صفت یا مضافِ الیه می گیرند و خودشان موصوف و مضاف می شوند؛ مثال:

صُدُورٌ<sup>٢</sup> الْأَحْرَارِ<sup>٣</sup> قُبُورُ الْأَسْرَارِ. سینه های آزادگان گورهای رازهاست.

مبتدا مضاف الیه خبر مضاف الیه

يَزْرَعُ الْفَلَّاحُ الْمُجِدُّ أَشْجَارَ التَّفَّاحِ. کشاورزِ کوشا درختان سیب می کارد.

فعل فاعل صفت مفعول مضاف الیه

تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيْنِ الْمُبْتَدَأِ وَالْخَبَرِ وَالْفَاعِلِ وَالْمَفْعُولِ فِي الْكَلِمَاتِ الْمَلَوَّنَةِ .

١- الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٢- مَا قَسَمَ اللَّهُ لِلْعِبَادِ شَيْئاً أَفْضَلَ مِنَ الْعَقْلِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٣- تَمَرَّةُ الْعِلْمِ إِخْلَاصُ الْعَمَلِ. أميرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَالِيهِ السَّلَامُ

١- منظور از «عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ» فقط تعیین نقش کلمه در جمله است؛ مانند مبتدا، خبر، فاعل، مفعول،

مضاف الیه، صفت و ...

٢- صُدور : سینه ها ٣- أحرار: آزادگان ٤- قَسَمَ وَ قَسَمَ: تقسیم کرد

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

## جَوَازُ مَعَ سَائِقِ سَيَّارَةِ الْأَجْرَةِ

السَّائِقُ	سَائِقُ سَيَّارَةِ الْأَجْرَةِ
أَيُّهَا السَّائِقُ، نُرِيدُ أَنْ نَذْهَبَ إِلَى الْمَدَائِنِ.	أَنَا فِي خِدْمَتِكُمْ. تَفَضَّلُوا.
كَمْ الْمَسَافَةُ مِنْ بَغدَادَ إِلَى هُنَاكَ؟	أَطْنُ الْمَسَافَةَ سَبْعَةً وَ ثَلَاثِينَ كِيلُومِتْرًا. عَجِيبٌ؛ لِمَ تَذْهَبُونَ إِلَى الْمَدَائِنِ؟
لِزِيَارَةِ مَرْقَدِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ وَ مُشَاهَدَةِ طَاقِ كِسْرَى؛ لِمَاذَا تَتَعَجَّبُ؟!	لَأَنَّهُ لَا يَذْهَبُ إِلَى الْمَدَائِنِ إِلَّا قَلِيلٌ مِنَ الزُّوَارِ.
فِي الْبِدَايَةِ تَشْرَفْنَا بِزِيَارَةِ الْعَتَبَاتِ الْمُقَدَّسَةِ فِي الْمُدُنِ الْأَرْبَعَةِ كَرْبَلَاءَ وَ النَّجَفَ وَ سَامْرَاءَ وَ الْكَاظِمِيَّةَ.	زِيَارَةُ مَقْبُولَةٌ لِلْجَمِيعِ! أَتَعْرِفُ مَنْ هُوَ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ أَمْ لَا؟
نَعَمْ؛ أَعْرِفُهُ، إِنَّهُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ وَ أَسْلُهُ مِنْ إِصْفَهَانَ.	أَحْسَنْتُ! <sup>١</sup> وَ هَلْ لَكَ مَعْلُومَاتٌ عَنِ طَاقِ كِسْرَى؟
بِالتَّأَكِيدِ؛ إِنَّهُ أَحَدُ قُصُورِ الْمُلُوكِ السَّاسَانِيِّينَ قَبْلَ الْإِسْلَامِ. قَدْ أَنْشَدَ <sup>٢</sup> شَاعِرَانِ كَبِيرَانِ قَصِيدَتَيْنِ عِنْدَ مُشَاهَدَتِهِمَا إِيوَانَ كِسْرَى؛ الْبُحْتَرِيُّ مِنَ الْبُحْتَرِيِّ مِنَ أَكْبَرِ شُعْرَاءِ الْعَرَبِ، وَ خَاقَانِيُّ، الشَّاعِرُ الْإِيرَانِيُّ.	مَا شَاءَ اللَّهُ! بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ! <sup>٣</sup> مَعْلُومَاتُكَ كَثِيرَةٌ!



١- أَحْسَنْتُ: أَفْرِين ٢- قَدْ أَنْشَدَ: سُرُودَهُ اسْتَ ٣- بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ: أَفْرِينِ بَرِ تُو

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنَ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

١- طَائِرٌ يَسْكُنُ فِي الْأَمَاكِنِ الْمَتْرُوكَةِ يَنَامُ فِي النَّهَارِ وَ يَخْرُجُ فِي اللَّيْلِ. ....

٢- عُضْوٌ خَلَفَ جِسْمَ الْحَيَوَانِ يُحَرِّكُهُ غَالِباً لِطَرْدِ الْحَشْرَاتِ. ....

٣- نَبَاتَاتٌ مُفِيدَةٌ لِلْمُعَالَجَةِ نَسْتَفِيدُ مِنْهَا كَدَوَاءٍ. ....

٤- طَائِرٌ يَعِيشُ فِي الْبَرِّ وَ الْمَاءِ. ....

٥- عَدَمٌ وَجُودِ الصَّوِّ. ....

٦- نَشْرُ النُّورِ. ....



التمرين الثاني: عيّن الكلمات المترادفة والمُتضادة. = ≠

سَلِمَ ..... حَرَبَ	اِسْتَطَاعَ ..... قَدِرَ
اِحْسَانَ ..... اِسْءَاءَ	اِقْتَرَبَ ..... اِبْتَعَدَ
ظَلَامَ ..... ضِيَاءَ	بَنَى ..... صَنَعَ
نُفَايَةَ ..... زُبَالَةَ	عَدَاوَةَ ..... صَدَاقَةَ
حُجْرَةَ ..... غُرْفَةَ	غَيْمَ ..... سَحَابَ
قَرَبَ ..... بَعُدَ	يَنْبُوعَ ..... عَيْنَ
مِنْ فَضْلِكَ ..... رَجَاءً	فَرِحَ ..... حَزِنَ
جَاهِزَ ..... حَاضِرَ	سَائِلَ ..... جَامِدَ

التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: اُكْتُبِ اسْمَ كُلِّ صَوْرَةٍ فِي الْفَرَاغِ ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

البَطُّ / الكِلَابُ / العُرَابُ / الطَّاوُوسُ / الحِرْبَاءُ / البَقْرَةُ



جَمِيلٌ ..... ٣- دَنْبٌ



يُرْسَلُ ..... ٢- أَخْبَارَ الْغَابَةِ.



تُعْطِي ..... ١- الْحَلِيبَ.



طَائِرٌ جَمِيلٌ ..... ٦-



ذَاتُ عَيْونٍ مُتَحَرِّكَةٍ ..... ٥- الشَّرْطِيُّ يَحْفَظُ الْأَمْنَ بِ.....



أَلْفَاعِلٌ: ..... ٢- أَلْمَفْعُولُ: ..... ٣- أَلْمُضَافُ إِلَيْهِ: .....

أَلصِّفَّةُ: ..... ٥- أَلْمُبْتَدَأُ: ..... ٦- أَلْخَبَرُ: .....





## التَّمْرِينُ الرَّابِعُ : عَيْنِ الْفَاعِلِ وَ الْمَفْعُولِ مِنَ الْكَلِمَاتِ الْمَلَوَّنَةِ.

- ١- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ<sup>١</sup> عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ الفتح: ٢٦
- ٢- ﴿لَا أَمَلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا<sup>٢</sup> إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ الأعراف: ١٨٨
- ٣- ﴿وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا<sup>٣</sup> وَنَبِيَّ خَلَقَهُ﴾ يس: ٧٨
- ٤- ﴿وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ الكهف: ٤٩
- ٥- ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ<sup>٤</sup>﴾ البقرة: ١٨٥

## التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: عَيْنِ الْمُبْتَدَأِ وَالْخَبَرِ فِي الْأَحَادِيثِ النَّالِيَةِ.

- ١- التَّدَمُّ<sup>١</sup> عَلَى السُّكُوتِ خَيْرٌ مِنَ التَّدَمِّ عَلَى الْكَلَامِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
- ٢- أَكْبَرُ الْحَمَقِ<sup>٢</sup> الْإِغْرَاقُ فِي الْمَدْحِ وَالنَّدَمُ<sup>٣</sup>. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
- ٣- سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
- ٤- الْعِلْمُ صَيْدٌ وَالْكِتَابَةُ قَيْدٌ<sup>٤</sup>. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
- ٥- الصَّلَاةُ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

١- سَكِينَةٌ: آرامش ٢- ضَرَّ: زيان ٣- يُسْر: آسانی ٤- نَدَم: پشیمانی ٥- حُمَق: نادانی ٦- ذَم: نکوهش  
٧- قَيْد: بند

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: تَرَجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

١- ﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾ الْبَقَرَةُ: ٤٤

٢- ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ الْبَقَرَةُ: ٢٨٦

٣- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ . رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٤- حُسْنُ الْأَدَبِ يَسْتُرُ قُبْحَ النَّسَبِ . الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

٥- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صِدَاقَةِ الْجَاهِلِ . الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

كَمَلِ الْفَرَاعَاتِ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارِسِيَّةِ.

۱- ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ آلِ عِمْرَانَ: ۱۸۵

هر کسی چشندۀ ..... است. (می میرد)

۲- ﴿... وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

و درباره ..... آسمان ها و زمین ..... ؛

۳- ﴿رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾

[و می گویند:] ای پروردگار ما، اینها را بیهوده ..... ؛

۴- ﴿سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾

تو پاکی؛ ما را از شکنجۀ ..... نگاه دار؛

۵- ﴿رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾

پروردگارا، هر که را تو به آتش افکنی، او را خوار ساخته ای، و ..... ، هیچ

..... ندارند؛

۶- ﴿رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا﴾

ای پروردگار ما، قطعاً ما صدای پیام دهنده را ..... که به ایمان

دعوت می کرد که به پروردگارتان، ایمان بیاورید و ما ..... ؛

آلِ عِمْرَانَ: ۱۹۳-۱۹۱



## اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

اِبْحَثْ عَنْ نَصِّ قَصْرِ عِلْمِي بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ خَلْقِ اللّٰهِ، ثُمَّ تَرَجِّمهُ اِلَى الْفَارْسِيَّةِ،  
مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمِ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ.



بُحَيْرَةُ زَرِيْبَارِ فِي مَدِيْنَةِ مَرْيَوَانَ بِمُحَافَظَةِ كُرْدِسْتَانَ

## الدَّرْسُ السَّادِسُ



﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ

مِنْهُ ذِكْرًا﴾ الْكَهْفُ: ٨٣

و از تو دربارهٔ ذوالقرنین می‌پرسند، بگو یادی از او بر شما

خواهم خواند.

كَانَ ذَوَالْقَرْنَيْنِ مَلِكًا عَادِلًا مَوْحِدًا قَدْ أَعْطَاهُ اللَّهُ الْقُوَّةَ، وَ كَانَ يَحْكُمُ مَنَاطِقَ وَاسِعَةً.  
ذَكَرَ اسْمُهُ فِي الْقُرْآنِ.

﴿لَمَّا اسْتَفْرَّتِ الْأَوْضَاعُ لِذِي الْقَرْنَيْنِ، سَارَ مَعَ جِيوشِهِ الْعَظِيمَةِ نَحْوَ الْمَنَاطِقِ  
الْغَرْبِيَّةِ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى التَّوْحِيدِ وَ مُحَارَبَةِ الظُّلْمِ وَ الْفَسَادِ. فَكَانَ النَّاسُ يُرْحَبُونَ بِهِ فِي  
مَسِيرِهِ بِسَبَبِ عَدَالَتِهِ، وَ يَطْلُبُونَ مِنْهُ أَنْ يَحْكُمَ وَ يُدِيرَ شُؤْنَهُمْ، حَتَّى وَصَلَ إِلَى مَنَاطِقٍ  
فِيهَا مُسْتَنْقَعَاتٌ مِيَاهُهَا ذَاتُ رَائِحَةٍ كَرِيهَةٍ. وَ وَجَدَ قُرْبَ هَذِهِ الْمُسْتَنْقَعَاتِ قَوْمًا مِنْهُمْ  
فَاسِدُونَ وَ مِنْهُمْ صَالِحُونَ. فَخَاطَبَهُ اللَّهُ فِي شَأْنِهِمْ، وَ خَيَّرَهُ فِي مُحَارَبَةِ الْمُشْرِكِينَ  
الْفَاسِدِينَ أَوْ هِدَايَتِهِمْ. فَاخْتَارَ ذَوَالْقَرْنَيْنِ هِدَايَتَهُمْ.  
فَحَكَمَهُمْ بِالْعَدَالَةِ وَ أَصْلَحَ الْفَاسِدِينَ مِنْهُمْ.

﴿ثُمَّ سَارَ مَعَ جِيوشِهِ نَحْوَ الشَّرْقِ. فَأَطَاعَهُ كَثِيرٌ مِنَ الْأُمَّمِ وَ اسْتَقْبَلُوهُ لِعَدَالَتِهِ،  
حَتَّى وَصَلَ إِلَى قَوْمٍ غَيْرِ مُتَمَدِّدِينَ، فَدَعَاهُمْ لِلْإِيمَانِ  
بِاللَّهِ، وَ حَكَمَهُمْ حَتَّى هَدَاهُمْ إِلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ.



﴿ وَ بَعْدَ ذَلِكَ سَارَ نَحْوَ الشَّمَالِ، حَتَّى وَصَلَ إِلَى قَوْمٍ يَسْكُنُونَ قُرْبَ مَضِيقٍ بَيْنَ جَبَلَيْنِ مُرْتَفِعَيْنِ، فَرَأَى هَؤُلَاءِ الْقَوْمَ عَظْمَةً جَيْشِهِ وَأَعْمَالَهُ الصَّالِحَةَ، فَأَعْتَنَمُوا الْفُرْصَةَ مِنْ وُصُولِهِ؛ لِأَنَّهُمْ كَانُوا فِي عَذَابٍ شَدِيدٍ مِنْ قَبِيلَتَيْنِ وَحَشِيَّتَيْنِ تَسْكُنَانِ وَرَاءَ تِلْكَ الْجِبَالِ؛ فَقَالُوا لَهُ: إِنَّ رِجَالَ هَاتَيْنِ الْقَبِيلَتَيْنِ مُفْسِدُونَ يَهْجُمُونَ عَلَيْنَا مِنْ هَذَا الْمَضِيقِ؛ فَيَخْرِبُونَ بُيُوتَنَا وَ يَنْهَبُونَ أَمْوَالَنَا، وَ هَاتَانِ الْقَبِيلَتَانِ هُمَا يَأْجُوجُ وَ مَاجُوجُ. لِذَا قَالُوا لَهُ: نَرْجُو مِنْكَ إِغْلَاقَ هَذَا الْمَضِيقِ بِسَدِّ عَظِيمٍ، حَتَّى لَا يَسْتَطِيعَ الْعَدُوُّ أَنْ يَهْجُمَ عَلَيْنَا مِنْهُ؛ وَ نَحْنُ نُسَاعِدُكَ فِي عَمَلِكَ؛ بَعْدَ ذَلِكَ جَاؤُوا لَهُ بِهَدَايَا كَثِيرَةٍ، فَرَفَّضَهَا ذَوَا الْقَرْنَيْنِ وَ قَالَ: عَطَاءُ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ عَطَاءِ غَيْرِهِ، وَ أَطْلُبُ مِنْكُمْ أَنْ تُسَاعِدُونِي فِي بِنَاءِ هَذَا السِّدِّ. فَرَحَّ النَّاسُ بِذَلِكَ كَثِيرًا.﴾

أَمَرَهُمْ ذَوَا الْقَرْنَيْنِ بِأَنْ يَأْتُوا بِالْحَدِيدِ وَ النُّحَاسِ، فَوَضَعَهُمَا فِي ذَلِكَ الْمَضِيقِ وَ أَشْعَلُوا النَّارَ حَتَّى ذَابَ النُّحَاسُ وَ دَخَلَ بَيْنَ الْحَدِيدِ، فَأَصْبَحَ سَدًّا قَوِيًّا، فَشَكَرَ الْقَوْمُ الْمَلِكَ الصَّالِحَ عَلَى عَمَلِهِ هَذَا، وَ تَخَلَّصُوا مِنْ قَبِيلَتِي يَأْجُوجَ وَ مَاجُوجَ. وَ شَكَرَ ذَوَا الْقَرْنَيْنِ رَبَّهُ عَلَى نَجَاحِهِ فِي فُتُوحَاتِهِ.



می گفتند	جَيْش : ارتش «جمع: جیوش»	إِخْتَارَ : برگزید
کَریه : زشت و ناپسند	حَدِيد : آهن	اسْتَقْبَلَ : به پیشواز رفت
مُحَارَبَة : جنگیدن	خَاطَبَ : خطاب کرد	اسْتَقَرَّ : استقرار یافت
مُسْتَنْقَع : مرداب	خَرَبَ : ویران کرد	أَشْعَلَ : شعله ور کرد
مَضِيق : تنگه	خَيَّرَ : اختیار داد	أَصْلَحَ : اصلاح کرد
نُحَاس : مس	ذَابَ : ذوب شد	أَطَاعَ : پیروی کرد
نَحْوَ : سمت	رَفَضَ : نپذیرفت	إِغْتَنَمَ : غنیمت شمرد
نَهَبَ : به تاراج بُرد	سَكَنَ : زندگی کرد	إِغْلَاقَ : بستن
وُصُول : رسیدن	كَانَ قَدْ أَعْطَاهُ : به او داده بود	بِنَاء : ساختن، ساختمان
هَدَى : راهنمایی کرد	كَانَ ... يَحْكُمُ : حکومت می کرد	تَخَلَّصَ : رهایی یافت
	كَانَ ... يُرْحَبُونَ : خوشامد	تَلَا : خواند «أُتِلُو: می خوانم»

x ✓



عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- أَمَرَ اللَّهُ ذَا الْقَرْنَيْنِ بِمُحَارَبَةِ الْمُشْرِكِينَ الْفَاسِدِينَ أَوْ إِصْلَاحِهِمْ.
- ۲- سَارَ ذَوَا الْقَرْنَيْنِ مَعَ جَيْوشِهِ نَحْوَ الْجَنُوبِ، يَدْعُو النَّاسَ إِلَى التَّوْحِيدِ.
- ۳- قَبِلَ ذَوَا الْقَرْنَيْنِ الْهُدَايَا الَّتِي جَاءَ النَّاسُ بِهَا.
- ۴- بَنَى ذَوَا الْقَرْنَيْنِ السَّدَّ بِالْحَدِيدِ وَالْأَخْشَابِ.
- ۵- كَانَتْ قَبِيلَتَا يَأْجُوجَ وَ مَأْجُوجَ مُتَمَدَّنَتَيْنِ.



## اعلموا

### الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ

در زبان فارسی برای مجهول کردن فعل از مشتقات مصدر «شدن» استفاده می‌شود؛ مثال:

زد: زده شد    می‌زند: زده می‌شود    دید: دیده شد    می‌بیند: دیده می‌شود

در جمله دارای فعل معلوم، فاعل معلوم است؛ ولی در جمله دارای فعل مجهول، فاعل ناشناس می‌باشد؛ یعنی حذف شده است.

در جمله «نگهبان در را گشود.» می‌دانیم فاعل نگهبان است؛

ولی در جمله «در گشوده شد.» فاعل نامشخص است.

اکنون با فعل مجهول در دستور زبان عربی آشنا شویم.

(عَسَلَ: شُست ← غَسَلَ: شسته شد / خَلَقَ: آفرید ← خُلِقَ: آفریده شد)

(يَغْسِلُ: می‌شوید ← يَغْسَلُ: شسته می‌شود / يَخْلُقُ: می‌آفریند ← يَخْلَقُ: آفریده می‌شود)

در دستور زبان عربی هنگام مجهول شدن فعل حرکت‌های آن تغییر می‌کند.

كَتَبَ: نوشت	كَتَبَ: نوشته شد	يَكْتُبُ: می‌نویسد	يُكْتَبُ: نوشته می‌شود
ضَرَبَ: زد	ضَرِبَ: زده شد	يَضْرِبُ: می‌زند	يُضْرَبُ: زده می‌شود
عَرَفَ: شناساند	عَرَفَ: شناسانده شد	يُعْرِفُ: می‌شناساند	يُعْرَفُ: شناسانده می‌شود
أَنْزَلَ: نازل کرد	أَنْزَلَ: نازل شد	يُنْزِلُ: نازل می‌کند	يُنْزَلُ: نازل می‌شود
اسْتَعْدَمَ: به کار گرفت	اسْتَعْدِمَ: به کار گرفته شد	يَسْتَعْدِمُ: به کار می‌گیرد	يُسْتَعْدَمُ: به کار گرفته می‌شود

فرق فعل معلوم و فعل مجهول را در مثال‌های بالا ببینید.

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ:

ترجم الآيات المباركة، ثم عيّن الأفعال المجهولة.

١- ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ﴾ الأعراف: ٢٠٤

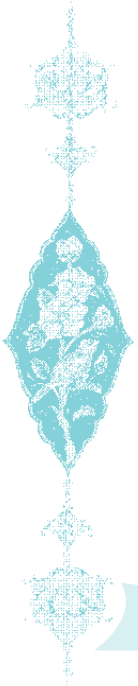
---

٢- ﴿يُعَرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ﴾ الرَّحْمَن: ٤١

---

٣- ﴿خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا﴾ النَّسَاء: ٢٨

---



در گروه‌های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

## حوار (مَعَ مَسْئُولِ اسْتِقْبَالِ الْفُنْدُقِ)

مَسْئُولِ اسْتِقْبَالِ	السَّائِحِ
ما هُوَ رَقْمَ عُرْفَتِكَ؟	رَجَاءً، أَعْطِنِي <sup>٢</sup> مِفْتَاحَ عُرْفَتِي.
تَفَضَّلْ.	مِئَتَانِ وَ عِشْرُونَ.
أَعْتَذِرُ مِنْكَ؛ أَعْطَيْتُكَ ثَلَاثِمِئَةً وَ ثَلَاثِينَ.	عَفْوًا، لَيْسَ هَذَا مِفْتَاحَ عُرْفَتِي.
مِنَ السَّادِسَةِ صَبَاحًا إِلَى الثَّانِيَةِ بَعْدَ الظُّهْرِ؛ ثُمَّ يَأْتِي زَمِيلِي بَعْدِي.	لَا بَأْسَ، يَا حَبِيبِي. مَا هِيَ سَاعَةٌ دَوَامِكَ <sup>٣</sup> ؟
الْفُطُورُ مِنَ السَّابِعَةِ وَ النُّصْفِ حَتَّى التَّاسِعَةِ إِلَّا رُبْعًا؛ الْعَدَاءُ مِنَ الثَّانِيَةِ عَشْرَةَ حَتَّى الثَّانِيَةِ وَ الرُّبْعِ؛ الْعِشَاءُ مِنَ السَّابِعَةِ حَتَّى التَّاسِعَةِ إِلَّا رُبْعًا.	مَتَى مَوَاعِدُ <sup>٤</sup> الْفُطُورِ وَ الْعَدَاءِ وَ الْعِشَاءِ؟
شايٌّ وَ خُبْزٌ وَ جُبْنَةٌ <sup>٥</sup> وَ زُبْدَةٌ <sup>٦</sup> وَ حَلِيبٌ وَ مَرْبَى الْمِشْمِشِ.	وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْفُطُورِ؟
رُزٌّ مَعَ دَجَاجٍ <sup>٧</sup> .	وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْعَدَاءِ؟
رُزٌّ مَعَ مَرَقٍ <sup>٨</sup> بِادِنْجَانٍ.	وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْعِشَاءِ؟
لَا شُكْرَ عَلَيَّ الْوَاجِبِ.	أَشْكُرُكَ.



- ١- مَسْئُولِ اسْتِقْبَالِ: مسئول پذیرش ٢- أَعْطِنِي: به من بده ٣- دَوَامِ: ساعت کار ٤- مَوَاعِدِ: وقت‌ها  
٥- جُبْنَةٌ: پنیر ٦- زُبْدَةٌ: کره ٧- دَجَاجِ: مرغ ٨- مَرَقِ: خورشید

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

- ١- بِمَعْنَى الدَّهَابِ نَحْوَ الضَّيْفِ وَ إِظْهَارِ الْفَرَحِ بِهِ. ....
- ٢- مَجْمُوعَةٌ كَبِيرَةٌ مِنَ الْجُنُودِ لِلدَّفَاعِ عَنِ الْوَطَنِ. ....
- ٣- مَكَانٌ يَجْتَمِعُ فِيهِ الْمَاءُ زَمَانًا طَوِيلًا. ....
- ٤- مَكَانٌ بَيْنَ جَبَلَيْنِ. ....
- ٥- فِي بَعْضِ الْأَوْقَاتِ. ....

التَّمْرِينُ الثَّانِي: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ. «ثَلَاثُ كَلِمَاتٍ زَائِدَةٌ»

ذَابَ / تَخَلَّصَ / اخْتَارَ / أَصْلَحَ / هَدَى / مُفْسِدُونَ / رَفَضَ / أُسْكِنُ

- ١- ﴿مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَ ..... فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾  
الأنعام: ٥٤
- ٢- ﴿وَ ..... مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا﴾ الأعراف: ١٥٥
- ٣- ﴿رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ .....﴾ طه: ٥٠
- ٤- ﴿وَ يَا آدَمُ ..... أَنْتَ وَ زَوْجُكَ الْجَنَّةَ﴾ الأعراف: ١٩
- ٥- ﴿إِنَّ يَاجُوجَ وَ مَاجُوجَ ..... فِي الْأَرْضِ﴾ الكهف: ٩٤

## الْتَمْرِينُ الثَّالِثُ: عَيْنِ الْجَوَابِ الصَّحِيحِ.

١- الْمَاضِي مِنْ «يَسْتَقْبِلُ»:  اسْتَقْبَلَ  قَبِلَ  أَقْبَلَ

٢- الْمَضَارِعُ مِنْ «فَرَّقَ»:  يَتَفَرَّقُ  يَفْتَرِقُ  يُفَرِّقُ

٣- الْمَصْدَرُ مِنْ «أَغْلَقَ»:  انْغِلَاقٌ  إِغْلَاقٌ  تَغْلِيقٌ

٤- الْأَمْرُ مِنْ «تُعَلِّمُونَ»:  عَلِّمُوا  أَعْلِمُوا  اِعْلَمُوا

٥- الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ:  يُشْرِفُ  يُضْرَبُ  يُلَاحِظُ

٦- الْمَجْهُولُ مِنْ يُخْرِجُ:  أَخْرَجَ  يَخْرُجُ  يُخْرِجُ

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ : تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْأَفْعَالَ الْمَجْهُولَةَ.

١- ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاستَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا﴾ <sup>١</sup> الْحَجَّ: ٧٣

٢- ﴿قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾ <sup>٢</sup> الزُّمَر: ١١

٣- ﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ﴾ <sup>٣</sup> الْبَقَرَة: ١٨٥

٤- تُغَسَّلُ مَلَابِسُ الرِّيَاضَةِ قَبْلَ بَدَايَةِ الْمُسَابَقَاتِ.

٥- يُفْتَحُ بَابُ صَالَةِ الْإِمْتِحَانِ لِلطُّلَابِ.

١- لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا: مَغْسَى رَا نَخَوَاهَنْدِ آفَرِيدِ. ٢- مُخْلِصًا: دَرِ حَالِي كِه خَالِصِ گَرْدَانِيدِهَام.

عَيْنِ التَّرْجَمَةِ الصَّحِيحَةِ.

۱- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، نباید مردمانی، مردمانی [دیگر] را ریشخند کنند، شاید آنها  خوب  بهتر از خودشان  باشند؛

۲- ﴿وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللُّقَابِ﴾

و از  خودتان  دیگران  عیب نگیرید، و به همدیگر  لقب  لقب‌های  زشت ندهید؛

۳- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، به بسیاری از گمان‌ها اعتماد نکنید.

از بسیاری از گمان‌ها دوری کنید.

۴- ﴿إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا﴾

زیرا برخی گمان‌ها  گناه  زشت  است، و جاسوسی نکنید؛ و غیبت  دیگران  همدیگر  نکنید؛

۵- ﴿أَيُّجِبُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ﴾

آیا کسی از شما  می‌خواهد  دوست می‌دارد  که گوشت برادر  مرده‌اش را  بخورد  بگند  ؟ [کاری که] آن را ناپسند می‌دارید.

الْحُجُرَات: ۱۱ و ۱۲



## الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

ابْحَثْ عَنِ آيَةٍ أَوْ حَدِيثٍ أَوْ شِعْرٍ أَوْ كَلَامٍ جَمِيلٍ مُرْتَبِطٍ بِمَفْهُومِ الدَّرْسِ.  
(الْإِشَارَةُ إِلَى النِّعَمِ الْإِلَهِيَّةِ)



﴿وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ﴾ التَّمَلُّ: ٤٠



## الدَّرْسُ السَّابِعُ



أَنْتَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ عَظَمْتُكَ، وَفِي الْأَرْضِ  
قُدْرَتُكَ، وَفِي الْبِحَارِ عَجَائِبُكَ. أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ  
تو کسی هستی که بزرگی ات در آسمان و توانمندی ات در زمین و  
شگفتی هایت در دریاهاست.

يَا مَنْ فِي الْبِحَارِ عَجَائِبُهُ مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ

يُشَاهِدُ أَعْضَاءَ الْأُسْرَةِ فَلَمَّا رَائِعاً عَنِ الدُّلْفِينِ الَّذِي أَنْقَذَ إِنْسَاناً مِنَ الْغَرَقِ، وَ أَوْصَلَهُ إِلَى الشَّاطِئِ.

حامدٌ: لا أَصَدِّقُ؛ هَذَا أَمْرٌ عَجِيبٌ. يُحَيِّرُنِي جِداً.

الأبُّ: يا وَلَدِي، لَيْسَ عَجِيباً، لِأَنَّ الدُّلْفِينَ صَدِيقُ الْإِنْسَانِ فِي الْبِحَارِ.

صادقٌ: تصدِّقُهُ صَعْبٌ! يَا أَبِي، عَرَّفْنَا عَلَى هَذَا الصَّدِيقِ.

الأبُّ: لَهُ ذَاكِرَةٌ قَوِيَّةٌ، وَ سَمْعُهُ يَفُوقُ سَمْعَ الْإِنْسَانِ عَشْرَ مَرَّاتٍ، وَ وَزْنُهُ يَبْلُغُ

ضِعْفِي وَزَنِ الْإِنْسَانِ تَقْرِيباً، وَ هُوَ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ اللَّبَوْنَةِ الَّتِي تُرَضِعُ صِغَارَهَا.

نورا: إِنَّهُ حَيَوَانٌ ذَكِيٌّ يُحِبُّ مُسَاعَدَةَ الْإِنْسَانِ! أَلَيْسَ كَذَلِكَ؟

الأبُّ: نَعَمْ؛ بِالتَّأَكِيدِ، تَسْتَطِيعُ الدُّلْفِينُ أَنْ تُرَشِّدَنَا إِلَى مَكَانِ سُقُوطِ طَائِرَةٍ أَوْ مَكَانِ غَرَقِ سَفِينَةٍ.

الأمُّ: تُؤَدِّي الدُّلْفِينُ دَوْرًا مُهِمًّا فِي الْحَرْبِ وَ السَّلْمِ، وَ تَكْشِفُ مَا تَحْتَ الْمَاءِ

مِنْ عَجَائِبٍ وَ أَسْرَارٍ، وَ تُسَاعِدُ الْإِنْسَانَ عَلَى اكْتِشَافِ أَمَاكِنِ تَجْمُوعِ الْأَسْمَاكِ.



صَادِقٌ: رَأَيْتُ الدَّلَّافِينَ تُؤَدِّي حَرَكَاتٍ جَمَاعِيَّةً؛ فَهَلْ تَتَكَلَّمُ مَعًا؟  
الْأُمُّ: نَعَمْ؛ قَرَأْتُ فِي مَوْسُوعَةٍ عِلْمِيَّةٍ أَنَّ الْعُلَمَاءَ يُؤَكِّدُونَ أَنَّ الدَّلَّافِينَ  
تَسْتَطِيعُ أَنْ تَتَكَلَّمَ بِاسْتِخْدَامِ أَصْوَاتٍ مُعَيَّنَةٍ، وَ أَنَّهَا تُغْنِي كَالطَّيُورِ، وَ  
تَبْكِي كَالْأَطْفَالِ، وَ تَصْفُرُ وَ تَضْحَكُ كَالْإِنْسَانِ.

نورا: هَلْ لِلدَّلَّافِينَ أَعْدَاءٌ؟

الْأَبُّ: بِالتَّأَكِيدِ، تَحَسَّبُ الدَّلَّافِينَ سَمَكَ الْفَرَشِ عَدُوًّا لَهَا، فَإِذَا وَقَعَ نَظَرُهَا عَلَى  
سَمَكَةِ الْفَرَشِ، تَتَجَمَّعُ بِسُرْعَةٍ حَوْلَهَا، وَ تَضْرِبُهَا بِأَنُوفِهَا الْحَادَّةِ وَ  
تَقْتُلُهَا.

نورا: وَ هَلْ يُحِبُّ الدَّلَّافِينَ الْإِنْسَانَ حَقًّا؟

الْأَبُّ: نَعَمْ؛ تَعَالَى نَقْرًا هَذَا الْخَبَرَ فِي الْإِنْتَرِنْتِ: ... سَحَبَ تَيَّارُ الْمَاءِ رَجُلًا إِلَى  
الْأَعْمَاقِ بِسِدَّةٍ، وَ بَعْدَ نَجَاتِهِ قَالَ الرَّجُلُ: رَفَعَنِي شَيْءٌ بَغْتَةً إِلَى الْأَعْلَى  
بِقُوَّةٍ، ثُمَّ أَخَذَنِي إِلَى الشَّاطِئِ وَ لَمَّا عَزَمْتُ أَنْ أَشْكُرَ مُنْقِذِي، مَا وَجَدْتُ  
أَحَدًا، وَلَكِنِّي رَأَيْتُ دُلْفِينًا كَبِيرًا يَقْفِزُ قُرْبِي فِي الْمَاءِ بِفَرَحٍ.  
الْأُمُّ: إِنَّ الْبَحَرَ وَ الْأَسْمَاكَ نِعْمَةٌ عَظِيمَةٌ مِنَ اللَّهِ.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

النَّظَرُ فِي ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ عِبَادَةٍ:  
النَّظَرُ فِي الْمُصْحَفِ،  
وَ النَّظَرُ فِي وَجْهِ الْوَالِدَيْنِ،  
وَ النَّظَرُ فِي الْبَحْرِ.

طَبُور : پرنندگان «مفرد: طَير»	تَبَار : جريان	أَدَى : ايفا كرد، منجر شد
عَرَفَ : معرفي كرد	جَمَاعِي : گروهی	أَرشَدَ : راهنمایی كرد
عَزَمَ : تصميم گرفت	حَادَ : تيز	أَرَضَعَ : شير داد
عَنَى : آواز خواند	دَلَفِين : دلفين ها	أَعلى : بالا، بالاتر
قَفَزَ : پرید، جهش كرد	دَوْر : نقش	أَنفَقَ : انفاق كرد
لَبُونَة : پستاندار	ذَاكِرَة : حافظه	أَنُوفَ : بینی ها «مفرد: أَنَف»
كَذَلِكَ : همين طور	رَائِعَ : جالب	أَوْصَلَ : رسانید
مُنَقِدَ : نجات دهنده	سَمَكُ الْقِرشِ : كوسه ماهی	بِحَارِ : دریاها «مفرد: بَحْر»
مَوْسُوعَة : دانشنامه	شَاطِئِ : ساحل «جمع: شَواطِئ»	بَكَى : گریه كرد
	صَفَرَ : سوت زد	بَلَغَ : رسید
	ضِعْفَ : برابر «ضِعْفَيْنِ: دو برابر»	تَجَمَّعَ : جمع شد

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ..... ۱- الدُّلْفِينُ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ اللَّبُونَةِ الَّتِي تُرَضَعُ صِغَارَهَا.
- ..... ۲- يُؤَدِّي سَمَكُ الْقِرشِ دَوْرًا مُهِمًّا فِي الْحَرْبِ وَ السَّلْمِ.
- ..... ۳- سَمِعَ الْإِنْسَانُ يَفُوقَ سَمْعَ الدُّلْفِينِ عَشْرَ مَرَّاتٍ.
- ..... ۴- سَمَكُ الْقِرشِ صَدِيقُ الْإِنْسَانِ فِي الْبِحَارِ.
- ..... ۵- سَمَكُ الْقِرشِ عَدُوُّ الدُّلْفِينِ.
- ..... ۶- لِلدُّلْفِينِ أَنْوْفٌ حَادَّةٌ.

## إِعْلَمُوا

### الْجَارُ وَالْمَجْرُورُ

در زبان فارسی به حروفی مانند «به، برای، بر، در، از» حروف اضافه و در عربی حروف جر می‌گویند.

به حروف « مِنْ ، فِي ، إِلَى ، عَلَى ، بِ ، لِ ، عَنْ ، كَ » در دستور زبان عربی «حروف جر» می‌گویند. این حروف به همراه کلمه بعد از خودشان معنای جمله را کامل‌تر می‌کنند. مثال: مِنْ قَرْيَةٍ، فِي الْغَابَةِ، إِلَى الْمُسْلِمِينَ، عَلَى الْوَالِدَيْنِ، بِالْحَافِلَةِ، لِلَّهِ، عَنْ نَفْسِهِ، كَجَبَلٍ به حرف جر، جَارٌ و به اسم بعد از آن مجرور و به هر دو اینها «جار و مجرور» می‌گویند.

### أَهْمُ مَعَانِي حُرُوفِ الْجَرِّ:

مِنْ    از

﴿... حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ آلِ عِمْرَانَ: ۹۲

تا اتفاق کنید از آنچه دوست می‌دارید. (مِمَّا = مِنْ + ما)

﴿... أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ﴾ الْإِنْسَانِ: ۲۱

دست‌بندهایی از جنس نقره

مِنْ هُنَا إِلَى هُنَاكَ: از اینجا تا آنجا

فِي    در

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا﴾ الْبَقَرَةِ: ۲۹

او کسی است که همه آنچه را در زمین است برایتان آفرید.

النَّجَاهُ فِي الصَّدَقِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رهایی در راستگویی است.

إِلَى ، به ، به سوی ، تا

﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى﴾ الإسراء: ١  
پاک است کسی که بنده‌اش را در شبی از مسجد الحرام به سوی مسجد الاقصی حرکت داد.  
﴿قَالَ كَمْ لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتُ مِائَةً عَامٍ فَأَنْظِرْ إِلَى طَعَامِكَ  
وَ شَرَابِكَ﴾ الْبَقَرَة: ۲۵۹

گفت: «چقدر درنگ کردی؟» گفت: «یک روز یا بخشی از یک روز.» گفت: «نه، بلکه صد  
سال درنگ کردی؛ به خوراکت و نوشیدنی‌ات بنگر.»  
كَانَ الْفَلَّاحُ يَعْمَلُ فِي الْمَرْعَةِ مِنَ الصَّبَاحِ إِلَى اللَّيْلِ. کشاورز از صبح تا شب در مزرعه کار می‌کرد.

عَلَى ، بر ، روی

النَّاسُ عَلَى دِينِ مُلُوكِهِمْ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مردم بر دین پادشاهانشان هستند.  
عَلَيْكُمْ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ فَإِنَّ رَبِّي بَعَثَنِي بِهَا. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ  
به صفات برتر اخلاقی پایبند باشید، زیرا پروردگارم مرا به خاطر آن فرستاده است.  
الْدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَيَوْمٌ عَلَيْكَ. أمير المؤمنين عليّ عليه السلام  
روزگار دو روز است؛ روزی به سودت و روزی به زیانت.  
الْحَقِيقَةُ عَلَى الْمِنْصَدَةِ. کیف روی میز است.

بِ ، به وسیله، در

﴿إِفْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ﴾ الْعَلَقِ : ۳ و ۴  
بخوان و پروردگارت گرامی‌ترین است؛ همان که به وسیله قلم یاد داد.  
﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ﴾ آل عمران: ۱۲۳ و خدا شما را در [جنگ] بدر یاری کرد.

۱- «عَلَيْكُمْ» اصطلاحی است که از معنای «جار و مجرور» خارج شده و معنای فعل یافته است.

لِـ برای ، از آن (مال) ، داشتن

﴿لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ النساء: ۱۷۱

آنچه در آسمانها و زمین است، از آن اوست.

﴿لِكُلِّ ذَنْبٍ تَوْبَةٌ إِلَّا سَوْءَ الْخُلُقِ﴾ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

هر گناهی جز بداخلاقی توبه دارد.

﴿لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ﴾ الكافرون: ۶

دین شما از آن خودتان و دین من از آن خودم.

﴿مَاذَا رَجَعْتَ؟﴾ - لِأَنِّي نَسِيتُ مِفْتَاحِي. برای چه برگشتی؟ - برای اینکه کلیدم را فراموش کردم.

عَنْ ، درباره

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ ...﴾ الشورى: ۲۵

او کسی است که توبه را از بندگانش می‌پذیرد و از بدی‌ها درمی‌گذرد ...

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ...﴾ البقرة: ۱۸۶

و اگر بندگانم از تو درباره من بپرسند، قطعاً من [به آنان] نزدیکم.

كَـ مانند

فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى غَيْرِهِ كَفَضْلِ النَّبِيِّ عَلَى أُمَّتِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

برتری دانشمند بر غیر خود مانند برتری پیامبر بر امت خودش است.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

۱- الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ. الْعِلْمُ يَحْرُسُكَ وَأَنْتَ تَحْرُسُ الْمَالَ. أمير المؤمنين علي عليه السلام

۲- ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ...﴾ العنكبوت: ۲۰

## نونُ الْوَقَايَةِ

در متن درس کلمات «يُحَيِّرُنِي» و «أَخَذَنِي» را مشاهده کردید. وقتی که فعلی به ضمیر «ي» متصل می‌شود، نون وقایه بین فعل و ضمیر واقع می‌شود. مثال: يَعْرِفُنِي: مرا می‌شناسد. اِرْفَعُنِي: مرا بالا ببر. أَخَذَنِي: مرا بُرد. يُحَيِّرُنِي: مرا حیران می‌کند.

## اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ هَذِهِ الْجُمْلَ.

۱- ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ﴾ إبراهيم : ٤٠

۲- اَللّٰهُمَّ اِنْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَ عَلَّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي. رَسُوْلُ اللّٰهِ ﷺ

۳- اِنَّ اللّٰهَ اَمَرَنِي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ كَمَا اَمَرَنِي بِاِقَامَةِ الْفَرَائِضِ. رَسُوْلُ اللّٰهِ ﷺ

۴- اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي شَكُوْرًا وَّاجْعَلْنِي صَبُوْرًا وَّاجْعَلْنِي فِي عَيْنِي صَغِيْرًا وَّفِي اَعْيُنِ

النَّاسِ كَبِيْرًا. رَسُوْلُ اللّٰهِ ﷺ





در گروه‌های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

## حوار

### (مَعَ مُشْرِفٍ ١ خَدَمَاتِ الْفُنْدُقِ)

مَسْؤُولُ الْإِسْتِقْبَالِ	السَّائِحُ
السَّيِّدُ دِمَشْقِيٌّ مُشْرِفٌ خَدَمَاتِ غُرْفِ الْفُنْدُقِ. مَا هِيَ الْمُسْكِلَةُ؟	عَفْوًا؛ مَنْ هُوَ مَسْؤُولُ تَنْظِيفِ الْغُرْفِ وَ الْحِفَاطِ عَلَيْهَا؟
أَعْتَذِرُ مِنْكَ؛ رَجَاءً، اسْتَرْح؛ سَأَتَّصِلُ ٣ بِالْمُشْرِفِ.	لَيْسَتْ الْغُرْفُ نَظِيفَةً، وَ فِيهَا نَوَاقِصٌ.
مَسْؤُولُ الْإِسْتِقْبَالِ يَتَّصِلُ بِالْمُشْرِفِ وَ يَأْتِي الْمُشْرِفَ مَعَ مُهَنْدِسِ الصِّيَانَةِ ٤.	
السَّائِحُ	مُشْرِفُ خَدَمَاتِ الْفُنْدُقِ
لَيْسَتْ غُرْفَتِي وَ غُرْفُ زَمَلَائِي نَظِيفَةً، وَ فِيهَا نَوَاقِصٌ.	مَا هِيَ الْمُسْكِلَةُ، يَا حَبِيبِي؟!
فِي الْغُرْفَةِ الْأُولَى سَرِيرٌ ٥ مَكْسُورٌ، وَ فِي الْغُرْفَةِ الثَّانِيَةِ شَرَشَفٌ ٦ نَاقِصٌ، وَ فِي الْغُرْفَةِ الثَّلَاثَةِ الْمُكَيَّفُ لَا يَعْمَلُ.	سَيَأْتِي عُمَّالُ التَّنْظِيفِ، وَ مَا الْمُسْكِلَاتُ الْأُخْرَى؟
تَسَلَّمَ عَيْنُكَ!	نَعْتَذِرُ مِنْكُمْ. سَنُصَلِّحُ ٧ كُلَّ شَيْءٍ بِسُرْعَةٍ؛ عَلَيَّ عَيْنِي.



- ١- مُشْرِفٌ: مدير داخلی ٢- تَنْظِيفٌ: پاکیزگی ٣- اتَّصَلُ: تماس می‌گیرم ٤- صِيَانَةٌ: تعمیرات ٥- سَرِيرٌ: تخت  
٦- شَرَشَفٌ: ملافه ٧- نُصَلِّحُ: تعمیر می‌کنیم

التَّمرينُ الأوَّلُ: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَغَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَالْوَاقِعِ. ✓ X

- ١- عِنْدَمَا يَنْقَطِعُ تَيَّارُ الْكَهْرَبَاءِ فِي اللَّيْلِ، يَغْرُقُ كُلُّ مَكَانٍ فِي الظَّلَامِ. ....
- ٢- الطَّاوُوسُ مِنَ الطُّيُورِ الْمَائِيَّةِ تَعِيشُ فَوْقَ جِبَالٍ ثَلْجِيَّةٍ. ....
- ٣- الْمَوْسُوعَةُ مُعْجَمٌ صَغِيرٌ جَدًّا يَجْمَعُ قَلِيلًا مِنَ الْعُلُومِ. ....
- ٤- الشَّاطِئُ مِنْطَقَةٌ بَرِّيَّةٌ بِجِوَارِ الْبِحَارِ وَالْمُحِيطَاتِ. ....
- ٥- الْأَنْفُ عَضُو التَّنَفُّسِ وَالشَّمُّ!¹. ....
- ٦- الْخُفَّاشُ طَائِرٌ مِنَ اللَّبُونَاتِ. ....

التَّمرينُ الثَّانِي: صَعِّعِي فِي الْفُرَاقِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ»

أنوف / دَوْرَ / قَفَزَ / بَلَّغْنَا / أَسْرَى / أَسَاوَرَ / الذَّاكِرَةَ / تَيَّارُ

- ١- اِشْتَرَى أَبِي لِأُخْتِي الصَّغِيرَةِ ..... مِنْ ذَهَبٍ.
- ٢- كَانَ كُلُّ طَالِبٍ يَلْعَبُ ..... هُ بِمَهَارَةٍ بِالْعَةِ.
- ٣- قَالَ الطُّلَّابُ: ..... السَّنَةُ السَّادِسَةَ عَشْرَةَ مِنَ الْعَمْرِ.
- ٤- عَصَفَتْ رِيَا حُ شَدِيدَةً وَحَدَّثَ ..... فِي مَاءِ الْمُحِيطِ.
- ٥- أَنْصَحُكَ بِقِرَاءَةِ كِتَابٍ حَوْلَ طُرُقِ تَقْوِيَةٍ ..... لِأَنَّكَ كَثِيرُ النَّسِيَانِ.
- ٦- لَدَيْنَا زَمِيلٌ ذَكِيٌّ جَدًّا ..... مِنْ الصَّفِّ الْأَوَّلِ إِلَى الصَّفِّ الثَّلَاثِ.

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ وَ الْأَحَادِيثَ، ثُمَّ صَعِّ خَطًّا تَحْتَ الْجَارِّ وَ الْمَجْرُورِ.

١- ﴿وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ﴾ التَّمَلُّ: ١٩

٢- ﴿وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ آلِ عِمْرَانَ: ١٤٧

٣- أَدَبُ الْمَرْءِ خَيْرٌ مِنْ ذَهَبِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٤- عَلَيْكَ بِذِكْرِ اللَّهِ فَإِنَّهُ نُورُ الْقَلْبِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

٥- جَمَالُ الْعِلْمِ نَشْرُهُ وَتَمَرُّهُ الْعَمَلُ بِهِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

التمرين الرابع : عَيِّنِ الْكَلِمَاتِ الْمُتَرَادِفَةَ وَ الْمُتَضَادَّةَ. = ≠

ساحِل	بَعُدَّ	ضَوْء	أَقَلَّ	كِبَار	بَكَى	أَرْسَلَ	شَاطِئُ	صِغَار	بَعَثَ
سَتَرَ	إِسْتَلَمَ	كَتَمَ	فَجَاءَ	دَفَعَ	قَرَّبَ	بَغْتَهُ	أَكْثَرَ	ظَلَام	صَحِكَ

..... = .....

..... = .....

..... ≠ .....

..... ≠ .....

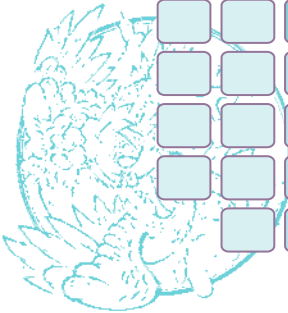
..... ≠ .....

الَّتَمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمْ كَلِمَاتِ الْجَدُولِ الْمُتَقَاعِ، ثُمَّ اكْتُبْ رَمَزَهُ. (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ)

يَبْلُغَنَّ / صِغَار / ذَاكِرَةٌ / عَفَا / بَكَى / مُنْقِذٌ / مَرَقٌ / أَوْصَلَ / صَفَرُوا / غَنَيْتُمْ / سَمِعَ / طَيُّورٌ / حَادَّةٌ / دَوَّرَ /  
لَبُونَةٌ / كَذَلِكُ / جَمَارِكُ / زَيْوتُ / سَمِينَا / ظَاهِرَةٌ / أَمَطَرَ / حَمِيمٌ / تَلُوجٌ / سِوَارٌ / رَائِحٌ

رمز ↓

<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	کوچک‌ها	(۱)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	این‌طور	(۲)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	تیز	(۳)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	پدیده	(۴)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	سوت زدند	(۵)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	روغن‌ها	(۶)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	نقش	(۷)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	شنوایی	(۸)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	جالب	(۹)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	نجات‌دهنده	(۱۰)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	نامیدیم	(۱۱)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	دستبند	(۱۲)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	گرم و صمیمی	(۱۳)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	برف‌ها	(۱۴)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	حافظه	(۱۵)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	پستاندار	(۱۶)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	پرندگان	(۱۷)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	رسانید	(۱۸)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	باران بارید	(۱۹)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	بخشید	(۲۰)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	می‌رسند	(۲۱)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	ترانه خواندید	(۲۲)
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	گریه کرد	(۲۳)



قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

«.....»

الْتَمْرِينُ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْآيَةَ وَ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

١- ﴿وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا﴾ النَّبَأُ: ٤٠

٢- مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٣- حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٤- الْعَالِمُ بِلَا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلَا ثَمَرٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٥- إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ:

صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ ، أَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ ، أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

عَيْنٌ فِي الْآيَةِ الشَّرِيفَةِ تَرْجَمَةٌ مَا تَحْتَهُ حَطُّ.

۱- ﴿رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ...﴾

پروردگارا، به من دانش ببخش و مرا به درستکاران پیوند بده؛

۲- ﴿وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ...﴾

و مرا از وارثان بهشت پرنعمت قرار بده؛

۳- ﴿وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ﴾

و روزی که [مردم] برانگیخته می‌شوند، رسوایم مکن؛

۴- ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ﴾ الشُّعْرَاءُ: ۸۸، ۸۷، ۸۵، ۸۳

روزی که نه دارایی و نه فرزندان سود نمی‌رساند؛

۵- ﴿فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ﴾ الْمَائِدَةُ: ۴۸

در کارهای خیر از هم پیشی بگیرید.

۶- ﴿وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أحيَاءٌ وَلَكِنْ لَا

تَشْعُرُونَ﴾ الْبَقَرَةُ: ۱۵۴

و به کسانی که در راه خدا کشته می‌شوند، مُرده نگویید،

بلکه زنده‌اند ولی شما نمی‌دانید.



## اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَن قِصَّةِ حَقِيقَةِ قَصِيرَةِ حَوْلِ حَيَوَانَ،  
وَ اكْتُبْهَا فِي صَحِيفَةِ جِدَارِيَّةِ،  
ثُمَّ تَرَجِّمْهَا إِلَى الْفَارِسِيَّةِ، مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمِ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ.





## الدَّرْسُ الثَّامِنُ



قال رسول الله ﷺ :

جَمالُ المَرْءِ فَصاحَةُ لسانِهِ.  
زيبایی آدمی شیوایی گفتارش است.

## صِنَاعَةُ التَّلْمِيعِ فِي الْأَدَبِ الْفَارِسِيِّ

إِنَّ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ لُغَةُ الْقُرْآنِ وَ الْأَحَادِيثِ وَ الْأَدْعِيَةِ فَقَدْ اسْتَفَادَ مِنْهَا الشُّعْرَاءُ الْإِيرَانِيُّونَ وَ أَنْشَدَ بَعْضُهُمْ آيَاتًا مَمْرُوجَةً بِالْعَرَبِيَّةِ وَ الْفَارِسِيَّةِ وَ سَمَّوْهَا بِالْمُلَمَّعِ؛ لِكَثِيرٍ مِنَ الشُّعْرَاءِ الْإِيرَانِيِّينَ مُلَمَّعَاتٌ، مِنْهُمْ حَافِظُ الشِّيرَازِيِّ وَ سَعْدِيُّ الشِّيرَازِيِّ وَ جَلَالُ الدِّينِ الرَّومِيُّ الْمَعْرُوفُ بِالْمَوْلَوِيِّ.

### مُلَمَّعُ حَافِظِ الشِّيرَازِيِّ لِلسَّانِ الْعَجِيبِ

إِنِّي رَأَيْتُ دَهْرًا مِنْ هَجْرِكَ الْقِيَامَةَ  
لَيْسَتْ دُمُوعُ عَيْنِي هُذِي لَنَا الْعَلَامَةَ؟  
مَنْ جَرَّبَ الْمُجَرَّبَ حَلَّتْ بِهِ النَّدَامَةُ  
فِي بُعْدِهَا عَذَابٌ فِي قُرْبِهَا السَّلَامَةُ  
وَاللَّهِ مَا رَأَيْنَا حُبًّا بِلا مَلَامَةٍ  
حَتَّى يَذُوقَ مِنْهُ كَأْسًا مِنَ الْكِرَامَةِ<sup>٢</sup>

از خون دل نوشتم نزدیک دوست نامه  
دارم من از فراقش در دیده صد علامت  
هر چند کازمودم از وی نبود سودم  
پرسیدم از طیبی احوال دوست گفتا  
گفتم ملامت آید گر گرد دوست کردم  
حافظ چو طالب آمد جامی به جان شیرین



١- آیا این اشک‌های چشمم برای ما نشانه نیست؟

٢- حافظ همانند خواستاری آمد که جان شیرین بدهد و جامی بستاند، تا از آن جامی از کرامت بچشد.

## مُلَمَّعُ سَعْدِي الشِّيرَازِي

تو قدرِ آبِ چه دانی که در کنارِ فُرَاتی  
 وَ إِن هَجَرْتَ سَوَاءَ عَشِيَّتِي وَ عِدَاتِي  
 مَضَى الزَّمَانُ وَ قَلْبِي يَقُولُ إِنَّكَ آتِي  
 اگر گلی به حقیقت عَجِينِ آبِ حیاتِ  
 وَ قَدْ تَفْتَشُ عَيْنُ الْحَيَاةِ فِي الظُّلُمَاتِ  
 جواب تلخ بدیع است از آن دهان نباتِ  
 وَجَدْتَ رَائِحَةَ الْوُدِّ إِن سَمَمْتَ رِفَاتِي<sup>۱</sup>  
 محامد تو چه گویم که ماورای صفاتی  
 که هم کمند بلایی و هم کلید نجاتی  
 أَحَبَّتِي هَجْرُونِي كَمَا تَشَاءُ عِدَاتِي  
 وَ إِن شَكَوْتُ إِلَى الطَّيْرِ نُحْنُ فِي الْوُكُنَاتِ<sup>۲</sup>

سَلِ الْمَصَانِعَ رَكْبَاتِهِمْ فِي الْفَلَوَاتِ<sup>۱</sup>  
 شبنم به روی تو روزست و دیده‌ام به تو روشن  
 اگر چه دیر بماندم امید بر نگر فتم  
 من آدمی به جمالت نه دیدم و نه شنیدم  
 شبان تیره امیدم به صبح روی تو باشد  
 فَكَمْ تُمَرَّرُ عَيْشِي وَأَنْتَ حَامِلُ شَهْدِ  
 نه پنج روزه عمرست عشق روی تو ما را  
 وَصَفْتُ كُلَّ مَلِيحٍ كَمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى  
 أَخَافُ مِنْكَ وَ أَزْجُو وَ أَسْتَغِيثُ وَ أَدْنُو  
 ز چشم دوست فتادم به کامه دل دشمن  
 فراقنامه سعدی عجب که در تو نگیرد



- ۱- از انبوه‌های آب درباره سوارانی که در بیابان‌ها تشنه‌اند بپرس. مصانع آبگیرهایی بودند که مزه گوارایی نداشتند، ولی برای تشنگان بیابان نعمتی بزرگ بوده است.
- ۲- اگر خاک قبرم را ببویی، بوی عشق را می‌یابی.
- ۳- و اگر به پرندگان شکایت برم، در لانه‌ها شیون کنند.

مُجَرَّبٌ : آزموده	شَاءَ : خواست	آتِي، آتٍ : آینده، درحال آمدن
مَحَامِدٌ : ستایش‌ها	شَكَوْتُ : شکایت کردم «إِنْ شَكَوْتُ:	اسْتَعَاثَ: کمک خواست
مَرَّرَ : تلخ کرد	اگر شکایت کنم»	بَدِيعٌ : نو (برای نخستین بار)
مَصَانِعُ : آب‌انبارهای بیابان	شَمٌّ : بویید «شَمَمْتُ: بوییدی»	بُعْدٌ : دوری
مَلِيحٌ : با نمک	عَجِينٌ : خمیر	جَرَبٌ : آزمایش کرد
مَمْرُوجٌ : درآمیخته	عُدَاةٌ : دشمنان «مفرد: عادي»	حَلٌّ : فرود آمد
نَحْنُ : شیون کردند ← نَاخَ	عَشِيَّةٌ : آغاز شب	ذَاقُ: چشید
وَدٌّ : عشق	عُدَاةٌ : آغاز روز	دَنَا : نزدیک شد
وَصَفٌ : وصف کرد	فَلَوَاتٌ : بیابان‌ها «مفرد: فلاة»	رَجَا : امید داشت
وَكَنَاتٌ : لانه‌ها	قَدْ تَفَتَّشُ : گاهی جست‌وجو	رَضِيَ : راضی شد
هَامٌ : تشنه و سرگردان شد	می‌شود	رُفَاتٌ : استخوان پوسیده
هَجَرَ : جدایی‌گزید، جدا شد	قُرْبٌ : نزدیکی	رُكْبٌ : کاروان شتر یا اسب سواران
	كَأْسٌ : جام، لیوان	سَلٌ : پیرس (اسأل)

x ✓

### عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- لَيْسَ لِحَافِظٍ وَ سَعْدِيٍّ مُلَمَّعَاتٍ جَمِيلَةً.
- ۲- يَرَى حَافِظُ الدَّهْرِ مِنْ هَجْرِ حَبِيبِهِ كَالْقِيَامَةِ.
- ۳- يَرَى حَافِظٌ فِي بُعْدِ حَبِيبِهِ رَاحَةً وَ فِي قُرْبِهِ عَذَابًا.
- ۴- يَرَى سَعْدِيٌّ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ سَوَاءً مِنْ هَجْرِ حَبِيبِهِ.
- ۵- قَالَ سَعْدِيٌّ: «مَضَى الزَّمَانُ وَ قَلْبِي يَقُولُ إِنَّكَ لَا تَأْتِي.»

## إِعْلَمُوا

### إِسْمُ الْفَاعِلِ وَ اسْمُ الْمَفْعُولِ وَ اسْمُ الْمُبَالَغَةِ

در دستور زبان فارسی به اسم فاعل، صفت فاعلی و به اسم مفعول، صفت مفعولی می‌گویند.

اسم فاعل به معنای «انجام دهنده یا دارنده حالت» و اسم مفعول به معنای «انجام شده» است.

اسم فاعل و اسم مفعول دو گروه‌اند:

گروه اول بر وزن «فاعل» و «مفعول» هستند که در سال گذشته با آنها آشنا شده بودید.

ماضی	اسم فاعل	صفت فاعلی	اسم مفعول	صفت مفعولی
صَنَعَ	صَانِع	سازنده	مَصْنُوع	ساخته شده
خَلَقَ	خَالِق	آفریدگار	مَخْلُوق	آفریده شده
عَبَدَ	عَابِد	پرستنده	مَعْبُود	پرستیده شده

اکنون با گروه دوم آشنا شوید.

مضارع	اسم فاعل	صفت فاعلی	اسم مفعول	صفت مفعولی
يُشَاهِدُ	مُشَاهِد	بیننده	مُشَاهَد	دیده شده
يُقَلِّدُ	مُقَلِّد	تقلید کننده	مُقَلَّد	تقلید شده
يُرْسِلُ	مُرْسِل	فرستنده	مُرْسَل	فرستاده شده
يَنْتَظِرُ	مُنْتَظِر	انتظار کشنده	مُنْتَظَر	مورد انتظار
يَتَعَلَّمُ	مُتَعَلِّم	یادگیرنده	مُتَعَلَّم	یاد داده شده
يَسْتَخْرِجُ	مُسْتَخْرِج	بیرون آورنده	مُسْتَخْرَج	بیرون آورده شده
يَتَهَاجِمُ	مُتَهَاجِم	حمله کننده	—	—
يَنْكَسِرُ	مُنْكَسِر	شککننده	—	—

با دقت در دو جدول داده شده فرق اسم فاعل و اسم مفعول را بیابید.

**گروه اول:** فعل‌هایی بود که سوم شخص مفرد ماضی آنها سه حرف بود و اسم فاعل و مفعولشان بر وزن فاعِل و مَفْعول بود.

**گروه دوم:** فعل‌هایی است که سوم شخص مفرد ماضی آنها بیشتر از سه حرف بود و اسم فاعل و مفعولشان با حرف «مُ» شروع می‌شود. یک حرف مانده به آخر در اسم فاعل کسره و در اسم مفعول فتحه دارد.

( اسم فاعل : مُ ... ) ، ( اسم مفعول : مُ ... )

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةَ وَالدُّعَاءَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَاسْمَ الْمَفْعُولِ.

اسْمُ الْمَفْعُولِ	اسْمُ الْفَاعِلِ	الَّتَرْجَمَةُ	الْكَلِمَةُ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	.....	يُعَلِّمُ : یاد می‌دهد مُعَلِّمٌ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	.....	يَعْلَمُ : می‌داند عَالِمٌ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	.....	اقْتَرَحَ : پیشنهاد کرد مُقْتَرِحٌ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	.....	يُجَهِّزُ : آماده می‌کند مُجَهِّزٌ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	.....	ضَرَبَ : زد مَضْرُوبٌ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	.....	يَتَعَلَّمُ : یاد می‌گیرد مُتَعَلِّمٌ

يا صَانِعِ كُلِّ مَصْنُوعٍ يا خَالِقِ كُلِّ مَخْلُوقٍ يا رازِقِ كُلِّ مَرْزُوقٍ يا مالِكَ كُلِّ مَمْلُوكٍ.

مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ

اسم مبالغه بر بسياري صفت يا انجام دادن كار دلالت دارد و بر وزن «فَعَّال» و «فَعَّالَةٌ» است؛ مانند

عَلَّامَةٌ (بسيار دانا)؛ فَهَّامَةٌ (بسيار فهميده) صَبَّارٌ (بسيار بُردبار)؛ غَفَّارٌ (بسيار آمرزنده)؛ كَذَّابٌ (بسيار دروغگو)؛ رَزَّاقٌ (بسيار روزی دهنده)؛ خَلَّاقٌ (بسيار آفريننده)

گاهی وزن «فَعَّال» و «فَعَّالَةٌ» بر اسم شغل دلالت می کند؛ مانند خَبَّازٌ (نانوا)؛ حَدَّادٌ (آهنگر) گاهی نیز بر اسم ابزار، وسیله یا دستگاه دلالت می کند؛ مانند فَتَّاحَةٌ (در بازکن)؛ نَظَّارَةٌ (عينک)؛ سَيَّارَةٌ (خودرو)

### اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ التَّرَاكِيِبَ التَّالِيَةَ.

«أَمَارَةٌ بِالسُّوءِ»: .....

«عَلَامُ الْغُيُوبِ»: .....

«الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ»: .....

«هُوَ كَذَّابٌ»: .....

«حَمَالَةٌ الْحَطْبِ»: .....

الطَّيَّارُ الْإِيرَانِيُّ: .....

«لِكُلِّ صَبَّارٍ»: .....

الْهَاتِفُ الْجَوَّالُ: .....

رَسَامُ الصُّورِ: .....

فَتَّاحَةُ الرُّجَّاجَةِ: .....

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

## جِوَارُ

(شراء شَرِيحَةِ الْهَاتِفِ الْجَوَّالِ)

مُوظَّفُ الْإِتِّصَالَاتِ <sup>٢</sup>	الرَّائِزَةُ
تَفَضَّلِي، وَ هَلْ تُرِيدِينَ بِطَاقَةَ الشَّحْنِ <sup>٣</sup> ؟	رَجَاءً، أَعْطِنِي شَرِيحَةَ الْجَوَّالِ.
تَسْتَطِيعِينَ أَنْ تَشْحَنِي رَصِيدَ <sup>٤</sup> جَوَّالِكِ عَبْرَ الْإِنْتِرْنِتِ.	نَعَمْ؛ مِنْ فَضْلِكَ أَعْطِنِي بِطَاقَةَ بِمَبْلَغِ خَمْسَةِ وَ عِشْرِينَ رِيَالًا.
تَشْتَرِي الرَّائِزَةُ شَرِيحَةَ الْجَوَّالِ وَ بِطَاقَةَ الشَّحْنِ وَ تَضَعُ الشَّرِيحَةَ فِي جَوَّالِهَا وَ تُرِيدُ أَنْ تَتَّصَلَ وَلَكِنْ لَا يَعْمَلُ الشَّحْنُ، فَتَذْهَبُ عِنْدَ مُوظَّفِ الْإِتِّصَالَاتِ وَ تَقُولُ لَهُ:	
أَعْطِنِي الْبِطَاقَةَ مِنْ فَضْلِكَ. سَامِحِينِي <sup>٥</sup> ؛ أَنْتِ عَلَيِ الْحَقِّ <sup>٦</sup> . أُبَدِّلُ <sup>٧</sup> لَكَ الْبِطَاقَةَ.	عَفْوًا، فِي بِطَاقَةِ الشَّحْنِ إِشْكَالًا.



١- شَرِيحَةُ: سيم‌کارت ٢- اِتِّصَالَات: مخابرات ٣- شَّحْن: شارژ کردن ٤- رَصِيد: شارژ ٥- سَامِحِينِي: مرا ببخش

٦- أَنْتِ عَلَيِ الْحَقِّ: حق با توست ٧- أُبَدِّلُ: عوض می‌کنم



التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَغَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَالْوَاقِعِ. ✓ ✕

١- الْكَأْسُ زُجَاجَةٌ يُشْرَبُ مِنْهَا الْمَاءُ أَوْ الشَّيْءُ أَوْ الْقَهْوَةُ.

٢- يُمَكِّنُ شِرَاءَ الشَّرِيحَةِ مِنْ إِدَارَةِ الْإِتِّصَالَاتِ.

٣- الرَّاسِبُ هُوَ الَّذِي مَا نَجَحَ فِي الْإِمْتِحَانَاتِ.

٤- عُصُونُ الْأَشْجَارِ فِي الرَّبِيعِ بَدِيعَةٌ جَمِيلَةٌ.

٥- يُصَنَعُ الْخُبْزُ مِنَ الْعَجِينِ.

التَّمْرِينُ الثَّانِي: صَعِّ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ»

الْقَلَوَاتِ / بُعْدٍ / وَدٌّ / مَصَانِعُ / بَدَلٌ / فَتَّشَ / اللَّيْلِ / يَرْضَى

١- الْغَدَاةُ بَدَايَةُ النَّهَارِ وَالْعَشِيَّةُ بَدَايَةُ .....

٢- رَأَيْنَا الشَّاطِئَ عَن ..... عَبَّرَ الطَّرِيقَ.

٣- رَجَاءٌ ..... هَذَا الْقَمِيصُ؛ لِأَنَّهُ قَصِيرٌ.

٤- فِي ..... لَا تَعِيشُ نَبَاتَاتٌ كَثِيرَةٌ.

٥- الشَّرْطِيُّ ..... حَقَائِبَ الْمُسَافِرِينَ.

٦- أَخِي قَانِعٌ، ..... بِطَعَامٍ قَلِيلٍ.

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: تَرْجِمِ التَّرَاكِيِبَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ، وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ، وَ اسْمَ الْمُبَالِغَةِ.

يا عَلَامَ الْغُيُوبِ: ..... يا سَتَارَ الْغُيُوبِ: .....

يا غَفَّارَ الذُّنُوبِ: ..... يا رَافِعَ الدَّرَجَاتِ: .....

يا سَامِعَ الدُّعَاءِ: ..... يا غَافِرَ الْخَطَايَا: .....

يا سَاتِرَ كُلِّ مَعْيُوبٍ: ..... يا مَنْ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ: .....

يا حَايِرَ حَامِدٍ وَ مَحْمُودٍ: ..... يا مَنْ بَابُهُ مَفْتُوحٌ لِلطَّالِبِينَ: .....

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: صَعِّ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبِ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ.»

١- الرُّكْبُ ○ اِبْتِعَادُ الصَّدِيقِ عَنِ صَدِيقِهِ أَوْ الزَّوْجِ عَنِ زَوْجَتِهِ.

٢- الْكِرَامَةُ ○ هُوَ الَّذِي لَهُ حَرَكَاتٌ جَمِيلَةٌ وَ كَلَامٌ جَمِيلٌ.

٣- الْوَكْرُ ○ زَيْتَةٌ مِنَ الذَّهَبِ أَوْ الْفِضَّةِ فِي يَدِ الْمَرَأَةِ.

٤- الْهَجْرُ ○ شَرَفٌ وَ عَظَمَةٌ وَ عِرَّةٌ النَّفْسِ.

٥- السَّوَارُ ○ بَيْتُ الطُّيُورِ.

٦- الْمَلِيحُ

## التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

١- مَنْ قَالَ أَنَا عَالِمٌ فَهُوَ جَاهِلٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....  
.....  
(اسْمُ الْفَاعِلِ).....

٢- سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....  
.....  
(الْجَارُ وَالْمَجْرُورُ).....

٣- عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....  
.....  
(الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ، وَالْمُضَافُ إِلَيْهِ)

٤- الْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِنَ الْوَحْدَةِ، وَالْوَحْدَةُ خَيْرٌ مِنْ جَلِيسِ السَّوِّءِ.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....  
.....  
(الْمُبْتَدَأُ وَالْخَبَرُ)

٥- كَانِمُ الْعِلْمِ، يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحَوْثُ فِي الْبَحْرِ، وَالطَّيْرُ فِي السَّمَاءِ.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....  
.....  
(اسْمُ الْفَاعِلِ، وَالْجَارُ وَالْمَجْرُورُ).....



التَّمْرِينُ السَّادِسُ: تَرَجِمِ الْآيَةَ وَ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

١- ﴿لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ التَّمَلَّ: ٦٥

٢- ﴿يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ﴾ التَّنُور: ٣٥

٣- ﴿وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ الْكَهْف: ٤٩

٤- السُّكُوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فِضَّةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٥- الْكُتُبُ بَسَاتِينُ الْعُلَمَاءِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٦- ثَمَرَةُ الْعَقْلِ مُدَارَةُ النَّاسِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ ع

٧- زَكَاةُ الْعِلْمِ نَشْرُهُ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ ع

كَمَلِ الْفَرَاقَاتِ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارِسِيَّةِ.

مِنْ صِفَاتِ الْمُؤْمِنِينَ

۱- ﴿وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ﴾

و کسانی که از گناهان بزرگ و کارهای زشت ..... ، و هنگامی که ..... می بخشایند.

۲- ﴿وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ﴾

و کسانی که [خواستۀ] ..... را برآوردند و ..... برپا داشتند؛

۳- ﴿وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ﴾

و در ..... میان آنها مشورت هست؛

۴- ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾

و از آنچه به ..... روزی دادیم انفاق می کنند.

۵- ﴿وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ﴾

و ..... هرگاه به آنان ستم شود، یاری می جویند؛

۶- ﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا﴾

و سزای بدی، بدی ..... است؛

۷- ﴿فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾

پس ..... درگذرد و نیکوکاری کند، پاداش او بر [عهده] خداست؛

۸- ﴿إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

زیرا او ستمگران را ..... الشوری: ۳۷ إلى ۴۰

## الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَنِ شُعْرَاءِ إِيرَانِيِّينَ آخِرِينَ أَنْشَدُوا مُلَمَّعَاتٍ  
وَ اذْكُرْ آيَاتًا مِنْ مُلَمَّعَاتِهِمْ.



# الْمُعْجَمُ

## كَلِمَاتُ الصَّفِّ السَّابِعِ وَ الثَّامِنِ وَ التَّاسِعِ وَ العَاشِرِ

توجه: کلمات بی‌شماره مربوط به کتاب‌های عربی

پایه‌های هفتم، هشتم و نهم و کلمات قرمز فعل هستند.

(مضارع: يُجْرِي / مصدر: إِجْرَاء)

**أَحَبُّ**: دوست داشت (مضارع: يُحِبُّ)

**أَحَبُّ** إِلَى : محبوب‌ترین نزد

**أَحَبَّةٌ**: یاران «مفرد: حبيب» ۸

**إِحْتَرَقَ**: آتش گرفت

(مضارع: يَحْتَرِقُ / مصدر: احْتِرَاق)

**إِحْتِرَمٌ**: احترام گذاشت

(مضارع: يَحْتَرِمُ / مصدر: احْتِرَام) ۴

**إِحْتِفَاطٌ**: نگاه داشتن ۴

**إِحْتِفَالٌ**: جشن گرفت

(مضارع: يَحْتَفِلُ / مصدر: احْتِفَال) ۳

**إِحْتَوَى**: در بر داشت

(مضارع: يَحْتَوِي / مصدر: احْتِواء) ۵

**أَحَدٌ**: یکی از، کسی، یکتا، تنها

**أَحَدٌ**، **يَوْمُ الأَحَدِ**: یکشنبه

**أَحَدَ عَشَرَ**: یازده

**إِحْدَى**: یکی از

**أَحْسَنُ**: بهتر، بهترین

**أَحْسَنَ**: خوبی کرد، خوب انجام داد

(مضارع: يُحْسِنُ / مصدر: احْسَان)

**أَحْسَنْتَ**: آفرین بر تو ۵

**أَخْمَرُ**: سرخ

**أَخٌ** (أَخُو، أَخَا، أَخِي): برادر، دوست

(مضارع: يَبْتَدِئُ / مصدر: ابْتِدَاء)

**ابْتِسَامٌ**: لبخند

**ابْتَعَدَ**: دور شد

(مضارع: يَبْتَعِدُ / مصدر: ابْتِعَاد) ۵

**ابْنٌ**: پسر، فرزند «جمع: أبناء، بنون»

**ابْنُ آدَمَ**: آدم‌زاد

**أَبْيَضٌ**: سفید

**اتِّجَاهٌ**: جهت ۵

**اتِّصَالَاتٌ**: مخابرات ۸

**اتِّصَلْ بِ: با... تماس گرفت**

(مضارع: يَتَّصِلُ / مصدر: اتِّصَال) ۷

**اتَّقَى**: پرهیزگارتر، پرهیزگارترین ۴

**آتَى**: آمد (مضارع: يَأْتِي) = جاءَ

**أَثَارٌ**: برانگیخت

(مضارع: يُثِيرُ / مصدر: إِثَارَة) ۲

**إِثْنَا عَشَرَ**: دوازده

**إِثْنَانِ**، **إِثْنَيْنِ**: دو

**الإِثْنَيْنِ**، **يَوْمُ الإِثْنَيْنِ**: دوشنبه

**أَجَابَ عَنْ**: پاسخ داد به

(مضارع: يُجِيبُ / مصدر: إِجَابَة)

**اجْتَنَّبَ**: دوری کرد ۴

(مضارع: يَجْتَنِبُ / مصدر: اجْتِنَاب)

**أَجْرَى**: جاری کرد ۲



آتی، آت: آینده، درحال آمدن ۸

آخر: دیگر

آخر: پایان

آلة: دستگاه «جمع: آلات»

آلة الطَّباة: دستگاه چاپ

آمن: ایمان آورد

(مضارع: يُؤْمِنُ / مصدر: إِيمَان)

أ: آیا

أب (أبو، أبَا، أَبِي): پدر «جمع: آباء»

ابتدأ: شروع شد



«جمع: إخوة و إخوان»

أُخْت : خواهر «جمع: أخوات»

**إِخْتَارَ : برگزید**

(مضارع: يَخْتَارُ / مصدر: إختيار) ٦

**إِخْتَرَعَ : اختراع کرد**

(مضارع: يَخْتَرِعُ / مصدر: إختراع)

**أَخَذَ : گرفت ، برداشت، بُرد**

(مضارع: يَأْخُذُ / مصدر: أَخَذَ)

**أَخْرَجَ : درآورد**

(مضارع: يُخْرِجُ / مصدر: إخراج) ١

أُخْرَى : دیگر ١

أَخْضَرَ : سبز

**أَخْلَصَ : مخلص شد ٢**

(مضارع: يُخْلِصُ / مصدر: إخلص)

أَدَاءَ : به جا آوردن

أَدَاةَ : ابزار «جمع: أدوات»

**أَدَارَ : چرخاند، اداره کرد**

(مضارع: يُدِيرُ / مصدر: إدارة) ٥

إِدَارَةُ الْمُرُورِ : اداره راهنمایی و رانندگی

إِدْخَالَ : داخل کردن

**أَدَّى : ایفا کرد، منجر شد، ادا کرد**

(مضارع: يُؤَدِّي) ٧

إِذْ : آنگاه

إِذَا : هرگاه ، اگر

أَرَادِلَ : فرومایگان

الْأَرْبِعَاءِ ، يَوْمُ الْأَرْبِعَاءِ : چهارشنبه

أَرْبَعَةَ ، أَرْبَعٍ : چهار

أَرْبَعُونَ ، أَرْبَعِينَ : چهل

**أَرْسَلَ : فرستاد**

(مضارع: يُرْسِلُ / مصدر: إرسال) ٢

**أَرشَدَ : راهنمایی کرد**

(مضارع: يُرشدُ / مصدر: إرشاد) ٧

أَرْضَ : زمین

«جمع: أراضي»

**أَرْضَعَ : شیر داد**

(مضارع: يُرْضِعُ / مصدر: إرضاع) ٧

أَرْزَقَ : آبی

إِسَاءَةَ : بدی کردن ٤

أُسْبُوعَ : هفته «جمع: أسابيع»

**إِسْتَرْجَعَ : پس گرفت**

(مضارع: يَسْتَرْجِعُ / مصدر: إسترجاع)

**إِسْتَطَاعَ : توانست**

(مضارع: يَسْتَطِيعُ / مصدر: إسطاعة) ٥

**إِسْتَعَانَ : یاری جُست**

(مضارع: يَسْتَعِينُ / مصدر: إستهانة) ٥

**إِسْتَعَاثَ : کمک خواست**

(مضارع: يَسْتَعِيثُ / مصدر: إستهانة) ٨

**إِسْتَعْفَرَ : آمرزش خواست**

(مضارع: يَسْتَعْفِرُ / مصدر: إستهغفار) ٢

**إِسْتَفَادَ : استفاده کرد**

(مضارع: يَسْتَفِيدُ / مصدر: إستهفادة) ٥

**إِسْتَقْبَلَ : به پیشواز رفت**

(مضارع: يَسْتَقْبِلُ / مصدر: إستهقبال) ٦

**إِسْتَقَرَّ : استقرار یافت**

(مضارع: يَسْتَقِرُّ / مصدر: إستهقرار) ٦

**إِسْتَلَمَ : دریافت کرد**

(مضارع: يَسْتَلِمُ / مصدر: إستهلام)

**إِسْتَوَى : برابر شد**

(مضارع: يَسْتَوِي / مصدر: إستهواء) ٤

أَسَدَ : شیر

أُسْرَةَ : خانواده

**أَسْرَى : شبانه حرکت داد**

(مضارع: يُسْرِ / مصدر: إسراء) ٧

أُسْوَةَ : الگو

أَسْوَدَ : سیاه

إِشَارَاتُ الْمُرُورِ : علامت‌های راهنمایی

و رانندگی

**إِشْتَرَى : خرید**

(مضارع: يَشْتَرِي)

**اِسْتَعَلَّ : کار کرد**

(مضارع: يَسْتَعَلُّ / مصدر: اِسْتَعَالَ)

أَشْجَارٌ : درختان «مفرد: شَجَرٌ»

**أَشْرَكَ : شریک قرار داد**

(مضارع: يُشْرِكُ / مصدر: اِشْرَاكَ) ٤

**أَشْعَلَ : شعله ور کرد**

(مضارع: يُشْعَلُ / مصدر: اِشْعَالٌ) ٦

**أَصَابَ : اصابت کرد**

(مضارع: يُصِيبُ / مصدر: اِصَابَةٌ)

**أَصْبَحَ : شد**

(مضارع: يُصْبِحُ / مصدر: اِصْبَاحٌ) ٣

أَصْحَابُ الْمِهْنِ : صاحبان شغل‌ها

أَصْدِقَاءٌ : دوستان «مفرد: صَدِيقٌ»

أَصْفَرُ : زرد

**أَضَاعَ : تباہ کرد**

(مضارع: يُضِيعُ / مصدر: اِضَاعَةٌ)

**أَصْلَحَ : اصلاح کرد**

(مضارع: يُصْلِحُ / مصدر: اِصْلَاحٌ) ٦

إِضَافَةٌ إِلَى : افزون بر ٥

**أَطَاعَ : پیروی کرد**

(مضارع: يُطِيعُ / مصدر: اِطَاعَةٌ) ٦

**اِعْتَذَرَ : معذرت خواست**

(مضارع: يَعْتَذِرُ / مصدر: اِعْتِذَارٌ)

**اِعْتَصَمَ : چنگ زد (با دست گرفت)**

(مضارع: يَعْتَصِمُ / مصدر: اِعْتِصَامٌ) ٤

**اِعْتَقَدَ : اعتقاد داشت**

(مضارع: يَعْتَقِدُ / مصدر: اِعْتِقَادٌ)

**اِعْتَمَدَ : اعتماد کرد**

(مضارع: يَعْتَمِدُ / مصدر: اِعْتِمَادٌ)

أَعْمَزُ : ناتوان‌ترین

إِعْصَارٌ : گردباد «جمع: أَعْصِيرٌ» ٣

**أَعْطَى : داد**

(مضارع: يُعْطِي / مصدر: اِعْطَاءٌ /

أَعْطَيْتِي : به من بده)

أَعْلَمُ : داناتر، داناترین

أَعْلَى : بالا، بالاتر ٧

اِعْتَنَمَ : غنیمت شمرد ٦

(مضارع: يَعْتَنِمُ / مصدر: اِعْتِنَامٌ)

**أَغْلَقَ : بست**

(مضارع: يُغْلِقُ / مصدر: اِغْلَاقٌ) ٦

أَفْاضِلُ : شایستگان

**أَفْرَزَ : ترشح کرد**

(مضارع: يُفْرِزُ / مصدر: اِفْرَازٌ) ٥

أَفْضَلُ : برتر، برترین

**اِقْتَرَبَ : نزدیک شد**

(مضارع: يَقْتَرِبُ / مصدر: اِقْتِرَابٌ)

**أَقْرَبَاءٌ : خویشاوندان**

«مفرد: قَرِيبٌ»

أَقْلٌ : کمتر، کمترین

أَكْبَرُ : بزرگ‌تر، بزرگ‌ترین

اِكْتِسَابٌ : به‌دست آوردن

**أَكَّدَ : تأکید کرد**

(مضارع: يُؤكِّدُ / مصدر: تَأَكِيدُ) ٤

اِكْرَاهٌ : اجبار ٤

اَكْرَمُ : گرامی‌تر، گرامی‌ترین ٤

أَكَلٌ : خورد (مضارع: يَأْكُلُ /

مصدر: أَكَلٌ)

إِلَّا : به‌جز، مانده

«در ساعت خوانی»

أَلَا : هان، آگاه باش

أَلَّا : که ن ... أَلَّا نَعْبُدُ : که نپرستیم

(أَنْ+لَا+نَعْبُدُ) ٤

**اِتَّمَّ : بهبود یافت**

(مضارع: يَتِمُّ / مصدر: اِتِّتَامٌ) ٥

اِتِّقَاطُ صُورٍ : عکس گرفتن ٥

الَّذِي : کسی که، که

الَّذِينَ : کسانی که، که

أَلْفٌ : هزار «جمع: آلَافٌ»

إِلَى : به، به سوی، تا

إِلَى اللِّقَاءِ : به امید دیدار

الْيَوْمَ : امروز ، روز

أُمٌّ : مادر «جمع: أُمَّهَاتُ»

أُمٌّ : یا

أَمَامَ : روبه‌رو «متضاد: خَلْفُ»

أَمَانٌ : امنیت

إِمْتِلَاكٌ : مالکیت

إِمْرَأٌ، امْرُؤٌ، امْرِئٌ (الْمَرْءُ) : انسان، مرد

إِمْرَأَةٌ (الْمَرْأَةُ) : زن «نساء: زنان»

أَمْرِيكَا الْوُسْطَى : آمریکای مرکزی ۳

أَمْسٍ : دیروز

أَمْسَكَ : به دست گرفت ۲

(مضارع: يُمْسِكُ / مصدر: إِمْسَاك)

أَمَطَرٌ : باران بارید

(مضارع: يُمِطِرُ / مصدر: إِمْطَار) ۳

أَمَكَنَّ : امکان داشت

(مضارع: يُمَكِّنُ / مصدر: إِمْكَان)

أَمِيرٌ : فرمانده «جمع: أُمَرَاءُ»

أَمِينٌ : امانت‌دار «جمع: أُمَنَاءُ»

أَنْ ... : که ... ۱

إِنَّ : حقیقتاً، قطعاً

أَنَّ : که

إِنْ : اگر ۴

أَنَا : من

إِنَارَةٌ : نورانی کردن ۵

إِنْبَعَثَ : فرستاده شد

(مضارع: يَنْبَعِثُ / مصدر: إِنْبِعَاث) ۵

أَنْتَ : تو «مذکر»

أَنْتِ : تو «مؤنث»

أَنْتَ عَلَى الْحَقِّ : حق با شماست ۸

إِنْتِجَاجٌ : تولید

إِنْتَبَهَ : بیدار شد، متوجه شد، آگاه شد

(مضارع: يَنْتَبِهُ / مصدر: إِنْتَبَاه) ۳

إِنْتَظَرَ : منتظر شد

(مضارع: يَنْتَظِرُ / مصدر: إِنْتَظَار) ۱

إِنْتَفَعَ بِـ : از ... سود برد

(مضارع: يَنْتَفِعُ / مصدر: إِنْتِفَاع) ۱

أَنْتُمْ : شما «مذکر»

أَنْتُمَا : شما «مثنی»

أَنْتُنَّ : شما «مؤنث»

أَنْثَى : زن، ماده ۴

أَنْزَلَ : نازل کرد

(مضارع: يُنْزِلُ / مصدر: إِنْزَال) ۱

أَنْشَدَ : سرود

(مضارع: يُنْشِدُ / مصدر: إِنْشَاد) ۵

أَنْصَحَ : اندرزگوترین

أَنْفٌ : بینی «جمع: أَنْوْفٌ» ۷

أَنْفُسُهُمْ : به خودشان

أَنْفَعٌ : سودمندتر، سودمندترین

أَنْفَقَ : انفاق کرد

(مضارع: يُنْفِقُ / مصدر: إِنْفَاق) ۷

أَنْقَذَ : نجات داد

(مضارع: يُنْقِذُ / مصدر: إِنْقَاذ)

أَنْكَسَرَ : شکسته شد

(مضارع: يَنْكَسِرُ / مصدر: إِنْكَسَار)

إِنَّمَا : فقط

أَوْ : یا

أَوْجَدَ : پدید آورد

(مضارع: يَوْجِدُ / مصدر: إِيْجَاد) ۱

أَوْرَاقٌ : برگ‌ها «مفرد: وَرَقٌ»

أَوْسَطٌ : میانه‌تر، میانه‌ترین

أَوْصَلَ : رسانید

(مضارع: يَوْصِلُ / مصدر: إِيْصَال) ۷

أُولَى : یکم، نخستین «مؤنثِ أَوْلَى»

أَوْلِيكَ : آنان

أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُمْ : خوش آمدید

أَيُّ : کدام، چه

أَيُّهَا : ای «برای مؤنث»

أَيْضًا : همچنین

أَيْنَ : کجا

أَيُّهَا : ای «برای مذکر»

## ب

بِ : به وسیله

بَاب : در «جمع: أبواب»

بَارِد : سرد «متضاد: حار»

بَارَكَ اللهُ فَيْكَ : آفرین بر تو

بِالتَّكْوِيدِ : بالله

بَالِغٌ : کامل ۱

بَائِعٌ : فروشنده

بِحَاجَةٍ : نیازمند

بَحْثٌ : پژوهش «جمع: أبحاث»

بَحْثٌ عَن : دنبال...گشت

(مضارع: يَبْحَثُ / مصدر: بَحْث)

بَحْرٌ : دریا «جمع: بحار»

بِدَايَةٍ : شروع «متضاد: نِهَایَة»

بَدَأَ : شروع کرد، شروع شد

(مضارع: يَبْدَأُ)

بَدَّلَ : عوض کرد

(مضارع: يَبْدِلُ / مصدر: تَبَدَّلَ) ۸

بَدِيعٌ : نو (برای نخستین بار) ۸

بَرِيٌّ : خشکی، صحرایی ۵

بُسْتَانٌ : باغ «جمع: بساتین»

بَسَطَ : گستراند (مضارع: يَبْسُطُ) ۲

بُسْهُولَةٌ : به آسانی

بَسِيطٌ : ساده

بَصْرٌ : دیده «جمع: أبصار»

بِضَاعَةٌ : کالا «جمع: بضائع»

بَطٌّ : اردک ۵

بَطَّارِيَّةٌ : باتری

بِطَاقَةٍ : کارت ۳

بَعَثَ : فرستاد (مضارع: يَبْعَثُ) ۷

بَعُدَ : دور شد (مضارع: يَبْعُدُ) ۳

بُعْدٌ : دوری ۸

بَعِيدٌ : دور «متضاد: قَرِيبٌ»

بُعْتَةٌ : ناگهان

بُقْعَةٌ : قطعه زمین «جمع: بقاع» ۳

بُقْرٌ، بَقْرَةٌ : گاو

بُكَاءٌ : گریه کردن

بُكْتِيرِيَا : باکتری ۵

بُكْلٌ سُورٍ : با کمال میل

بُكِيَ : گریه کرد

(مضارع: يَبْكِي / مصدر: بُكَاءٌ) ۷

بُلٌّ : بلکه

بِلَا : بدون

بِلَادٌ : کشور، شهرها «مفرد: بَلَدٌ»

بَلَدٌ : شهر

بَلَغَ : رسید

(مضارع: يَبْلُغُ / مصدر: بُلُوغٌ) ۷

بِمَ : با چه چیزی «بِ + ما»

بِنَاءٌ : ساختن، ساختمان ۶

بِنْتٌ (ابْنَةٌ) : دختر «جمع: بنات»

بِنْفَسَجِيٌّ : بنفش

بَنَى : ساخت (مضارع: يَبْنِي) ۲

بَوْمٌ، بَوْمَةٌ : جغد ۵

بَهِيمَةٌ : چارپا (به جز درندگان)

«جمع: بهائم» ۳

بَيْتٌ : خانه «جمع: بُيُوتٌ»

بَيْئَرٌ : چاه «جمع: آبار»

بَيْعٌ : فروش «متضاد: شِرَاءٌ»

تَفَاحٌ : سیب

تَفْتِيشٌ : بازرسی، جست و جو ۳

تَفَرَّقٌ : پراکنده شد

تَفَرَّقُوا : (مضارع: يَتَفَرَّقُونَ / مصدر: تَفَرَّقُوا) ۲

تَفَضَّلُ : بفرما

تَقَاعُدٌ : بازنشستگی

تَقَدُّمٌ : پیشرفت

تَكَلَّمَ : صحبت کرد

تَكَلَّمُوا : (مضارع: يَتَكَلَّمُونَ / مصدر: تَكَلَّمُوا)

تَلَا : خواند (مضارع: يَتَلَوُ / مصدر: تَلَا)

تَلَاوَةٌ

تَلَكٌ : آن «مؤنث»

تَلْمِيزٌ : دانش آموز «جمع: تَلَامِيزٌ»

تَلْوِينٌ : رنگ آمیزی

تَمَثَّلٌ : تندیس «جمع: تَمَاتِلٌ»

تَمْرٌ : خرما

تَنَاجِيٌّ : راز گفت ۲

تَنَاجَى : (مضارع: يَتَنَاجَى)

تَنَاوَلٌ : خورد

تَنَاوَلُوا : (مضارع: يَتَنَاوَلُونَ / مصدر: تَنَاوَلُوا)

تَنْظِيفٌ : تمیز کردن ۷

تَهْيِئَةٌ : تهیه کردن

تَيَّارٌ : جریان ۷

تَزَكُّ : (مضارع: يَتَزَكُّ / مصدر: تَزَكَّى)

تَسَاقَطٌ : پی در پی افتاد (مضارع:)

تَسَاقَطُوا : (مضارع: يَتَسَاقَطُونَ / مصدر: تَسَاقَطُوا) ۳

تَسَعَةٌ : نُه

تَسَلَّمَ عَيْنُكَ : چشمت سالم بماند

تَسَلَّمَ بِي (بلا) ۷

تَسَلَّمَ : تحویل دادن، سلام کردن

تَصَادَمٌ : تصادف کرد

تَصَادَمُوا : (مضارع: يَتَصَادَمُونَ / مصدر: تَصَادَمُوا)

تَعَارَفُوا : یکدیگر را شناختند

تَعَارَفُوا : (مضارع: يَتَعَارَفُونَ / مصدر: تَعَارَفُوا) ۴

تَعَالٌ : بیا

تَعَاوَنٌ : همکاری کرد

تَعَاوَنُوا : (مضارع: يَتَعَاوَنُونَ / مصدر: تَعَاوَنُوا) ۲

تَعَايَشٌ : همزیستی داشت

تَعَايَشُوا : (مضارع: يَتَعَايَشُونَ / مصدر: تَعَايَشُوا) ۴

تَعَبٌ : خستگی

تَعَجَّبٌ : تعجب کرد

تَعَجَّبُوا : (مضارع: يَتَعَجَّبُونَ / مصدر: تَعَجَّبُوا)

تَعَرَّفُ عَلَيَّ : شناختن ۳

تَعَلَّمَ : یاد گرفت

تَعَلَّمُوا : (مضارع: يَتَعَلَّمُونَ / مصدر: تَعَلَّمُوا)

تَعْوِضٌ : جبران کردن

## ت

تَأَثَّرٌ : تحت تأثیر قرار گرفت

تَأَثَّرُوا : (مضارع: يَتَأَثَّرُونَ / مصدر: تَأَثَّرُوا) ۵

تَأْسِيعٌ : نهم

تَالِيٌّ : بعدی

تَجَلَّى : جلوه گر شد

تَجَلَّى : (مضارع: يَتَجَلَّى) ۴

تَجَمَّعٌ : جمع شد

تَجَمَّعُوا : (مضارع: يَتَجَمَّعُونَ / مصدر: تَجَمَّعُوا) ۷

تَحْتٌ : زیر «متضاد: فَوْق»

تَحَرَّكَ : حرکت کرد ۵

تَحَرَّكُوا : (مضارع: يَتَحَرَّكُونَ / مصدر: تَحَرَّكُوا)

تَخَرَّجٌ : دانش آموخته شد

تَخَرَّجُوا : (مضارع: يَتَخَرَّجُونَ / مصدر: تَخَرَّجُوا)

تَخَلَّصٌ : رهایی یافت

تَخَلَّصُوا : (مضارع: يَتَخَلَّصُونَ / مصدر: تَخَلَّصُوا) ۶

تُرَابٌ : خاک، ریزگرد ۷

تَرَاخَمُوا : به همدیگر مهربانی کردند

تَرَاخَمُوا : (مضارع: يَتَرَاخَمُونَ / مصدر: تَرَاخَمُوا) ۳

تَرْجَمٌ : ترجمه کرد

تَرْجَمُوا : (مضارع: يَتَرْجِمُونَ / مصدر: تَرْجَمُوا) ۱

تَرَكٌ : ترک کرد

**جَرَى** : جاری شد (مضارع: يَجْرِي) ۲

جَزَاء : پاداش، کیفر

جَزْر : هویج

جِسْر : پُل «جمع: جُسور»

**جَعَلَ** : قرار داد

(مضارع: يَجْعَلُ / مصدر: جَعَلَ)

«مترادف: وَضَعَ»

**جَلَبَ** : آورد (مضارع: يَجْلِبُ)

**جَلَسَ** : نشست

(مضارع: يَجْلِسُ / مصدر: جَلَسَ)

جَلِيسُ السَّوَةِ : همنشین بد

جَمَارِكُ : گمرک «مفرد: جُمْرُكُ» ۴

جَمَاعِيّ : گروهی ۷

جَمَالُ : زیبایی «متضاد: قُبْحُ»

**جَمَعَ** : جمع کرد

(مضارع: يَجْمَعُ / مصدر: جَمَعَ)

جَمِيلُ : زیبا «متضاد: قَبِيحُ»

جَنْبُ : کنار

جَنَّةُ : بهشت

جُنْدِيّ : سرباز «جمع: جُنُودُ»

جَوُّ : هوا

جَوَازُ : جَوَازُ السَّفَرِ : گذرنامه

«جمع: جَوَازَاتُ» ۳

**جَازَ** : جایز شد (مضارع: يَجُوزُ) ۴

جَالِسٌ : نشسته

**جَالَسَ** : هم‌نشینی کرد

(مضارع: يُجَالِسُ / مصدر: مُجَالَسَةٌ) ۴

جَامِعَةٌ : دانشگاه

«جمع: جَامِعَاتُ»

جَاهِزٌ : آماده ۳

جَاهِلٌ : نادان «جمع: جُهَالٌ»

جَبَلٌ : کوه «جمع: جِبَالٌ»

جُبْنٌ : جُبْنَةٌ : پنیر ۶

جَدٌّ : پدربزرگ «جمع: أَجْدَادُ»

**جَدَّدَ** : کوشید

(مضارع: يَجِدِّدُ / مصدر: جَدَّدَ)

جِدَاءٌ : بسیار

جِدَارٌ : دیوار

جِدَلٌ : ستیز

جِدَّةٌ : مادربزرگ

جِدْوَةٌ : پارهٔ آتش ۱

**جَرَّبَ** : آزمایش کرد (مضارع: يُجَرِّبُ /

مصدر: تَجْرِبَةٌ و تَجْرِيبٌ) ۸

جُرْحٌ : زخم ۵

**جَرَّحَ** : زخمی کرد

(مضارع: يُجَرِّحُ / مصدر: تَجَرَّحَ)

ث

ثَالِثٌ : ثَالِثَةٌ : سوم

ثَامِنٌ : ثَامِنَةٌ : هشتم

ثَانِي عَشْرٌ : ثَانِيَةٌ عَشْرَةٌ : دوازدهم

ثَانِيٌ : ثَانِيَةٌ : دوم

ثَعْلَبٌ : روباه

ثَقِيلٌ : سنگین

ثَقِيلُ السَّمْعِ : کم‌شنوا

الثَّلَاثَاءُ، يَوْمُ الثَّلَاثَاءِ : سه‌شنبه

ثَلَاثَةٌ، ثَلَاثٌ : سه

ثَلَاثُونَ، ثَلَاثِينَ : سی

ثَلَجٌ : برف، یخ «جمع: ثُلُوجٌ» ۳

ثُمَّ : سپس

ثَمَانِيَةٌ، ثَمَانِيٌ : هشت

ثَمَرٌ، ثَمَرَةٌ : میوه

ج

**جَاءَ** : آمد «مترادف: أَتَى»

جَاءَ بِ : آورد ۲

جَارٌ : همسایه «جمع: جِيرَانٌ»

جَوَال، الْهَاتِفُ الْجَوَالُ : تلفن همراه

**جَهَّزَ : مجهز کرد**

(مضارع: يُجَهِّزُ / مصدر: تَجَهَّيْزُ) ۱

جَهْل : نادانی «متضاد: عِلْم»

جَيِّدًا : خوب، به خوبی

جَيْش : ارتش «جمع: جُيُوش» ۶

**ح**

حَاجَةٌ : نیاز «جمع: حَوَائِج»

حَادٌّ : تیز ۷

حَادِي عَشْرٍ، حَادِيَةَ عَشْرَةٍ : یازدهم

حَارٌّ : گرم «متضاد: بَارِد»

**حَارَبَ : جنگید ۶**

(مضارع: يُحَارِبُ / مصدر: مُحَارَبَةٌ)

حَاسِبٌ : رایانه «جمع: حَوَاسِب»

حَافِلَةٌ : اتوبوس «جمع: حَافِلَات»

**حَاوَلَ : تلاش کرد**

(مضارع: يُحَاوِلُ / مصدر: مُحَاوَلَةٌ)

حَبٌّ : دانه

«جمع: حُبُوب / حَبَّةٌ: یک دانه»

حُبٌّ : دوست داشتن

حَبِلٌ : طناب «جمع: حِبَال» ۴

حَبِيبٌ : دوست، یار

«مترادف: صَدِيق / متضاد: عَدُوٌّ»

حَتَّى : تا، تا اینکه

«حَتَّى تَبْتَعِدَ: تا دور شود» ۵

حَجَرٌ : سنگ «جمع: أَحْجَار»

حَدَادٌ : آهنگر

حَدَائِقُ : باغها «مترادف: بَسَاتِين»

حَدَّثَ : اِتَّفَاقُ اِفْتَاد (مضارع: يَحْدُثُ)

حُدُودٌ : مرز، مرزها

حَدِيثٌ : نو، سخن

حَدِيدٌ : آهن ۶

حَدِيقَةٌ : باغ «جمع: حَدَائِق»

حَدِيقَةُ الْحَيَوَانَاتِ : باغ وحش

**حَذَّرَ : هشدار داد**

(مضارع: يُحَذِّرُ / مصدر: تَحْذِيرٌ)

حُرٌّ : آزاد «جمع: أَحْرَار»

حَرْبٌ : جنگ

حَرْبَاءٌ : آفتاب‌پرست ۵

حَرَسَ : نَظْهَارِي كَرْد، نَظْهَارِي دَاد

(مضارع: يَحْرُسُ)

**حَرَّكَ : حرکت داد، تحریک کرد**

(مضارع: يُحَرِّكُ / مصدر: تَحْرِيكٌ) ۵

حُرِّيَّةٌ : آزادی ۴

حَزِنٌ : غَمگین شد (مضارع: يَحْزُنُ /

مصدر: حُزْنٌ) «متضاد: فَرِحَ»

حَزِينٌ : غمگین

«متضاد: مَسْرُور و فَرِحَ»

حُسامٌ : شمشیر

حَسِبَ : پنداشت (مضارع: يَحْسِبُ)

حُسْنٌ : خوبی «متضاد: قُبْحٌ، سوء»

حُسْنُ الْخُلُقِ : خوش اخلاقی

حُسْنُ الْعَهْدِ : خوش پیمانی

حَسَنٌ، حَسَنَةٌ : خوب

حَسَنًا : بسیار خوب ۳

حَصَدٌ : درو کرد (مضارع: يَحْصُدُ)

حَطَبٌ : هیزم

حِفَاظٌ عَلَيَّ : نگهداری از ۲

**حَفَرَ : کند**

(مضارع: يَحْفِرُ / مصدر: حَفْرٌ)

**حَفِظَ : حفظ کرد**

(مضارع: يَحْفَظُ / مصدر: حِفْظٌ)

حَفْلَةُ الزَّوْجِ : جشن عروسی

حَفْلَةُ الْمِيلَادِ : جشن تولد

حَقِيبَةٌ : کیف، چمدان

«جمع: حَقَائِب»

حَكَمَ : حُكُومَت كَرْد، دَاوَرِي كَرْد

(مضارع: يَحْكُمُ) ٦

**حَلَّ بِ:** در ... فرود آمد ، حل کرد

(مضارع: يَحِلُّ) ٨

**حَلَمَ:** بردباری ٢

**حَلَوَانِيَّ:** شیرینی فروش

**حَلِيب:** شیر

**حَمَامَة:** کبوتر

**حَمَلُ:** بُردن ، حمل کردن

**حُمُقُ:** نادانی ٥

**حَمِيم:** گرم و صمیمی ٤

**حَوَار:** گفت وگو

**حَوَّلَ:** اطراف

**حَوَّلَ:** تبدیل کرد

(مضارع: يُحوِّلُ / مصدر: تَحْوِيل) ٥

**حَيَاء:** شرم

**حَيَّ:** زنده «جمع: أَحْيَاء»

**حَيَاة:** زندگی «متضاد: مَوْت»

**حَيَّرَ:** حیران کرد (مضارع: يُحَيِّرُ) ٣

## خ

**خَاتَمَ:** انگشتر «جمع: خَوَاتِمُ»

**خَاطَبَ:** خطاب کرد

(مضارع: يُخَاطِبُ / مصدر: مُخَاطَبَة) ٦

**خَافَ:** ترسید

(مضارع: يَخَافُ / مصدر: خَوْف) ٦

**خَامِسَ عَشَرَ، خَامِسَةَ عَشْرَةَ:** پانزدهم

**خَامِس، خَامِسَة:** پنجم

**خَائِف:** ترسیده، ترسان

**خَبَّاز:** نانوا

**خَبِزَ:** نان

**خَدَمَ:** خدمت کرد

(مضارع: يَخْدُمُ / مصدر: خِدْمَة) ٦

**خَرَّبَ:** ویران کرد ٦

(مضارع: يُخَرِّبُ / مصدر: تَخْرِيْب) ٦

**خَرَجَ:** بیرون رفت

(مضارع: يَخْرُجُ / مصدر: خُرُوج) ٦

**خَرِيف:** پاییز

**خَزَانَة:** گنجینه ، انبار «جمع: خَزَائِن»

**خُسْرَان:** زیان

**خَشَبَ:** چوب «جمع: أَخْشَاب»

**خَطَأً:** خطا «جمع: أَخْطَاء»

**خَطِيئَة:** گناه، خطا «جمع: خَطَايَا»

**خَلَفَ:** اختلاف ٤

**خَلْفَ:** پشت

«مترادف: وَرَاء / متضاد: أَمَام»

**خَلَقَ:** آفرید

(مضارع: يَخْلُقُ)

**خُمْسَ:** یک پنجم ٤

**خَمْسَة، خَمْس:** پنج

**الْخَمِيسَ، يَوْمَ الْخَمِيسِ:** پنجشنبه

**خَوْفَ:** ترس، ترسیدن

**خَيْرَ:** بهتر، بهترین، خوبی

**خَيَّرَ:** اختیار داد ٦

(مضارع: يُخَيِّرُ / مصدر: تَخْيِير)

## د

**دَارَ:** چرخید

(مضارع: يَدُورُ) ١

**دَجَاج:** مرغ ٦

**دُخَان:** دود

**دَخَلَ:** داخل شد

(مضارع: يَدْخُلُ)

**دُرَّ:** مروارید (جمع: دُرَر) ١

**دِرَاسَة:** درس خواندن

**دِرَاسِيَّ:** تحصیلی

**دَرَسَ:** درس خواند

(مضارع: يَدْرُسُ / مصدر: دِرَاسَة وَ دَرَس)



## دَرَسَ : درس داد

(مضارع: يُدْرِسُ / مصدر: تَدْرِيس)

**دَعَا : فرا خواند، دعا کرد**

(مضارع: يَدْعُو / مصدر: دُعَاء) ٤

**دَفَعَ : دور کرد، پرداخت، دفع کرد**

(مضارع: يَدْفَعُ / مصدر: دَفْع)

**دَلَّ : راهنمایی کرد** (مضارع: يَدُلُّ) ٥

**دُلِّفِين : دلفین** «جمع: دَلَفِين» ٧

**دَلِيل : راهنما** «جمع: أَدِلَاء، أَدَلَّة»

**دَمَع : اشک** «جمع: دُموع»

**دَنَا : نزدیک شد** (مضارع: يَدْنُو) ٨

**دَوَام : ساعت کار**

(دَوَام مَدْرَسِي: ساعت کار مدرسه) ٦

**دَوَّر : نقش** ٧

**دَوَّرَان : چرخیدن**

**دَوْلَة : کشور، حکومت** «جمع: دُول» ٦

**دُون : بدون** ٢

**دُون أَنْ : بی آنکه** «دُون أَنْ يُحْرَكَ:

بی آنکه حرکت دهد» ٥

**دَهْر : روزگار**

## ذ

**ذَا : این** «مَنْ ذَا: این کیست؟» ١

**ذَابَ : ذوب شد** (مضارع: يَذُوبُ) ٦

**ذات : دارای** ١

**ذَاقَ : چشید** (مضارع: يَذُوقُ) ٨

**ذَاكِرَة : حافظه** ٧

**ذَاكَ : آن** ١

**ذَاهِب : رفته**

**ذُبَاب : مگس** ٦

**ذَكَرَ : مرد، نر** ٤

**ذَكَرَ : یاد کرد** (مضارع: يَذْكُرُ

/ مصدر: ذِكْر) «متضاد: نَسِيَ»

**ذِكْرِي : خاطره** «جمع: ذِكْرِيَات» ٤

**ذَلِكَ : آن** «مذكَر»

**ذَنَب : دم** «جمع: أَذْنَاب» ٥

**ذَنَب : گناه** «جمع: ذُنُوب»

**ذو : دارای** ١

**ذَهَبَ : رفت**

(مضارع: يَذْهَبُ / مصدر: ذَهَاب)

**ذَهَبٌ : طلا**

**ذَنب : گرگ** «جمع: ذِنَاب»

## ر

**رَابِع، رَابِعَة : چهارم**

**رَاحِم : رحم کننده**

**رَأْس : سر**

**رَاسِب : مردود**

**رَاقِد : بستری**

**رَأَى : دید** (مضارع: يَرَى / مصدر:

رُؤْيَة)

**رَأَى : نظر، فکر**

**رَاحَة : بو**

**رَائِح : جالب** ٧

**رُبَّ : چه بسا**

**رَبِيع : بهار**

**رَجَا : امید داشت**

(مضارع: يَرْجُو / مصدر: رَجَاء) ٨

**رَجَاءً : لطفاً**

**رَجِعَ : برگشت** (مضارع: يَرْجِعُ /

مصدر: رُجُوع)

**رَجُل : مرد** «جمع: رِجَال»

**رَحَبٌ : خوشامد گفت** ٦

(مضارع: يُرَحِّبُ / مصدر: تَرْحِيب)

## س

سء، سَوَفُ : نشانه آینده

سابع، سَابِعَة : هفتم

ساجد : سجده کننده

ساحة : حیاط، میدان

سادس، سادِسة : ششم

سارَ : حرکت کرد، به راه افتاد

سارِع : یَسِرُ ۵

ساعَدَ : کمک کرد

ساعِد : يُساعِدُ / مصدر: مُساعِدَة

سافرَ : سفر کرد

سافرِع : يُسافرُ / مصدر: مُسافِرَة

سألَ : پرسید

سأَل : يُسألُ «متضاد: أَجابَ»

سامخ : بخشید (مضارع: يُسامخُ /

مصدر: مُسامحة)

سائح : گردشگر

«جمع: سائِحونَ، سِياح» ۲

سائق : راننده

سائل : مایع، پرسشگر ۵

ساوی : برابر است

سَوای : يُساوی / مصدر: مُساواة ۲

رَئِسیّ : اصلی

## ز

زائد : به اضافه ۲

زادَ : زیاد کرد، زیاد شد

زاید (مضارع: یَزیدُ)

زانَ : زینت داد

زاین (مضارع: یَزینُ) ۱

زُبْدَة : کره ۶

زُجاج، زُجاجَة : شیشه

زراعِی : کشاورزی

زَرَع : کاشت

زرِع (مضارع: یَزرُعُ / مصدر: زَرَع)

زَمیل : هم‌شاگردی «جمع: زُملاء»

زَوَجة : همسر «زوج: شوهر»

زَهْر : شکوفه، گل «زَهْرَة: یک شکوفه،

یک گل / جمع: أَزهار»

زَیت : روغن «جمع: زَیوت» ۵

رَحمَ : رحم کرد

رَحِمَ (مضارع: یَرَحِمُ / مصدر: رَحِم)

رَخیص، رَخیصَة : ارزان

رُز : برنج

رِسالَة : نامه «جمع: رِسائل»

رَسَمَ : نقاشی کرد

رَسَمَ (مضارع: یَرَسُمُ / مصدر: رَسَم)

رَصيد : شارژ ۸

رَضِیَ : راضی شد

رَضِیَ (مضارع: یَرَضِی / مصدر: رِضا) ۸

رُفات : استخوان پوسیده ۸

رَفَضَ : نپذیرفت (مضارع: یَرَفُضُ) ۶

رَفَعَ : بالا برد، برداشت

رَفَعَ (مضارع: یَرَفِعُ / مصدر: رَفَع)

رَقَدَ : بستری شد، خوابید

رَقَدَ (مضارع: یَرَقُدُ)

رُكَبَ : کاروان شتر یا اسب‌سواران ۸

رَکَبَ : سوار شد

رَکَبَ (مضارع: یَرَکِبُ / مصدر: رُکوب)

رُمان : انار

ریاضَة : ورزش

ریاضِیّ : ورزشکار

ریح : باد «جمع: ریاح»

سِنَّ: دندان «جمع: أسنان»

سَنَة: سال

«جمع: سَنَوَات، سِنُونَ و سِنِينَ»

سَنَوِيًّا: سالانه ۳

سَوَاء: بدی، بد

سَوَاء: یکسان ۴

سَوَار: دستبند «جمع: أسوار» ۷

سَوْدَاء: سیاه (مؤنثِ أسود) ۳

سَوَق: بازار «جمع: أسواق»

سَهْل: آسان

سَيَّارَة: خودرو

سَيَّارَة الْأَجْرَة: تاکسی

سَيِّد: آقا

سَيِّدَة: خانم

سَيِّئَة: بدی، گناه ۴

## ش

شَاء: خواست (مضارع: يَشَاءُ) ۸

شَاب: جوان «جمع: شَبَاب»

شَارِع: خیابان «جمع: شَوَارِع»

شَاطِئ: ساحل «جمع: شَوَاطِئ» ۷

شَاهِد: دید

سَكَنَ: میسکن (مضارع: يَسْكُنُ) ۶

سَكِينَة: آرامش ۵

سَل: بپرس (اسأل) ۸

سَلِمَ: سالم ماند

(مضارع: يَسْلَمُ)

سَلَّمَ: سلام کرد، تحویل داد

(مضارع: يُسَلِّمُ / مصدر: تَسْلِيم)

سَلَمِيًّا: مُسَالَمَتِ آمیز

«سَلِمَ: صلح» ۴

سَمَاء: آسمان «جمع: سَمَاوَات»

سَمَاوِي: آسمانی

سَمَحَ ل: اجازه داد

(مضارع: يَسْمَحُ)

سَمِعَ: شنوایی ۷

سَمِعَ: شنید

(مضارع: يَسْمَعُ / مصدر: سَمَاع

و سَمْع)

سَمَكَة: یک ماهی

«جمع: سَمَكَات»

سَمَك: ماهی «جمع: أَسْمَاك»

سَمَكُ الْقُرْشِ: کوسه ماهی ۷

سَمِيَ: نامید

(مضارع: يُسَمِّي / مصدر: تَسْمِيَة) ۳

سَبَّ: دشنام داد (مضارع: يَسُبُّ) ۴

السَّبْت، يَوْمُ السَّبْتِ: شنبه

سَبَّحَ: به پاکی یاد کرد ۶

(مضارع: يُسَبِّحُ / مصدر: تَسْبِيح)

سَبَّعَة، سَبَّع: هفت

سَبَّعِينَ، سَبَّعُونَ: هفتاد

سِنَّة، سَتَّ: شش

سَتَرَ: پوشاند، پنهان کرد

(مضارع: يَسْتُرُ)

سَجَدَ: سجده کرد

(مضارع: يَسْجُدُ)

سَحَاب: ابر

سَحَبَ: کشید (مضارع: يَسْحَبُ) ۳

سَخَاء، سَخَاوَة: بخشندگی

سُرُوَال: شلوار «جمع: سُرَاوِيل»

سَرِير: تخت «جمع: أَسِرَّة» ۷

سَفْرَة: سفر

سَفْرَة عِلْمِيَّة: گردش علمی

سَفِينَة: کشتی

«جمع: سُفُن و سَفَائِن»

سَكَّتَ: ساکت شد

(مضارع: يَسْكُتُ)

سَكَنَ: زندگی کرد

## ص

صادِق : راستگو  
**صَارَ : شد** (مضارع: يَصِرُ)  
 صالح : درستکار  
 صالَة : سالن = قاعة ٤  
 صَبَاحَ الْغَيْرِ، صَبَاحَ النَّوْرِ : صبح به‌خیر  
 صِحَّةٌ : تندرستی  
 صَحِيفَةٌ : روزنامه «جمع: صُحُف»  
 صَحِيفَةٌ جِدَارِيَّةٌ : روزنامه دیواری  
 صُدَاعٌ : سردرد  
 صَدَاقَةٌ : دوستی  
 صَدْرٌ : سینه «جمع: صُدُور» ٥  
**صَدَّقَ : راست گفت**  
 (مضارع: يَصِدِّقُ / مصدر: صَدَّقَ)  
**صَدَّقَ : باور کرد**  
 (مضارع: يَصِدِّقُ / مصدر: تَصَدَّقَ) ٣  
 صَدِيقٌ : دوست  
 «جمع: أَصْدِقَاءُ / متضاد: عَدُوٌّ»  
**صَرَخَ : فریاد زد** (مضارع: يَصْرُخُ)  
**صَعِدَ : بالا رفت**  
 (مضارع: يَصْعَدُ / مصدر: صُعِدَ)  
 صَغَرٌ : کوچکی

شُرْطِيٌّ : پلیس «شُرْطَةٌ: اداره پلیس»

**شَرَّفَ : مشرف فرمود، افتخار داد**

(مضارع: يُشَرِّفُ / مصدر: تَشَرَّفَ) ٣

شَرِكَةٌ : شرکت «جمع: شَرِكَات»

شَرِيحَةٌ : سیم کارت ٨

شَعْبٌ : ملت «جمع: شُعُوب» ٢

**شَعَرَ بِـ : احساس کرد**

(مضارع: يَشْعُرُ / مصدر: شُعِرَ)

شَقَاوَةٌ : بدبختی

**شَكَا : شکایت کرد**

(مضارع: يَشْكُو / مصدر: شَكَيْتُ) ٨

**شَكَرَ : تشکر کرد**

(مضارع: يَشْكُرُ / مصدر: شُكِرَ)

شُكْرًا جَزِيلًا : بسیار سپاسگزارم

شَلالٌ : آبشار «جمع: شَلالَات»

**شَمٌّ : بویید**

(مضارع: يَشُمُّ / مصدر: شِمَّ) ٨

شَمْسٌ : خورشید

شَهْدٌ : عسل ٨

شَهْرٌ : ماه «جمع: شُهُور»

(مضارع: يُشَاهِدُ / مصدر: مُشَاهَدَةٌ)

شاي : چای

شَبَابٌ : دوره جوانی، جوانان «مفرد:

شَابٌ»

شَبَكَةٌ : تور

شِئَاءٌ : زمستان

شَجَرٌ : درخت «جمع: أَشْجار»

شَجَرَةٌ : یک درخت

«جمع: شَجَرَات»

**شَجَّعَ : تشویق کرد**

(مضارع: يُشَجِّعُ / مصدر: تَشَجَّعَ)

شَحْنٌ : شارژ، اعتبار مالی

**شَحَنَ : شارژ کرد**

(مضارع: يَشْحَنُ) ٨

شِرَاءٌ : خریدن «متضاد: بَيْع»

شِرَابٌ : نوشیدنی، شربت

«جمع: أَشْرِبَةٌ»

**شَرِبَ : نوشید**

(مضارع: يَشْرِبُ / مصدر: شُرِبَ)

**شَرَحَ : شرح داد**

(مضارع: يَشْرَحُ / مصدر: شَرِحَ)

شَرَّةٌ : زبانه آتش ١

شَرَشَفٌ : ملافه «جمع: شَرَشِيف» ٧

(مضارع: يَطْرُدُ / مصدر: طَرَدَ)

**طَرَقَ** : کوبید (مضارع: يَطْرُقُ)

طَعَام : خوراک «جمع: أَطْعَمَة»

طُفُولَة : کودکی

طُلَّاب : دانش آموزان، دانشجویان

**طَلَّبَ** : درخواست کرد

(مضارع: يَطْلُبُ / مصدر: طَلَّبَ)

طَيَّار : خلبان

طَير : پرنده ۷

## ظ

ظَاهِرَة : پدیده «جمع: ظَوَاهِر» ۳

ظَلَام : تاریکی ۵

**ظَلَمَ** : ستم کرد

(مضارع: يَظْلِمُ / مصدر: ظَلَمَ)

ظُلْمَة : تاریکی «جمع: ظُلُمَات» ۸

ظَنَّن : گمان کردن

**ظَنَّ** : گمان کرد

(مضارع: يَظُنُّ / مصدر: ظَنَّ)

**ظَهَرَ** : آشکار شد (مضارع: يَظْهَرُ)

(مصدر: ظُهِرَ)

ضَعْف : برابر در مقدار

«ضِعْفَيْنِ: دو برابر» ۷

ضَغْطُ الدَّم : فشار خون

ضَوْء : نور «جمع: أَضْوَاء» ۵

ضِيَاء : روشنایی ۱

ضِيَافَة : میهمانی

ضَيْف : میهمان «جمع: ضُيُوف»

## ط

طازج : تازه

طاقة كهربائية : نیروی برق

طالب : دانش آموز، دانشجو

«جمع: طُلَّاب»

طائر : پرنده «جمع: طُيُور»

طائرة : هواپیما «جمع: طائرات»

طبُّ العيون : چشم پزشکی

طَبَّاح : آشپز

**طَبَخَ** : پخت

(مضارع: يَطْبُخُ / مصدر: طَبَخَ)

**طَبَعَ** : چاپ کرد (مضارع: يَطْبَعُ /

مصدر: طَبَعَ)

**طَرَدَ** : با تندی راند

صَغِير : کوچک «متضاد: كَبِير»

صَفَّ : کلاس «جمع: صُفُوف»

**صَفَّرَ** : سوت زد (مضارع: يَصْفِرُ) ۷

صَلَاة : نماز

صَلَّحَ : تعمیر کرد ۷

(مضارع: يُصَلِّحُ / مصدر: تَصَلَّحَ)

صِنَاعَة : صنعت

صِنَاعِيَّة : صنعتی

**صَنَعَ** : ساخت (مضارع: يَصْنَعُ /

مصدر: صُنِعَ)

صورة : عکس «جمع: صُور»

صَوْم : روزه

صيانة : تعمیرات، نگهداری ۷

صَيْف : تابستان

الصَّيْن : چین

## ض

**ضَحِكَ** : خندید (مضارع: يَضْحَكُ)

ضَرَّ : زیان

**ضَرَبَ** : زد (مضارع: يَضْرِبُ /

مصدر: ضَرَبَ)

ضَعَّ : بگذار ۱



# ع

عادي ، عادٍ : دشمن ، تجاوزگر

«جمع: عُدَاة / مترادف: عَدُوٌّ» ۸

## عاش : زندگی کرد

(مضارع: يَعِيشُ / مصدر: عَيْشٌ)

عاشِر، عَاشِرَة : دهم

عالم : جهان

عالمِيّ : جهانی، بین المللی

عالمِيَن : جهانیان

عام : سال «جمع: أَعْوَام»

عامٌ دراسِيٌّ : سال تحصیلی

عامل : کارگر «جمع: عُمَال»

عِبَاءَة : چادر

عَبْد : بنده «جمع: عِبَاد»

عَبْرَ : از راه ۳

## عَبْرَ : عبور کرد

(مضارع: يَعْْبُرُ)

عَبْرَة : پند «جمع: عِبَر»

عَتِيق : کهنه

عَجَزٌ : ناتوان شد (مضارع: يَعْجِزُ)

عَجِين : خمیر ۸

عَدَاوَة : دشمنی «متضاد: صَدَاقَة»

عَدُوٌّ : دشمن «جمع: أَعْدَاء»

عُدْوَان : دشمنی «متضاد: صَدَاقَة»

عَرَبِيَّة : واگن، گاری

## عَرَفَ : شناخت، دانست

(مضارع: يَعْرِفُ)

## عَرَفَ عَلَيَّ : معرفی کرد

(مضارع: يُعْرِفُ / مصدر: تَعْرِيفٌ) ۷

عَزَّ، عِزَّةٌ : ارجمندی

عَزَلٌ : برکنار کردن

## عَزَمَ : تصمیم گرفت

(مضارع: يَعْزِمُ) ۷

عُشٌّ : لانه

عِشَاء : شام

عُشْبٌ طَبِيٌّ : گیاه دارویی

«جمع: أَعْشَابٌ طَبِيَّةٌ» ۵

عَشْرٌ، عَشْرَة : ده

عِشْرُونَ، عِشْرِيْنَ : بیست

الْعِشْرُونَ، الِْعِشْرِيْنَ : بیستم

عَشِيَّةٌ : آغاز شب ۸

## عَصَفَ : وزید

(مضارع: يَعْصِفُ)

عُصْفُورٌ : گنجشک «جمع: عَصَافِير»

عَصِيرُ الْفَاكِهَة : آبمیوه

عَطَّرَ : عطر زد

(مضارع: يُعَطِّرُ / مصدر: تَعَطِيرٌ)

## عَفَا : بخشید

(مضارع: يَعْفوُ / مصدر: عَفْوٌ) ۷

عَفْوًا : ببخشید

عَلِمَ : پرچم «جمع: أَعْلَام»

## عَلِمَ : دانست

(مضارع: يَعْلَمُ / مصدر: عِلْمٌ)

## عَلَّمَ : یاد داد ۲

(مضارع: يُعَلِّمُ / مصدر: تَعْلِيمٌ)

عَلَى : بر، روی

عَلَى الْيَسَارِ : سمت چپ

عَلَى الْيَمِينِ : سمت راست

عَلَى امْتِدَادٍ : در امتداد ۶

عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ : در گذر زمان

«عُصُورٌ جمع عَصْر» ۴

عَلَيْكَ بِ... : بر تو لازم است... ، تو

باید ...

عِمَارَة : ساختمان ۶

## عَمِلَ : انجام داد، کار کرد

(مضارع: يَعْمَلُ / مصدر: عَمَلٌ)

عَمُودٌ : ستون «جمع: أَعْمِدَة»

عَمِيلٌ : مزدور «جمع: عَمَلَاء» ۴

عَنْ : درباره، از

عَنْبٍ : انگور

عِنْدَ : هنگام، نزد، کنار، داشتن

عِنْدَمَا : وقتی که

عِنْدِيذٍ : در این هنگام ۲

عَوْضٌ : جبران کرد

(مضارع: يُعْوِضُ / مصدر: تَعْوِضُ) ۵

عَيْشٌ : زندگی

عَيْنٌ : چشم، چشمه «جمع: عِيُون»

عَيْنٌ : مشخص کرد

(مضارع: يُعَيِّنُ / مصدر: تَعَيَّنَ) ۲

## غ

غَابَةٌ : جنگل

غَارَةٌ : حمله

«غارات لَيْلِيَّةٌ: حملات شبانه»

غَالِي، غَالِيَّةٌ، غَالٍ : گران

«متضاد: رَخِيصٌ»

غَايَةٌ : پایان، هدف

غَدَاً : فردا

غَدَاءٌ : ناهار

غَدَاةٌ : آغاز روز ۸

غُرَابٌ : کلاغ

غَرَسَ : کاشت (مضارع: يَغْرِسُ) ۲

غُرْفَةٌ : اتاق «جمع: غُرَفٌ»

غَرِقَ : غرق شد

(مضارع: يَغْرُقُ / مصدر: غَرَقَ)

غَزَالٌ : آهو «جمع: غَزَالَانٌ»

غَسَلَ : شست (مضارع: يَغْسِلُ)

غُصْنٌ : شاخه

«جمع: غُصُونٌ وِ اغْصَانٌ» ۱

غَضِبَ : خشمگین شد

(مضارع: يَغْضَبُ / مصدر: غَضَبَ)

غَفَّرَ : آمرزید

(مضارع: يَغْفِرُ)

غَنَى : آواز خواند (مضارع: يَغْنِي) ۷

غَيَّرَ : تغییر داد

(مضارع: يُغَيِّرُ / مصدر: تَغَيَّرَ)

غَيْمٌ : ابر «مترادف: سَحَابٌ» ۱

## ف

فٌ : پس، و

فَارِغٌ : خالی ۲

فَاعِلٌ : انجام‌دهنده

فَأَقَ : برتری یافت (مضارع: يَفُوقُ) ۲

فَاكِهَةٌ : میوه «جمع: فَوَاكِهَةٌ»

فَائِزٌ : برنده

فَتَحَ : باز کرد

(مضارع: يَفْتَحُ / مصدر: فَتَحَ)

فَتَّشَ : جست‌وجو کرد

(مضارع: يُفْتِشُ / مصدر: تَفْتِشُ) ۸

فَجَاءَهُ : ناگهان

فَحَصَ : معاینه کرد

(مضارع: يَفْحَصُ / مصدر: فَحَصَ)

فَرَاغٌ : جای خالی ۱

فَرِحَ : خوشحال شد (مضارع: يَفْرَحُ /

مصدر: فَرَحَ)

فَرِحٌ : شاد ۴

فَرُخٌ : جوجه «جمع: فِرَاخٌ»

فَرَسٌ : اسب

فُرْشَاةٌ : مسواک

فَرَعٌ : خالی شد (مضارع: يَفْرَعُ /

مصدر: فَرَاغَ) ۴

فَرَّقَ : پراکنده ساخت

(مضارع: يُفَرِّقُ / مصدر: تَفَرَّقَ) ۴

فَرِيضَةٌ : واجب دینی

«جمع: فَرَائِضٌ»

فَرِيقٌ : تیم ، گروه «جمع: أَفْرِقَةُ»

فُسْتَانٌ : پیراهنِ زنانه

«جمع: فَسَاتِينُ»

فِضَّةٌ : نقره

فَطُورٌ : صبحانه

فِعْلٌ : کار ، انجام دادن

«جمع: أَفْعَالٌ»

فَعَلَّ: انجام داد

(مضارع: يَفْعَلُ / مصدر: فَعَلٌ)

فَقَدَّ: از دست داد

(مضارع: يَفْقِدُ)

فَلَاةٌ : بیابان «جمع: فَلَوات» ۸

فَلَّاحٌ : کشاورز

فَلْمٌ : فیلم «جمع: أَفلام» ۳

فُنْدُقٌ : هتل «جمع: فَنَادِقُ»

فَوْقٌ : بالا ، روی «متضاد: تَحْتُ»

فَهْمٌ : فهمید

(مضارع: يَفْهَمُ / مصدر: فَهَمٌ)

في : در ، داخل

في أمانِ اللهِ : خداحافظ

## ق

قَادِمٌ : آینده

قَاطِعٌ : بُرنده

قَاطِعُ الرَّحِمِ : بُرندهٔ پیوند خویشان

قَاعَةٌ : سالن ۱

قَافِلَةٌ : کاروان «جمع: قَوافِلُ»

قَالَ : گفت

(مضارع: يَقُولُ / مصدر: قَوْلٌ)

قالَ في نَفْسِهِ : با خودش گفت

قَامَ : برخاست

(مضارع: يَقُومُ / مصدر: قِيَامٌ) ۲

قَامَ بِ: اقدام کرد ۲

قَائِدٌ : رهبر «جمع: قَادَةٌ» ۴

قَائِمٌ : استوار، ایستاده ۴

قُبْحٌ : زشتی «متضاد: جَمال»

قَبَّلَ : بوسید

(مضارع: يَقْبَلُ / مصدر: تَقْبِيلٌ)

قَبِلَ : پذیرفت

(مضارع: يَقْبَلُ / مصدر: قَبُولٌ)

قَبْلُ أُسْبُوعٍ : هفتهٔ قبل

قَبِيحٌ : زشت

قَدَّرَ : توانست

(مضارع: يَقْدِرُ)

قَدَمٌ : پا «جمع: أَقْدَامٌ»

قَدَفٌ : انداخت (مضارع: يَقْدِفُ)

قَرَأَ : خواند (مضارع: يَقْرَأُ / مصدر:

قِرَاءَةٌ)

قُرْبٌ : نزدیکی

قَرَبَ مِنْ : نزدیک شد به

(مضارع: يَقْرُبُ / مصدر: قُرْبٌ و قُرْبَةٌ)

قَرِيبٌ مِنْ : نزدیک به

«متضاد: بَعِيدٌ عَنْ»

قَرِيَّةٌ : روستا «جمع: قُرَى»

قَسَمَ : قسمت کرد (مضارع: يَقْسِمُ)

قَسَمَ : تقسیم کرد

(مضارع: يُقْسِمُ / مصدر: تَقْسِيمٌ)

قَشْرٌ : پوست

قَصِيرٌ : کوتاه

قَطٌّ : گربه ۵

قَطَعَ : بُرید

(مضارع: يَقْطَعُ / مصدر: قَطْعٌ)

قَفَّرَ : پرید، جهش کرد

(مضارع: يَقْفِرُ) ۷

قُلٌّ : بگو ۱

قَلَّ : کم شد



(مضارع: يَقِلُّ / مصدر: قَلَّةٌ)

قَلِيلٌ : کم «متضاد: کثیر»

قَمَحٌ : گندم

قَمَرٌ : ماه «جمع: أَقْمَارُ»

قَمِيصٌ : پیراهن

قَوْلٌ : گفتار

قِيَامٌ : برخاستن

قِيَمَةٌ : ارزش، قیمت «جمع: قِيَمٌ»

قَيْدٌ : بند ۵

## ک

كَ : ت ، - تو «مذکر»

كَ : ت ، - تو «مؤنث»

كَاتِبٌ : نویسنده

كَأْسٌ : جام، لیوان ۸

كَانَ : بود (مضارع: يَكُونُ)

كَانٌّ : گویی، انگار

كَبِيرٌ : بزرگسالی «متضاد: صَغِيرٌ»

كَبِيرٌ : بزرگ «متضاد: صَغِيرٌ»

كَتَبَ : نوشت (مضارع: يَكْتُبُ /

مصدر: كِتَابَةٌ)

كَتَمَ : پنهان کرد

(مضارع: يَكْتُمُ / مصدر: كِتْمَانٌ)

كَثْرٌ : زیاد شد (مضارع: يَكْثُرُ /

مصدر: كَثْرَةٌ)

كَثِيرٌ : بسیار «متضاد: قَلِيلٌ»

كَذَبَ : دروغ گفت (مضارع: يَكْذِبُ /

مصدر: كَذِبٌ و كَذِبٌ)

«متضاد: صَدَقَ»

كَذَلِكَ : همین طور ۷

كَرَامَةٌ : بزرگواری ۸

كُرَّةٌ : توپ

كُرَّةُ الْقَدَمِ : فوتبال

كُرَّةُ الْمِنْضَدَةِ : تنیس روی میز

كُرْسِيٌّ : صندلی «جمع: كُرَاسِيٌّ»

كُرْيَهُ : نامطبوع، ناپسند ۶

كَشَفَ : آشکار کرد

(مضارع: يَكْشِفُ / مصدر: كَشْفٌ)

كَفَى : بس شد (مضارع: يَكْفِي) ۲

كُلٌّ : بخور ۲

(ماضی: أَكَلَ / مضارع: يَأْكُلُ)

كَلَامٌ : سخن

كَلْبٌ : سگ «جمع: كِلَابٌ»

كُفْمٌ : تان ، - شما «جمع مذکر»

كَمٌّ : چند، چقد

كَمَا : تان ، - شما «مثنی»

كَمَا : همان گونه که

كَمَّلَ : کامل کرد

(مضارع: يُكَمِّلُ / مصدر: تَكْمِيلٌ)

كُنَّ : تان ، - شما «جمع مؤنث»

كُنُزٌ : گنج «جمع: كُنُوزٌ»

كَهْرَبَاءٌ : برق

كِيمِيَاءٌ : شیمی

كِيمِيَاوِيٌّ : شیمیایی

كَيْفٌ : چطور

## ل

لِ : دارد، برای «گاهی لِ به لِ تبدیل

می شود؛ مانند لَهُ ، لَكَ»

لا : نه، نیست، حرف نفی مضارع

لا بَأْسَ : اشکالی ندارد

لا شُكْرَ عَلَى الْوَاجِبِ : وظیفه‌ام

است؛ تشکر لازم نیست

لَاخِظٌ : ملاحظه کرد

(مضارع: يُلَاخِظُ / مصدر: مُلَاخِظَةٌ) ۳

لَاعِبٌ : بازیکن

لَامٌ : ملامت کرد



(مضارع: يَلُومُ / مصدر: مَلَمَةٌ)

لَأَنَّ: زیرا

لَبِثَ: اقامت کرد و ماند

(مضارع: يَلْبِثُ) ۲

لَبَسَ: پوشید (مضارع: يَلْبَسُ)

لَبَوْنَةٌ: پستاندار «جمع: لَبونات» ۷

لَدَى: نزد «لَدَيْهِمْ: نزدشان/ لَدَى:

نزد + هُمْ: دارند» ۴

لِسَان: زبان

لَعَبَ: بازی کرد (مضارع: يَلْعَبُ /

مصدر: لَعِب)

لَعَبَ بِ: به بازی گرفت

لَعِقَ: لیسید (مضارع: يَلْعَقُ) ۵

لُغَةً: زبان

لَقَدْ: قطعاً

لَكِنَّ، لَكِنْ: ولی

لِمَ: برای چه (لِ + ما)

لَمَّا: هنگامی که

لِمَاذَا: چرا

لِمَنْ: مالِ چه کسی، مالِ چه کسانی

لَنْ يَخْلُقُوا: نخواهند آفرید

لَوْحَةً: تابلو

لَوْنٌ: رنگ «جمع: ألوان»

لَيْسَ: نیست

لَيْلٌ: شب «جمع: لَيَالِي»

لَيْمُون: لیمو



مَا: آنچه

ما: حرف نفی ماضی

مَا أَجْمَلَ: چه زیباست! ۲

مَا بِكَ: تو را چه می شود

ما؟: چه، چه چیز، چیست؟

ماء: آب «جمع: مياه»

مَاتَ: مُرد (مضارع: يَمُوتُ /

مصدر: مَوْتُ)

ماذا: چه، چه چیز

ماشي: پیاده «جمع: مُشاة»

مائدة: سفره غذا

مَبْرُوك: مبارک

مُبِين: آشکار

مُتَحَف: موزه

مَتَى: چه وقت

مِثَالِي: نمونه

مُجَالَسَةٌ: هم‌نشینی

مُجْتَهِد: کوشا

مُجِدَّ: کوشا

مُجَرَّب: آزموده ۸

مُجَفَّف: خشک شده

مَجْنُون: دیوانه

مَجْهُول: ناشناخته، گمنام

مُحَافَظَةٌ: استان، نگهداری

مُحَاوَلَةٌ: تلاش

مَحْمَدَةٌ: ستایش «جمع: مَحامِد»

مُحِيطٌ أَطْلَسِي: اقیانوس اطلس ۳

مُخْتَبَر: آزمایشگاه

مَخْزَن: انبار «جمع: مَخازِن»

مُدَارَةٌ: مدارا کردن

مُدْرَس: معلم

مَدِينَةٌ: شهر «جمع: مَدَن»

مَرَأَةٌ ← امْرَأَةٌ (المَرَأَةُ): زن

مُرَاجَعَةٌ: دوره

مُرَافِق: همراه ۳

مَرَق: خورش ۶

مَرَّةً: بار، دفعه

مَرَحَبًا بِكُمْ: خوش آمدید، درود بر

شما ۳

مَرَحْمَةٌ: مهربانی

## مَرَّرَ : تلخ کرد

(مضارع: يُمَرِّرُ / مصدر: تَمَرَّرَ) ۸

مَرَضُ السُّكَّرِ : بیماری قند

مَرَضَى : بیماران «مفرد: مَرِيض»

مُرور : گذر کردن

مُرْدَحِم : شلوغ

مَسَاء : شب، بعد از ظهر

مُسَاعَدَة : کمک

مُسْتَشْفَى : بیمارستان

مُسْتَعِر، مُسْتَعِرَة : فروزان ۱

مُسْتَعِين : یاری جوینده ۱

مُسْتَنْقَع : مرداب ۶

مُسْتَوْصَف : درمانگاه

مُسَجَّل : دستگاه ضبط

مَسْرور : خوشحال «متضاد: حَزِين»

مُسْلِم : مسلمان

مَسْموح : مجاز

مَسْؤُولُ الْاِسْتِقْبَالِ : مسئول پذیرش ۶

مُشْرِف : مدیر داخلی ۷

مِشْمِش : زردآلو

مَصْنَع : انبارهای آب در بیابان ۸

مِصْبَاح : چراغ «جمع: مَصَابِيح»

مُضْحَف : قرآن

مَصَّع : کارخانه

مَصِير : سرنوشت

مَضَى : گذشت (مضارع: يَمْضِي)

مُضِيء : نورانی ۵

مُضِيَّاف : مهمان دوست ۲

مَضِيْق : تنگه ۶

مَطَار : فرودگاه ۱

مَطْبَعَة : چاپخانه

«جمع: مَطَابِع»

مَطَر : باران «جمع: أَمْطَار»

مَطْعَم : غذاخوری، رستوران

«جمع: مَطَاعِم»

مُطَهَّر : پاک کننده ۵

مَعَ : همراه، با

مَعَ الْأَسْفِ : متأسفانه ۱

مَعَ السَّلَامَة : به سلامت

مَعَ بَعْض : با همدیگر ۴

مَعَاً : با هم

مَعْجُونُ أَسْنَانٍ : خمیر دندان

مِفْتَاح : کلید «جمع: مَفَاتِيح»

مَقْرُوش : پوشیده ۳

مَكْتَبَة : کتابخانه

مُكْرَم : گرامی

مُكَيِّف، مُكَيِّفُ الْهَوَاءِ : کولر ۷

مَلَأَ : پر کرد (مضارع: يَمَلَأُ)

مَلَابِس : لباس‌ها

مَلْعَب : زمین بازی، ورزشگاه

«جمع: مَلَاعِب»

مَلَفَّ : پرونده

مَلِك : پادشاه «جمع: مُلُوك» ۷

مَلَكٌ : مالک شد، فرمانروایی کرد

(مضارع: يَمَلِكُ) ۵

مَلِيح : با نمک ۸

مَمَرُ الْمَشَاةِ : گذرگاه پیاده

مَمَرٌ : گذرگاه، راهرو

مُمرَض : پرستار

مَمْرُوج : درآمیخته ۸

مَمْلُوءٌ بِ : پر از

مِنْ : از

مَنْ : چه کسی، چه کسانی، هرکس

مِنْ أَيْنَ : از کجا، اهل کجا

مِنْ دُونِ اللَّهِ : به جای خدا، به غیر

خدا ۴

مِنْ فَضْلِكَ : خواهشمندم ۴

مِنْشَفَة : حوله

مِنْضَدَة : میز

## مُنَظَّمَةُ الْأُمَمِ الْمُتَّحِدَةِ :

سازمان ملل متحد

مُنَقِّذُ نِجَاتٍ دَهْنِدَةٌ ۷

مُنْهَمِرٌ، مُنْهَمِرَةٌ : ریزان ۱

مَوْتٌ : مرگ

مَوْسُوعَةٌ : دانش‌نامه ۷

مَوْظَفٌ : کارمند

مَوْعِدٌ : وقت «جمع: مَوَاعِدُ» ۶

مُهْدِيٌّ : آرام‌بخش

مِهْرَجَانٌ : جشنواره، فستیوال ۳

مُهَيِّمَةٌ إِدَارِيَّةٌ : مأموریت اداری

مِهْنَةٌ : شغل «جمع: مِهَنٌ»

مِئَةٌ : صد ۲

## ن

نَا : مان ، \_

نَاجِحٌ : موفق، پیروز

نَاجِحٌ : شیون کرد

(مضارع: يَنُوحُ) ۸

نَادِيٌّ : صدا زد

(مضارع: يُنَادِي / مصدر: مُنَادَاةٌ)

نَارٌ : آتش

نَاسٌ : مردم

نَافِذَةٌ : پنجره «جمع: نَوَافِذُ»

نَاقِصٌ : منهای ۲

نَائِمٌ : خوابیده «جمع: نِيَامٌ» ۳

نَبَاتٌ : گیاه «جمع: نَبَاتَاتٌ»

نَجَّاحٌ : موفق شد

(مضارع: يَنْجُحُ / مصدر: نَجَّاحٌ)

نَجْمٌ : ستاره (جمع: نُجُومٌ و أَنْجُمٌ) ۱

نُحَاسٌ : مس ۶

نَحْنٌ : ما

نَحْوٌ : سمت ۶

نَدِمٌ : پشیمان شد

(مضارع: يَنْدِمُ / مصدر: نَدَامَةٌ و نَدَمٌ)

نَزَلَ : پایین آمد (مضارع: يَنْزِلُ /

مصدر: نَزُولٌ)

نُزُولٌ : پایین آمدن ۳

نُزُولُ الْمَطَرِ : بارش باران

نِسَاءٌ : زنان

نَسِيَ : فراموش کرد

(مضارع: يَنْسَى / مصدر: نِسْيَانٌ)

نِسْيَانٌ : فراموشی

نَشَاطٌ : فَعَالِيَةٌ ۲

نَشَرَ : پخش کرد (مضارع: يَنْشُرُ

/ مصدر: نَشْرٌ)

نَشِيطٌ : با نشاط، فعال

نَصٌّ : متن «جمع: نُصُوصٌ»

نَصَحَ : پند داد (مضارع: يَنْصَحُ) ۲

نَصْرٌ : یاری کرد

(مضارع: يَنْصُرُ / مصدر: نَصْرٌ)

نَصْرٌ، نَصْرَةٌ : تر و تازه ۱

نَظَرٌ : نگاه کرد

(مضارع: يَنْظُرُ / مصدر: نَظَرٌ)

نَظِيفٌ : پاکیزه

نَعْمٌ : بله

نِعْمَةٌ : نعمت «جمع: أَنْعُمٌ و نِعَمٌ» ۱

نُفَايَةٌ : زباله «جمع: نُفَايَاتٌ» ۲

نَفْسٌ : خود، همان

نَفَعَ : سود رساند

(مضارع: يَنْفَعُ / مصدر: نَفَعٌ)

نَفَقَةٌ : هزینه

نَقَصٌ : کم شد

(مضارع: يَنْقُصُ / مصدر: نَقَصٌ)

نُقُودٌ : پول، پول‌ها

نَمًا : رشد کرد (مضارع: يَنْمُو) ۱

نَمَلَةٌ : مورچه ۲

نَوْمٌ : خواب

نَهَارٌ : روز

نهایه : پایان «متضاد: بدایه»

**نَهَبَ** : به تاراج برد (مضارع: يَنْهَبُ) ٦

نَهْرٌ : رودخانه «جمع: أَنْهَارٌ»

نَهَضَ : برخاست (مضارع: يَنْهَضُ)

## و

وَلَوْ : اگرچه

وَاجِبٌ : تکلیف

وَاحِدٌ، وَاحِدَةٌ : یک

وَاسِعٌ : وسیع

وَاقِفٌ : ایستاده

وَالِدٌ : پدر «مترادف: أَبٌ»

وَالِدَةٌ : مادر «مترادف: أُمٌّ»

وَالِدَيْنِ، وَالِدَانِ : پدر و مادر

**وَجَدَ** : پیدا کرد «مضارع: يَجِدُ /

مصدر: وُجِدَ»

وَجَعٌ : درد «مترادف: أَلَمٌ»

وَجْهٌ : چهره «جمع: وُجُوهُ»

وَحْدَةً : تنهایی، همبستگی

وَحْدَكَ : تو به تنهایی

وَحِيدٌ : تنها

وُدٌّ : عشق ٨

وَرَاءَ : پشت «متضاد: أَمَامٌ»

**وَرَّثَ** : به ارث گذاشت ٢

(مضارع: يُورِثُ / مصدر: تَوَرَّثَ)

وَرْدٌ : گُل «وَرْدَةٌ : یک گُل»

وَرَعٌ : پارسایی

وَرَقٌ : برگ «جمع: أَوْرَاقٌ»

**وَصَفَّ** : وصف کرد

(مضارع: يَصِفُّ / مصدر: وَصَفَ) ٨

وَصْفَةٌ : نسخه

**وَصَلَ** : رسید (مضارع: يَصِلُ / مصدر:

وُصِلَ)

**وَضَعَ** : گذاشت

(مضارع: يَضَعُ / مصدر: وَضَعَ)

«متضاد: رَفَعَ»

وَقَايَةٌ : پیشگیری ٥

**وَقَعَ** : واقع شد، اتفاق افتاد، افتاد

«مضارع: يَقَعُ / مصدر: وَقِعَ»

**وَقَفَّ** : ایستاد (مضارع: يَقِفُ

/ مصدر: وَقُوفٌ)

وَكْنَةٌ : لانه «جمع: وُكُنَاتُ / شكل

دیگر آن وُكِرَ است.» ٨

وَلَدٌ : پسر، فرزند «جمع: أَوْلَادٌ»

وَلِيٌّ : یار «جمع: أَوْلِيَاءٌ»

## ه

هُ : شش، - او، - آن «مذکر»

هَـ : شش، - او، - آن «مؤنث»

هَاتَانِ : این دو، اینها، این «مؤنث»

هَاتِفٌ : تلفن (جمع: هَوَاتِفٌ) ٢

هَادِيٌّ : آرام

**هَامٌ** : تشنه و سرگردان شد

(ماضی: يَهِيمُ) ٨

**هَجَرَ** : جدایی گزید، جدا شد

(مضارع: يَهْجُرُ / مصدر: هَجَرَ) ٨

**هَجَمَ** : حمله کرد

(مضارع: يَهْجُمُ / مصدر: هُجِمَ)

**هَدَى** : راهنمایی کرد

(مضارع: يَهْدِي / مصدر: هَدَايَةٌ) ٦

هُذَا : این «مذکر»

هُذَانِ : این دو، اینها، این «مذکر»

هُذِهِ : این «مؤنث»

**هَرَبَ** : فرار کرد (مضارع: يَهْرُبُ)

هَلٌّ : آیا

**هَلَكَ** : مُرد، هلاک شد

(مضارع: يَهْلِكُ / مصدر: هَلَكَ)

يُوجَدُ : وجود دارد

يَوْمٌ : روز «جمع: أَيَّام»

يَيْئَسُ : ناامید شد

(مضارع: يَيْئَسُ / مصدر: يَأْسُ)

هُمَّ : ایشان، - آنها «مذکر»

هُمَّ : آنها، ایشان «مذکر»

هُمَا : ایشان، - آن دو، - آنها «مثنی»

هُمَا : آن دو، آنها

هُنَّ : ایشان، - آنها «مؤنث»

هُنَّ : آنها، ایشان «مؤنث»

هُنَا : اینجا

هُنَاكَ : آنجا

هُوَ : او «مذکر»

هُؤُلَاءِ : اینان

هِيَ : او «مؤنث»

## ی

يَ : مَ ، - من

يَا : ای

يَايَتَنِي : ای کاش من

يَدٌ : دست «جمع: أَيَدِي»

يَسَارٌ : چپ

يُسْرٌ : آسانی ۵

يَمِينٌ : راست

يَنْبُوعٌ : جوی پرآب، چشمه «جمع:

يَنْبِيعٌ» ۲

أَيُّهَا الزُّمَلَاءُ ؛  
إِلَى اللِّقَاءِ ،  
نَنْتَظِرُكُمْ فِي الصَّفِّ الْحَادِي عَشَرَ ؛  
حَفِظْكُمْ اللَّهُ ؛  
فِي أَمَانِ اللَّهِ ؛  
مَعَ السَّلَامَةِ .



